

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิทยานิพนธ์

ของ

ฉัตรชัย จูมวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิทยานิพนธ์

ของ

ฉัตรชัย จุ่มวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

INSTRUCTIONAL SUPERVISION MODEL FOR DEVELOPING STUDENT
QUALITY IN BASIC EDUCATION SCHOOLS

BY

CHATCHAI JUMWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Degree of Doctor of Philosophy in Education Administration and
Development at Sakon Nakhon Rajabhat University

October 2558

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เพ็งสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และ ดร. สมพร หลิมเจริญ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ประธานสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา ที่เมตตาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ด้วยความห่วงใยและเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณและซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อสัมภาษณ์ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ อีกทั้งข้อคิด คำแนะนำและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย รศ.ดร.สมาน อัครภูมิ ผศ.ดร.วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี ดร. นิรมล ตูจินดา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดร. ขวาลิต จันทร์ศรี ดร.วิชัย กันหาชน ดร.เกษร ทองแสน ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อาจารย์ระพีณ สุวรรณมุข และอาจารย์จันทร์เพ็ญ ปุณณวงศ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ตลอดจนทั้งผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบยืนยันรูปแบบการนิเทศในครั้งนี้

ขอบพระคุณในความกรุณาของ ดร. อนุสิทธิ์ นามโยธา นายบุญไทย แสนอุบล นางวัชรารัตน์ อินธิปัก นายทวีศักดิ์ ไชยมาโย และนายวีระยุทธ ก้อนกัน ที่ได้ให้ความรู้และคำปรึกษาแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนสำเร็จ

ขอบพระคุณกลุ่มเป้าหมายศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประเมินความถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์และเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศนี้ และผู้เกี่ยวข้องที่สนับสนุน อำนวยความสะดวกต่อการให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

เบื้องหลังความสำเร็จในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศผลแห่งความสำเร็จนี้ แก่
บิดา-มารดาผู้ล่วงลับ ญาติพี่น้องที่ให้กำลังใจ และเป็นแรงผลักดันในการทำวิจัยครั้งนี้ อีกทั้ง
ทั้งกัลยาณมิตรที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดี ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย ทำให้การทำ
วิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีความคุ้มค่า

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่องค์กรที่
เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา หน่วยงานอันเป็นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน ให้บรรลุตามความ
มุ่งหมาย ทดแทนคุณแผ่นดินของประเทศไทย รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอื่นๆ ในการ
นำไปเป็นแนวทางการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ และสหวิทยาการที่เกี่ยวข้อง
ได้เป็นอย่างดี

ฉัตรชัย จูมวงศ์

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้วิจัย	นายฉัตรชัย จูมวงศ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟื่องสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข ดร. สมพร หลิมเจริญ
ปริญญา	ปร.ด. (การบริหารและพัฒนการศึกษา)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสังเคราะห์กรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาแนวทางการนิเทศจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 8 คน ได้แก่ศึกษานิเทศก์ และ ผู้บริหารการศึกษา เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตรวจสอบรูปแบบโดยใช้กระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และครูผู้สอน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และ 2) การยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการประเมิน จำนวน 61 คน ได้แก่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ

แนวคิด วัตถุประสงค์ กระบวนการนิเทศ เงื่อนไขข้อจำกัดหรือเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 7 กระบวนการ ดังนี้ 1) เข้าใจตรงกัน 2) แบ่งปันความรู้ 3) มุ่งสู่การแก้ไข 4) ร่วมใจวางแผน 5) สร้างแกนนำการปฏิบัติ 6) เร่งรัดส่งเสริม 7) ต่อเติมตอบสนอง ภายใต้เงื่อนไขความสำเร็จ หลักการการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน การทำงานอย่างเป็นระบบ การสะท้อนผลการเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ รูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ คุณภาพนักเรียน

TITLE	Instructional Supervision Model for Developing Student Quality in Basic Education Schools
AUTHOR	Chatchai Joomwong
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Waro Pheangsawat Assoc. Prof. Dr. Chamaiporn Rugsasook Dr. Sataporn Limjalern
DEGREE	Ph.D. (Educational Administration and Development)
Institution	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2015

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to develop an instructional supervision model to improve student quality in Basic Education Schools, by synthesizing a framework and components of the model from relevant documents and studies, as well as studying supervision guidelines from an in-depth interview with eight experts in instructional supervision. This panel of experts was comprised of educational supervisors and school directors, selected by purposive sampling. The tool employed was an unstructured interview form. The data was processed with the content analysis method. A model was then developed using the judgement of nine, namely educational supervisors, school directors, educational administrators and teachers, selected through purposive sampling. The tool used was written records. Data was then also processed through content analysis; 2) to verify the author's instructional supervision model to develop student quality in Basic Education Schools, by 61 subjects who were directors of the Educational Administration Supervision Section, in the Primary Educational Service Area Offices in the North-eastern region, selected through purposive sampling. The tool used was a set of rating-scale questionnaires. Data was analyzed through frequency, mean and standard deviation.

The results of the study were as follows.

1. The components of the author's instructional supervision model to develop student quality in basic education schools, consisted of background and

importance, principles and concepts, objectives, supervision procedure and conditions for success.

2. The supervision procedure of the author's consisted of seven steps, which were 1) Clarifying, 2) Sharing, 3) Problem solving, 4) Planning, 5) Practice, 6) Reinforcing, and 7) Reflecting. This procedure was conducted under the principles of establishing relationships with trust and rapport, focusing on goals, a systematic working approach, reflection, and on-going development.

3. Verification of the author's instructional supervision model to develop student quality in Basic Education Schools found that the overall suitability of the developed model was at the highest level. The benefits, suitability and possibility were for success were deemed to be at a high level.

Keywords Supervision Model, Instructional Management, Student Quality

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.	14
การนิเทศการศึกษา	14
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	14
ความสำคัญของการนิเทศ	15
จุดประสงค์ของการนิเทศการสอน	16
ประโยชน์ของการนิเทศการสอน	17
หลักการของการนิเทศการสอน	17
ทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อการนิเทศ	18
คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำหน้าที่นิเทศ	22
รูปแบบการนิเทศการสอน	23
การนิเทศการศึกษาเชิงระบบ	24
คุณภาพนักเรียน	28
ความหมายของคุณภาพ	28
คุณภาพนักเรียนที่พึงประสงค์	29
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระภาษาไทย	46
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์	49
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม	58
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระศิลปศึกษา	60
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระสุขศึกษาพลศึกษา	64
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี	67
คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ	70
คุณภาพนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	75
ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	76
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ	80
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	85
ความหมายของรูปแบบ	85
ประเภทของรูปแบบ	86
รูปแบบของการนิเทศงาน แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง	92
องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ	98
คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี	103
กระบวนการสร้างรูปแบบ	104
การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้คุณภาพ	105
การตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้คุณภาพ	106
งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพ	112
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	117
ตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศ.....	117
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา	117
ขั้นพื้นฐาน	117
ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ.....	120
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	120

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	122
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	129
ตอนที่ 1 ผลการศึกษากรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	129
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	169
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	185
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	193
คำถามของการวิจัย	193
ความมุ่งหมายของการวิจัย	193
วิธีดำเนินการวิจัย	194
สรุปผลการวิจัย	195
อภิปรายผลการวิจัย	196
ข้อเสนอแนะ	211
บรรณานุกรม	213
ภาคผนวก	224
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	226
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	234
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าความสอดคล้อง IOC	244

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ง สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการหาคุณภาพเครื่องมือ	246
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ สัมภาษณ์เชิงลึก (In – dept Interview) และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)	252
ประวัติย่อของผู้วิจัย	255

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
2 การเปรียบเทียบประเภทของรูปแบบ	88
3 ลักษณะของผู้นิเทศงานตามแนวคิดของ Brown และ Moberg	90
4 การเปรียบเทียบองค์ประกอบของรูปแบบของนักการศึกษาในประเทศและ	101
5 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้	107
6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้	123
7 ผลการศึกษารอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	172
8 ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็น ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศ	179
9 ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบความ ถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	185
10 ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ข้อมูล พื้นฐาน สำหรับการร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพในสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน	187

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
2 ระหว่างผู้เรียนกับครู โดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	100
3 การนิเทศการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ	109
4 องค์ประกอบย่อยของระบบ (Bardo & Hartman, 1982)	103
5 กระบวนการสร้างรูปแบบ (Keeves, 1988)	104
6 วิธีการดำเนินการวิจัย	128
7 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	138

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ การจัดการศึกษาจึงเป็น การพัฒนาคุณภาพของคน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550) ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การศึกษา และรัฐธรรมนูญ มาตรา 78 ได้กล่าว ไว้ว่า “...รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม ข้อ 3 ต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างเสริมและปลูกฝัง ความรู้และจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ความรู้รักสามัคคี ความมีระเบียบวินัย พัฒนาคุณภาพผู้ประกอบการและ บุคลากรทางการศึกษา และจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ...” ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 บททั่วไปในความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้กล่าว ไว้ว่า “...การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข...” ดังนั้นการจัดการศึกษาที่ทำให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุขได้นั้น นับว่าเป็นภารกิจ ที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดทั้งหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทางการศึกษา ให้หันมาร่วมมือกันแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการศึกษาของชาติได้ กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองพ.ศ. 2552–2561 โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับ

การพัฒนาความสามารถทักษะและคุณลักษณะ ซึ่งคุณภาพเป็นจุดเน้นด้านความสามารถ และทักษะที่เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างคุณภาพอย่างรอบด้านเป็นภูมิคุ้มกันพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในการดำรงชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

2554, คำนำ) สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554–2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติมพหุศกียาน 2554) ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน. 2555) จากนโยบายดังกล่าว ทุกภาคส่วนจึงต้องให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกัน แก้ไขปัญหา และบูรณาการคุณภาพในการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละระดับชั้นและวัยของผู้เรียน

จากสถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบันซึ่งก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เป็นยุคของความเร็ว และความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหลอมรวมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนที่บุคคลในสังคม จะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่ อย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษานองบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุ หรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ วัตถุนิยม บริโภคของแพ่งนิยมสินค้าต่างประเทศ ปัญหาความรุนแรงสื่อลามกอนาจาร ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด และปัญหาทางเพศ เป็นต้น โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์จิตใจและความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ปัญหาคุณภาพสำหรับเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบคือ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และ

ความเครียด ปัญหานี้ส่งผลกับการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดความสับสนซับซ้อนใจและวิตกกังวล หากปล่อยไว้จะเกิดเป็นปัญหารุนแรงต่อไป ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นภูมิคุ้มกันให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และสามารถตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554, หน้า 35)

การพัฒนาคุณภาพนับว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาคน กล่าวคือเป็นความสามารถของบุคคลซึ่งประกอบด้วยความรู้ สมรรถนะและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สำหรับนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเป็นนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และได้กำหนดองค์ประกอบคุณภาพสำคัญ ที่จะเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวของผู้เรียนในอนาคต อย่างไรก็ตาม การฝึกให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ช่วยให้เด็กเรียนเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพในอนาคตได้ การจัดการศึกษาซึ่งภาครัฐมีส่วนรับผิดชอบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยมีกระบวนการเรียนการสอน เป็นแกนกลางหรือกระบวนการหลัก ส่วนกระบวนการบริหาร และกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนรู้มุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554)

กระบวนการนิเทศการศึกษาโดยเฉพาะการนิเทศการเรียนการสอน นับว่ามีความสำคัญต่อการช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนมาก ประกอบกับปัจจุบันงานด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลง

หลายประการ เช่น ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สาระการ เรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม แนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ครูผู้สอนซึ่งมีภาระงานมากขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง จำเป็นต้องได้รับการนิเทศ ช่วยเหลือจากผู้มีหน้าที่นิเทศภายใน ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนภายใน โรงเรียน แต่ด้วยสาเหตุที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนหนึ่ง ยังไม่เห็นความสำคัญของการ นิเทศ ไม่มีประสบการณ์ในการนิเทศ ไม่ใส่ใจในการนิเทศการเรียนการสอน โดยผู้บริหาร ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของ การศึกษา ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่คอยแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้การจัดการเรียนการสอนของครูมี ประสิทธิภาพ ด้วยการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเรื่อง การนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจ ในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยิ่งขึ้น (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

การนิเทศการจัดการเรียนรู้นับว่ามีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยครูและบุคลากร ทางการศึกษา ได้พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะสูงพอที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ให้มี ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ โดยเฉพาะด้าน คุณภาพที่ครูจะต้องปลูกฝังและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนนอกจากจะ จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสอดคล้องกับลักษณะบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใน 8 กลุ่ม แล้วยังสามารถจัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรม นักเรียน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชมรม หรือชุมนุม กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ และกิจกรรมที่เสริมสร้าง คุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้าง คุณภาพได้ จึงกล่าวได้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญและอยู่ใกล้ชิดผู้เรียนที่จะคิดออกแบบค้นหา แนวทางเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จาก งานวิจัยของ กาญจนา จุ่งรุ่งเรือง (2543), ธมลวรรณ เหล่าวิทยนุรักษ์ (2545), เมธาวี อุดมธรรมานุภาพ ภักดี ปรีวรรณ และบุราพร เล็กสุขุม (2545) และ กมลรัตน์ วัชรินทร์ (2547) เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ และการปรับตัวของนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการ

พัฒนาจากโปรแกรมการพัฒนาคุณภาพและการใช้แบบวัดคุณภาพ พบว่า นักเรียนที่ได้รับสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างกัน จะมีคุณภาพด้านจิตพิสัยและพฤติกรรมเสริมสร้างทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณภาพด้านจิตพิสัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสริมสร้างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ได้มุ่งไปที่การยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ครูผู้สอนในโรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพให้กับผู้เรียนน้อยมาก อาจเป็นเพราะมีนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป ที่ยึดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เป็นเกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารและพัฒนาการศึกษา จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ได้จัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพให้กับผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่ชัดเจน ทำให้ขาดความมั่นใจในการถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาศัยการนิเทศการศึกษาซึ่งถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาครูผู้สอนให้เกิดศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร ต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ได้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีระบบสำหรับผู้นิเทศนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม
2. ได้กรอบแนวคิดในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการนิเทศการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งแสวงหารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อ
พัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์
สังเคราะห์จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รูปแบบแล้ว
นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและยืนยันรูปแบบที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ผู้วิจัยได้แบ่ง
การดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศการ
จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth
Interview) กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษา
จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยสังเคราะห์สาระข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจาก

การศึกษา มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบและจัดทำร่างรูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 ปรับปรุงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1
สำหรับตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
กลุ่มเป้าหมาย ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เลือกมาแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
ที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียนที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ตำแหน่งคณาจารย์จาก
สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญครูผู้สอนด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มี
วิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

ระยะที่ 3 การยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการศึกษาระยะนี้เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงาน
ที่ระบุไว้ในรูปแบบ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของ
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้วยวิธีการประเมินจากการสอบถามผู้ปฏิบัติจริง คือ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและ
ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 61 คน เลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหวังเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประมวลสาระต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ การศึกษาการจัดการเรียนรู้ และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน สามารถสรุปและกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการนิเทศการสอน

ลักษณะของการนิเทศ หากจำแนกการนิเทศตามลักษณะของการนิเทศ โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ใหญ่ๆ คือ การนิเทศภายนอก และการนิเทศภายใน หากใช้โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ได้รับการนิเทศ ผู้นิเทศภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ หรือบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ภายนอกโรงเรียน สำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น บทบาทหลักอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู วิชาการประจำโรงเรียน ส่วนผู้ที่ได้รับการนิเทศภายใน คือ ครูผู้สอนเป็นหลัก ทั้งการนิเทศภายนอกและการนิเทศภายในโรงเรียนยังสามารถจำแนกออกเป็น การนิเทศเป็นรายบุคคล และกานนิเทศเป็นกลุ่ม ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเรื่องราวของการนิเทศ แต่การนิเทศนั้นไม่ว่าจะเป็นการนิเทศภายนอกหรือภายในโรงเรียน นิเทศเป็นรายบุคคลหรือนิเทศเป็นกลุ่ม ก็จำเป็นต้องมีอีก องค์ประกอบที่สำคัญ คือ กระบวนการนิเทศ มีขั้นตอนสำคัญๆ ดังนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา วางแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือนิเทศ ดำเนินการนิเทศ และสรุป รายงานผลการนิเทศ

ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหาการนิเทศ

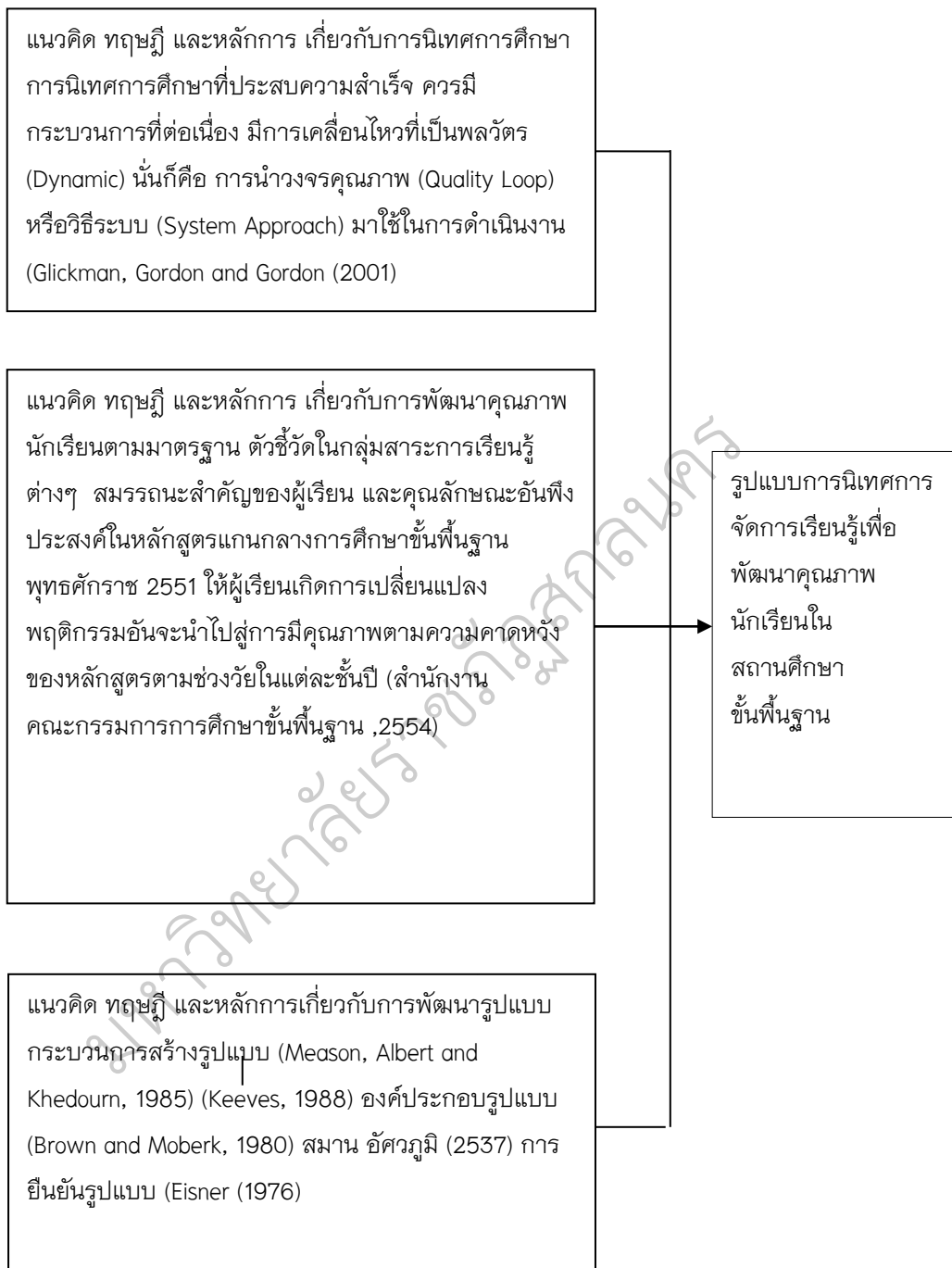
ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการเรื่องการพัฒนาคุณภาพทั่วไปของนักเรียน ตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การจัดเนื้อหาผู้วิจัยได้ยึดแนวของโอลิวา และพอลส์ (Oliva and Pawlas, 2001) ซึ่งระบุไว้ว่า การนิเทศมีขอบเขตการดำเนินงานที่สำคัญ 3 เรื่อง คือ การพัฒนา

หลักสูตร (การวางแผนจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร) การพัฒนาการสอน (การวางแผนการสอน) และ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังได้ผนวกกับ สาระตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนสมรรถนะในการประเมินวิทยฐานะของครูของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระบวนการศึกษาธิการ การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ตรงทิศทางของการปฏิรูปการศึกษา ครูและศึกษานิเทศก์ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยครูต้องเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ถ้ามาจากความต้องการภายในตัวของครูผู้สอนเองจะดีกว่าเป็นความต้องการจากภายนอกหรือคนอื่น ๆ จึงถือว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้น

ด้านที่ 3 การพัฒนารูปแบบ ได้แบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยใช้แนวทางการพัฒนารูปแบบของ มีสัน อัลเบอร์ต และดีเคอร์รี่ (Meason, Albert and Khedourn, 1985) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ รวบรวมปัญหา สร้างรูปแบบ ทดสอบรูปแบบ นำรูปแบบไปใช้ และการปรับปรุงรูปแบบ
2. องค์ประกอบของรูปแบบ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดของ สมาน อัครภูมิ (2537), จินตนา ศักดิ์ภู่อารัม (2545), ศิริชัย กาญจนาวิลี และคณะ (2548), ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2548), Brown and Moberk (1980), Bardo & Hartman (1982), และ Ivancevich (1989) โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ 5 ส่วน คือ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ กระบวนการนิเทศ และปัจจัยเอื้อและข้อจำกัด จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศ หมายถึง แนวทางวิธีการ ช่วยเหลือครูผู้สอนให้ สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ความเข้าใจตรงกัน การแบ่งปันความรู้ การมุ่งสู่การแก้ไข การใส่ใจวางแผน การสร้างแกนนำสู่ การปฏิบัติ การเร่งรัดส่งเสริม และการต่อเติมตอบสนอง

2. การนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ หมายถึง การดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก กระตุ้น แนะนำ ให้คำปรึกษา กับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้คุณภาพ ซึ่งส่งผลทางตรงกับ กระบวนการเรียนการสอนและมีผลต่อการเรียนรู้คุณภาพผู้เรียนโดยอาศัยรูปแบบการ นิเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. องค์ประกอบคุณภาพ หมายถึง คุณภาพที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็น ภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสภาพสังคมปัจจุบันและ เตรียม พร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 2) คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และ 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดประเมินผลการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบคุณภาพ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ด้วยการฝึก ประเมินสถานการณ์ การวิเคราะห์ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน อย่างรอบด้าน

5. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

6. ผู้นิเทศ หมายถึง ศิษยานุศิษย์ ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูผู้ทำหน้าที่ นิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

7, ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือ ผู้ทำหน้าที่ในสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา คุณภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ นำเสนอแยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา

- 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
- 1.2 ความสำคัญของการนิเทศ
- 1.3 จุดประสงค์ของการนิเทศการสอน
- 1.4 ประโยชน์ของการนิเทศการสอน
- 1.5 หลักการของการนิเทศการสอน
- 1.6 ทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อการนิเทศ
- 1.7 คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำหน้าที่นิเทศ
- 1.8 รูปแบบการนิเทศ
- 1.9 การนิเทศการศึกษาเชิงระบบ

2. คุณภาพ

- 2.1 ความหมายของคุณภาพ
- 2.2 คุณภาพที่พึงประสงค์
- 2.3 การพัฒนาคุณภาพในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

- 2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมคุณภาพ
- 2.5 แนวคิดการพัฒนาคุณภาพในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

- 3.1 ความหมายของรูปแบบ
- 3.2 ประเภทของรูปแบบ

- 3.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
- 3.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี
- 3.5 กระบวนการสร้างรูปแบบ
- 3.6 การพัฒนารูปแบบ
- 3.7 การตรวจสอบรูปแบบ
- 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพ

1. การนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้หลายลักษณะแตกต่างกันไปตามวิวัฒนาการด้านการศึกษา จุดมุ่งหมายและแนวทางการจัดการศึกษาในสมัยนั้นๆ ซึ่งจะนำเสนอพอเป็นสังเขป ดังต่อไปนี้

นักการศึกษาไทยที่ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย พรทิพย์ เดียวพานิชย์กิจ (2539); สุเทพ เมฆ (2540); กิติมา ปรีดีดีลิก (2541); เยาวพา เดชะคุปต์ (2542); ชารีย์ มณีศรี (2542); นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542); และสุรวิช แก้วอำไพ (2544) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษามีความหมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศด้วยความร่วมมือช่วยเหลือ ชี้แนะ สนับสนุนซึ่งกันและกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองและปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ส่วนนักวิชาการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้ Cogan (1973) Good (1973) Harri (1985) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษามีความหมายถึง ความพยายาม ทุกชนิดของฝ่ายการศึกษาที่การดำเนินงานการนิเทศ แนะนำครูหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้จักปรับปรุง วิธีสอนหรือการให้การศึกษาทำให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านวิชาชีพทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานนอกห้องเรียน ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงระบุถึงงานต่างๆ เช่น การเขียน การแก้ไขหลักสูตร การเตรียมพัฒนากระบวนการและเครื่องมือสำหรับรายงานการเรียนของนักเรียนต่อผู้ปกครองและความ

เกี่ยวข้องกว้างๆ เช่น การวัดผลประเมินผลของโปรแกรมการศึกษาทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายทางการสอนของโรงเรียน

จากความหมายที่กล่าวไว้นี้สรุปได้ว่า **การนิเทศการศึกษา** หมายถึง ความร่วมมือทำงานของ บุคลากรทางการศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน โดยการช่วยเหลือแนะนำการวางแผน การปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ดีขึ้นอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนดังจะได้อธิบายต่อไป

1.2.ความสำคัญของการนิเทศ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญของการนิเทศ จากนักการศึกษา เช่น พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539), สุเทพ เมฆ (2540), กิติมา ปรีดีติลล (2541), เยาวพา เดชะคุปต์ (2542), ชารี มณีศรี (2542), นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542), และ สุรวิธ แก้วอำไพ (2544) สรุปได้ว่า การนิเทศ เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพทันต่อสถานการณ์นโยบายการศึกษา หลักสูตรและองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งความสำคัญของการนิเทศการสอนมีดังนี้

1.2.1 เพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการ ความรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา
หลักสูตร นโยบายการจัดการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

1.2.2 เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีการปรับเปลี่ยน อยู่ตลอดเวลา

1.2.3 เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษา เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการจัดการศึกษา ก่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการศึกษา

1.2.4 เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา

สรุปได้ว่าการนิเทศมีความสำคัญจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยทั้งในเรื่องหลักสูตรการสอน การบริหารจัดการวิชาการ การวัดประเมินผลการศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการสอน ให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จจึงให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนเป็นหลัก จุดประสงค์ในการนิเทศการสอน

เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือครูให้ประสบผล สำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะได้กล่าว ต่อไป

1.3 จุดประสงค์ของการนิเทศการสอน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจุดประสงค์ของการนิเทศ จากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539), สุเทพ เมฆ (2540), กิติมา ปรีดีดิลก (2541), เยาวพา เดชะคุปต์ (2542), ชาริ มณีศรี (2542), นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542), สุวิธ แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973), Good (1973), และ Harris (1985) สรุปว่าการนิเทศการสอน เป็นกระบวนการ ที่คนกระทำกับคน คือ ผู้นิเทศกระทำกับผู้สอนเป็นกระบวนการที่มุ่ง พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.3.1 เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สอน

1.3.1.1 ให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน

1.3.1.2 ให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการสอน

1.3.2 เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

1.3.2.1 ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.3.2.2 ปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ของผู้เรียน

1.3.3 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอนมีความมั่นใจในการปฏิบัติ

การสอน

1.3.4 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกัน

เกี่ยวกับการนิเทศการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอน มุ่งช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความมั่นใจและมีความสามารถในการพัฒนางาน ด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เต็มศักยภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาประโยชน์ของการนิเทศการสอนพอสรุปได้ ดังนี้

1.4 ประโยชน์ของการนิเทศการสอน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาประโยชน์ของการนิเทศ จากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539), สุเทพ เมฆ (2540), กิติมา ปรีดีติลล (2541), เยาวพา เดชะคุปต์ (2542), ชารี มณีศรี (2542), นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542), สุรวิช แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973), Good (1973), และ Harris (1985) สรุปว่า ประโยชน์ของการนิเทศการสอนที่สำคัญได้แก่

- 1.4.1 ช่วยพัฒนาคุณภาพครู
- 1.4.2 ช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
- 1.4.3 ช่วยพัฒนางานด้านวิชาการภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ
- 1.4.4 ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจและความมั่นใจให้กับครู
- 1.4.5 ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับบุคลากร

การนิเทศการสอน เป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูโดยตรง ซึ่งอาจใช้วิธีการนิเทศรายบุคคลหรือวิธีการนิเทศ รายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูโดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (Oliva and Pawlas 2001, วัชรรา เล่าเรียนดี 2550)

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอนช่วยให้ครูมีความมั่นใจในตนเอง สามารถประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเองว่า ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นการกระตุ้นช่วยให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งช่วยสนับสนุนให้ครูและเพื่อนครูอื่นๆ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น การนิเทศการสอนจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ที่ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดังนั้นการนิเทศการสอน จึงควรคำนึงถึงหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ดังจะกล่าวต่อไป

1.5 หลักการของการนิเทศการสอน

จากการที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาหลักการนิเทศการสอน จากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539), สุเทพ เมฆ (2540), กิติมา ปรีดีติลล (2541), เยาวพา เดชะคุปต์ (2542), ชารี มณีศรี (2542), นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542), สุรวิช แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973), Good (1973), และ Harris (1985) พอสรุปได้ว่าหลักการศึกษาคือให้หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

1.5.1 การนิเทศการสอน เป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม เพื่อให้ครู มีความเข้าใจในหลักวิธีการสอน ต่างๆ ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้อง และ มี ประสิทธิภาพ สร้างสื่อและใช้สื่ออย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น มีทัศนคติและอุดมการณ์ใน การสอน

1.5.2 การนิเทศการสอน ยึดความถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง การนิเทศจะต้องดำเนินการอย่างมี ระบบแบบแผน เป็นขั้นเป็นตอน สามารถตรวจสอบ เปรียบเทียบ กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.5.3 การนิเทศการสอน มีความเป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง สามารถ พิสูจน์ได้ถึงเหตุและผลรวมทั้ง ข้อเท็จจริงต่างๆ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการ สรุปผล สามารถอ้างอิงได้และมีความน่าเชื่อถือได้

1.5.4 การนิเทศการสอน ต้องมีความยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่ จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีนิเทศการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด

1.5.5 การนิเทศการสอน เป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศกับ งานอื่นๆ หมายถึง กระบวนการ พัฒนาการสอนของครูให้ดีขึ้น และสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภายใน สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนต้องอาศัยหลักการสำคัญ เช่น การ ทำงานร่วมมือกันอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีความต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง การประสานปฏิสัมพันธ์ ในหมู่ผู้ปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือคุณภาพของผู้เรียน ภายใต้บรรยากาศแห่งความ เป็นประชาธิปไตย การนิเทศการสอนจะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น หากผู้นิเทศนำ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ดังที่ผู้วิจัยจะเสนอทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อ การนิเทศต่อไป

1.6 ทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อการนิเทศ

Glickman, Gordon and Gordon (2001) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Supervision and Instructional Leadership a Developmental Approach เกี่ยวกับความรู้การพัฒนา ผู้ใหญ่และครูในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและผู้นิเทศไว้มากมาย ทั้งนี้การศึกษาความ เจริญเติบโตของมนุษย์ไม่เพียงแต่จะทำให้เขาเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับร่างกายมนุษย์เท่านั้น ยัง มีคุณค่าสำหรับผู้ทำงานกับวัยผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งผู้นิเทศจะต้องตอบสนองต่อครูผู้สอนที่อยู่ใน วัยผู้ใหญ่

1.6.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ทฤษฎีของ Malcom knowels ที่ได้เสนอเกี่ยวกับข้อสันนิษฐาน (Assumption) การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ มี 4 ประการ ดังนี้ 1) จิตวิทยาผู้ใหญ่ต้องการการตัดสินใจสั่งการด้วยตนเอง (Self – direction) 2) วัยผู้ใหญ่สามารถขยายประสบการณ์ของตนเองได้และอาจจะมาจากการสร้างสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้ 3) ความพร้อมของผู้ใหญ่ในการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และมักจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาภารกิจ และ 4) วัยผู้ใหญ่ จะมีการปรับตัวสำหรับการเรียนรู้

สุทธนุ ศรีไสย์ (2545) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ ขึ้นอยู่กับอายุ ลักษณะของบุคคลและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาของสติปัญญา (Cognitive) สังคม (Social) และภาษา (Language) ไม่ได้เริ่มพัฒนามาเฉพาะช่วงวัยรุ่นซึ่งสิ่งเหล่านี้มีการพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต

Stephon Brokfield (1986) กล่าวถึงหลัก 6 ประการการปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งงานของเขาได้อิงแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) คือ 1) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จะต้องเป็นความสมัครใจ ไม่มีการคุกคามหรือบังคับจะทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ที่จะมีส่วนร่วมในวัยผู้ใหญ่ 2) การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ต้องให้ความเคารพนับถือกัน (Respect) ระหว่างผู้มีส่วนร่วม 3) การร่วมมือกัน (Collaborative) จะเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) Praxis เป็นหัวใจของการเอื้ออำนวยที่มีประสิทธิภาพ ระหว่างผู้เรียนและผู้อำนวยความสะดวกดำเนินการ รวมไปถึงวงจรของกิจกรรมความร่วมมือ (Cycle of Collaborative activity) และการสะท้อนผลหลังการทำกิจกรรม 5) การสะท้อนผลจะต้องมีน้ำใจเพื่อให้ถึงเป้าหมาย กล่าวคือ ในการศึกษาจะต้องเผชิญ และควรจะช่วยผู้ใหญ่เกี่ยวกับคำถามในเรื่องส่วนบุคคล, วิชาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ 6) เป้าหมายของการเอื้ออำนวย (Facilitation)

จะสนับสนุนการสั่งการตรง ความมีอำนาจในวัยผู้ใหญ่ ที่เป็นหน้าที่ส่วนบุคคล

Fullan (1991) ชี้ให้เห็นว่าในวัยผู้ใหญ่ (Adult) การเปลี่ยนแปลง การศึกษาจะเกิดได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ความรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่มีจะบูรณาการ และนวัตกรรมการสอนเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม (Past experience) จะทำให้การเรียนการสอนมีความเหมาะสม เขารายงานว่าเมื่อไม่นานมานี้มีการปฏิรูปการศึกษา ครูได้รับสื่อนวัตกรรมอย่างมากมาย (Innovation) แต่ก็ล้มเหลว ครูไม่สามารถเชื่อมโยงสื่อเข้ากับ

จุดมุ่งหมายของการสอนได้ เหตุผลความล้มเหลวก็คือ ผู้นิเทศ (Supervisor) ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในการบูรณาการนวัตกรรมใหม่เข้ากับประสบการณ์ความรู้เดิมที่เขา มีอยู่

Sternberg (1985, 1996) ได้ทดลองในเรื่ององค์ประกอบ (Component) สถิติปัญญาในวัยผู้ใหญ่ พบว่า ครูมือใหม่ (Novice Teacher) แตกต่างจากครูที่มี ประสบการณ์ (Experience Teacher) กล่าวคือ ครูที่มีมือใหม่กว่าจะยากในการเข้าถึงและ ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาเขายังกล่าวอีกว่า สังคมจะมีอิทธิพลต่อความสามารถ และความจำเป็นที่ครูจะต้องเกิดการเรียนรู้ อย่างมีจุดหมาย แต่ส่วนใหญ่กลับพบว่า โรงเรียนไม่ได้สนับสนุนให้เกิดการร่วมมือ (Collaborative) การสะท้อนผล (Reflection) ความคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) แต่กลับมีความยุ่งยากในโครงสร้างของระบบ โรงเรียนที่เป็นลำดับขั้น สิ่งแวดล้อมกับปัญหาและจิตวิทยาถูกแยกออกจากกัน ไม่มีการ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสังคมเลย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สามารถ นำมาใช้ในการพิจารณาการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงบูรณาการกับประสบการณ์เดิมของ ผู้เรียน จะทำให้การสอนมีความเหมาะสม สนองต่อพัฒนาการตามวัย เกิดการพัฒนา สถิติปัญญา สังคม ภาษา การสื่อสาร ผสมผสานสิ่งแวดล้อมและจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ เหมาะสม นอกจากจะให้ความสำคัญกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แล้ว ในการพัฒนาครู ผู้นิเทศควรจะนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ จึงควรนำทฤษฎีขั้นบันไดมาใช้ ซึ่งทฤษฎี ดังกล่าวผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไป

1.6.2 ทฤษฎีขั้นบันได (Stage Theories) และการพัฒนาครู

จากการศึกษาทฤษฎีขั้นบันไดในการพัฒนาครู ผู้วิจัยนำเสนอการ พัฒนาใน 3 เรื่อง ได้แก่ การพัฒนาด้านสถิติปัญญา (Cognitive Development) การพัฒนา ความคิดรวบยอด (Conceptual Development) และการพัฒนาจริยธรรม (Moral Development) ดังนี้

1. การพัฒนาด้านสถิติปัญญา (Cognitive Development)

เพียเจต์ (Piaget) ได้อธิบายขั้นพัฒนาการทางสถิติปัญญา 4 ขั้น ได้แก่ Sensor Motor, Proportion, Concrete Operation และ Formal Operation 2 ขั้นพัฒนาการแรกเกี่ยวกับการ เรียนรู้ในวัยเด็ก ส่วนขั้น Concrete Operation และ Formal Operation จะเกี่ยวข้องกับ วัยผู้ใหญ่ กล่าวถึงในขั้น Concrete Operation ที่เน้นความสามารถของบุคคลก็คือ การคิด ย้อนกลับ (Reversibility) การสนทนา (Conversation) และการเรียงลำดับ (Order)

ส่วนในขั้น Formal Operation จะสามารถให้เหตุผลมองเห็นการเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับพื้นที่ (Time and Space) ซึ่งในขั้นนี้จะสูงกว่าขั้น Concrete Operation คนจะสามารถใช้เหตุผลตั้งสมมติฐาน เข้าใจสัญลักษณ์ที่ซับซ้อนและเข้าใจถึงวิธีการที่เป็นนามธรรม แต่ก็มีผู้วิจัยศึกษาและพบว่า การคิดแบบ Formal จะไม่มีในวัยผู้ใหญ่ทุกคน ซึ่งในเรื่องนี้ Kohlberd and Armon (1984) ได้สำรวจเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาของครู เขาใช้เวลาการศึกษา 2 ปี จนโปรแกรมการศึกษาครู โดยใช้ทฤษฎีของ Piaget ซึ่งมีความสำคัญมากในการสอนผู้ใหญ่โดยเฉพาะครูฝึกหัดที่จะต้องไปพัฒนาเด็ก และเช่นเดียวกันก็ต้องพัฒนาครู การศึกษาครูตามทฤษฎีของเพียเจต์ และเชื่อมโยงกับทฤษฎีพัฒนาการ ที่เน้นความเข้าใจของนักเรียน การเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนการสอน พัฒนาการดังกล่าวจะเริ่มจากง่ายไปหาซับซ้อน การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาและการเรียนรู้ ครูต้องเปลี่ยนความเข้าใจเกี่ยวกับสอนที่แสดงและบอก เป็นการสร้างและออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มุมมองของครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ ต้องยกระดับจากการให้นักเรียนเป็นผู้รับมาเป็นผู้สร้างกิจกรรม (Active Construction)

2. การพัฒนาความคิดรวบยอด (Conceptual Development)

การพัฒนาความคิดรวบยอดค่อนข้างสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาสติปัญญา (Cognitive Development) Hunt และคนอื่น (1978, unpagged) ได้นิยามเกี่ยวกับการพัฒนาระบบความคิดรวบยอด (Conceptual leave) หรือ “CL” ไว้ดังนี้

2.1 การเพิ่มความซับซ้อนของความคิดรวบยอด ก็คือ ความสามารถในการแยกแยะ (Discrimination) เห็นความแตกต่าง (Different) และสามารถบูรณาการ (Integration)

2.2 การเพิ่มความรู้เฉพาะของบุคคล ได้แก่ การให้คำแนะนำด้วยตนเอง (Self – definition) และการเชื่อมโยงตนเองกับคนอื่นได้ เขารายงานว่าคนที่ CL ต่ำ มักจะประเมินได้ในสิ่งที่ธรรมดา ซึ่งยังอยู่ในขั้น Concrete คนในขั้นนี้ยากจะนิยามสาเหตุ ปัญหาและตอบสนองได้เฉพาะปัญหาที่มีลักษณะคล้ายๆเดิม ข้อเท็จจริง (Fact) ได้มาด้วยการตอบสนองซ้ำๆ ไม่สามารถแก้ปัญหา ส่วนพวกที่ CL ปานกลาง จะคิดเป็นนามธรรมขึ้น นิยามปัญหาได้และแก้ปัญหาได้แต่ยังจำกัดอยู่ยากที่จะเข้าใจแผนงานต่างๆ จนกว่าจะได้ขั้นการช่วยเหลือและคนที่ CL สูง คิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม มีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง มีทรัพยากรสมบูรณ์ (Resourceful) มีความยืดหยุ่นและมีความสามารถสูงใน

การบูรณาการ ครูที่มีความคิดรวบยอดสูง จะพบว่า มีความแตกต่างกับครูที่มีความคิดรวบยอดต่ำ ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการสอน (Teaching Approach) และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งครูที่มีความคิดรวบยอดสูงจะค่อนข้างไปในเชิงบวก

3. การพัฒนาจริยธรรม (Moral Development)

Kohlberd and Armon (1984) เสนอไว้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลในการพัฒนาครู (Influence on Teacher Development) นั้น มีความเห็นพ้องกันว่า การสอนของครูจะทำให้นักเรียนมีทักษะทางด้านสติปัญญามากขึ้นการที่จะช่วยเหลือพัฒนาครู ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่จึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นิเทศ (Supervisor) จะต้องเห็นด้วยกับข้อที่ว่าครูเป็นเสมือนลูกค้า (Client) ยกตัวอย่าง เราคงจะไม่มีวิธีการทำงานกับครูที่มีความคิดเป็นนามธรรมสูง เหมือนกับครูที่มีความคิดแบบ Concrete และครูที่ไม่ยืดหยุ่น และคงจะไม่ทำงานกับครูทุกคนในวิธีการเดียวกัน ในการพัฒนาครูในเรื่องวิธีการและทักษะ การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การพัฒนากลุ่ม การทำวิจัยปฏิบัติการ ผู้นิเทศก็ต้องหาวิธีการเลือกใช้ทักษะและเทคนิคที่จะช่วยพัฒนาครูให้เต็มตามศักยภาพของบุคคลและเลือกวิธีการที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับระดับของความคิด (Level of Thought) และแรงจูงใจ (Motivation)

ดังนั้น ในการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาครูด้วยทฤษฎีขั้นบันได ต้องคำนึงถึง การพัฒนาด้านสติปัญญา (Cognitive Development) การพัฒนาความคิดรวบยอด (Conceptual Development) และการพัฒนาจริยธรรม (Moral Development) เป็นหลักสำคัญ

สรุปว่า การนำทฤษฎีและการใช้วิจัยเป็นฐานของผู้นิเทศ (Supervisor) มาเป็นทักษะ (Skill) และยุทธศาสตร์ (Strategies) ในการทำงานของครูตามลำพัง หรือเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ตามที่ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าการพัฒนาต้องเกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ (Adult Learning) พัฒนาการ (Development) และแรงจูงใจ (Motivation) ล้วนส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมการทำงานในโรงเรียนและคุณลักษณะการสอนที่เป็นมืออาชีพ

1.7 คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำหน้าที่นิเทศ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะที่ดีของผู้ทำหน้าที่นิเทศ จากนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539), สุเทพ เมฆ (2540), กิตติมา ปรีดีดิลก (2541), เยาวพา เดชะคุปต์ (2542), ชารี มณีศรี (2542), นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542), สุรวิช แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973), Good (1973), และ Harris (1985) สรุปว่า

การนิเทศเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ผู้นิเทศ จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดี ดังนี้

1.7.1 ด้านความรู้ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักทฤษฎี การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนองค์ประกอบ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอันจะผลโดยตรง ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ต้องรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งองค์การที่เกี่ยวข้อง

1.7.2 ด้านทักษะต้องมีทักษะการสอนในเกณฑ์ดี มีทักษะในการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การมองโลกในแง่ดี และมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่ดีด้วย

1.7.3 ด้านเจตคติต้องเป็นคนที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความสนใจ ตั้งใจทำงาน

มีความรับผิดชอบขั้นสูง มีความสุภาพเป็นกันเอง เสียสละและอุทิศตนเพื่องาน

สรุปว่า คุณลักษณะของผู้นิเทศที่ดี อย่างน้อยควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และประยุกต์ทฤษฎี เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ และทฤษฎีองค์การไปใช้ มีทักษะการสอน การสื่อสาร การแก้ปัญหาเชิงระบบที่ดี และมีความเป็นกัลยาณมิตร ในการนิเทศการสอน นอกจากคุณลักษณะที่ดีของผู้นิเทศที่กล่าวมาแล้ว สิ่งที่สำคัญที่ผู้นิเทศต้องให้ความสำคัญคือเครื่องมือ วิธีการที่ใช้ในการทำงาน ผู้นิเทศจึงต้องคิดค้นรูปแบบการนิเทศการสอนที่เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติของผู้รับการนิเทศแต่ละคน หรือกลุ่มคน

1.8 รูปแบบการนิเทศการสอน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการสอน จากนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539), สุเทพ เมฆ (2540), กิติมา ปรีดีดีล (2541), เยาวพา เดชะคุปต์ (2542), ชารี มณีศรี (2542), นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542), สุรวิช แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973), Good (1973), และ Harris (1985) สรุปว่า นักการศึกษาได้แบ่งรูปแบบการนิเทศการสอน ตามลักษณะของปรัชญา และลักษณะของผู้นิเทศออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1.8.1 การนิเทศแบบตรวจตรา (Inspection Supervision) เป็นการนิเทศแบบดั้งเดิม ผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น การเป็นไปตามหลักสูตรหรือไม่วิธีสอนเหมาะสมหรือไม่ เมื่อตรวจแล้วชี้แจงให้ครูแก้ไขข้อบกพร่อง

1.8.2 การนิเทศแบบให้ผลผลิต (Supervision as Production) บางครั้งเรียกว่าการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งมองที่ผลผลิต โดยเปรียบเทียบสถานศึกษาเป็นแหล่งผลิต

ครูเป็นพนักงาน และนักเรียนเป็นผลผลิต และผู้นิเทศ ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ วิจัย และพัฒนา เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ

1.8.3 การนิเทศเพื่อพัฒนา (Developmental Supervision) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ตามความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เช่น ผู้นิเทศจะชี้แนะเมื่อครูมีความรู้ ความสามารถต่ำ ครูขาดประสบการณ์ แต่เมื่อครูมีความสามารถสูง เมื่อเกิดปัญหาก็สามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันได้

1.8.4 การนิเทศแบบคลินิค (Clinical Supervision) การนิเทศแบบนี้จะได้ข้อมูลโดยตรงจากการสังเกต การสอนในห้องเรียนจริง เป็นการร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปว่า รูปแบบการนิเทศการสอนสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศว่าต้องการจะใช้รูปแบบใดที่เหมาะสมกับครูแต่ละคนแต่ละสถานที่ที่จะใช้นิเทศลักษณะใดอย่างไรก็ดีการนิเทศการวิธีการที่ประสบผลสำเร็จ ต้องอาศัยวิธีการเชิงระบบ ดังจะได้กล่าวต่อไป

1.9. การนิเทศการศึกษาเชิงระบบ

การนิเทศการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ควรมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีการเคลื่อนไหวที่เป็นพลวัตร (Dynamic) นั่นก็คือการนำวงจรคุณภาพ (Quality Loop) หรือวิธีระบบ (System Approach) มาใช้ในการดำเนินงาน การนิเทศการศึกษาเชิงระบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.9.1 การวิเคราะห์ขั้นการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการทำงานขั้นแรก ที่ผู้นิเทศ ควรให้ความสำคัญ เพราะการนิเทศจะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพสูง ควรต้องมีผลการวิเคราะห์ในหัวข้อที่สำคัญๆ ดังนี้

1.9.1.1 การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น ควรใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม เช่น การนิเทศและตรวจเยี่ยม การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้สอน การส่งแบบสำรวจความต้องการ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ผล จะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอนที่หลากหลายและครอบคลุมเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบกิจกรรมการนิเทศ ที่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมาย

1.9.1.2 การวิเคราะห์เนื้อหาและภารกิจ .เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ

ความต้องการ ความจำเป็นแล้ว ผู้นิเทศจะดำเนินการกำหนดหลักสูตร กิจกรรมตามลำดับความต้องการ แล้วกำหนดเนื้อหาในการนิเทศการศึกษา การจัดโครงสร้างและลำดับการนำเสนอให้สอดคล้องต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ ผู้รับการนิเทศได้รับความสะดวก มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในการนิเทศ สามารถชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้

1.9.1.3 การวิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศควรทำความรู้จัก กับผู้รับ

การนิเทศในทุกมิติ เช่น เพศ วัย วุฒิการศึกษา ประวัติการรับราชการ นิสัยใจคอ ความสนใจ ความถนัด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวางแผนการนิเทศ การเลือกวิธีการ สื่อ รวมทั้ง เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมได้ซึ่งก็คือหลักการนิเทศ ที่ยึดผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลางในการนิเทศ นั่นเอง

1.9.1.4 การวิเคราะห์สภาพการณ์และนโยบาย การนิเทศการศึกษา

ไม่เพียงสนองความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ผู้บริหาร และครู เท่านั้น แต่ในบางกรณีเป็นการนิเทศตามนโยบาย เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่สนองกลยุทธ์ของฝ่ายนโยบาย เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์สภาพการณ์และนโยบาย จึงเป็นภาระงานที่จำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

1.9.2. การออกแบบและพัฒนา

เมื่อมีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เนื้อหา ภารกิจ และสภาพการณ์ต่างๆ อย่างครอบคลุมแล้ว จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญ ในการออกแบบและพัฒนา ในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1.9.2.1 การออกแบบวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การกำหนด

วัตถุประสงค์ เป็นเสมือนเข็มทิศในการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศควรให้ความสำคัญอยู่เสมอ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ทั้งในลักษณะกว้างๆ (Goals) และวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเฉพาะหรือเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) มีความครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทำให้การนิเทศการศึกษามีความชัดเจนและครอบคลุม

1.9.2.1 การออกแบบวิธีการและกิจกรรม เมื่อผู้นิเทศได้มีการ

วิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการดำเนินการ กำหนดวิธีการนิเทศ ได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในเบื้องต้น เช่น

กรณีของการนิเทศออนไลน์ ของศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศฯ สพท. อาจจะเลือกแนวการนิเทศ ดังนี้ การนิเทศทางไกลผ่านเว็บไซต์ <http://www.edkorat1.info/sup> โดยการใช้ช่องทางกระดานถาม-ตอบ (Web Board) และห้องสนทนา (Chat Room) การนิเทศและให้คำแนะนำปรึกษา ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การนิเทศทางไกลด้วยโปรแกรม MSN การนิเทศทางไกลด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การนิเทศทางไกลด้วยเทคโนโลยีเว็บบล็อก (Web Blog) และการจัดส่งแผ่นซีดีรอมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)

1.9.3 ชั้นการนิเทศ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1.9.3.1 การเตรียมการและประสานงานการนิเทศ เมื่อผู้นิเทศได้มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เน้นหาภารกิจสภาพการณ์ต่างๆ มีการสร้างและพัฒนาสื่อและกิจกรรมการนิเทศแล้ว ควรมีการเตรียมการ ประสานงาน และนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) การจัดทำตารางและกำหนดการนิเทศ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2) ประสานงานกับคณะนิเทศ เพื่อให้มีการบูรณาการการนิเทศ ให้ครอบคลุมภารกิจ และกลยุทธ์ต่างๆ รวมทั้งการบูรณาการการนิเทศ ตามความจำเป็น และ 3) ประสานงานไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อบริหารเกี่ยวกับวัน เวลา ตารางการนิเทศ รวมทั้งการเตรียมข้อมูลเบื้องต้นในด้านต่างๆ

1.9.3.2 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศ ลงมือดำเนินการนิเทศ ซึ่งควรใช้หลักการนิเทศที่สำคัญๆ เช่น การมีมนุษย์สัมพันธ์อันดีต่อกัน การทำงานเป็นทีม มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลสำเร็จ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า ผู้รับการนิเทศทุกคนสามารถพัฒนาให้บรรลุผลตามศักยภาพได้ ให้ความสำคัญในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญปัญหาและการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น รักการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน มีการใช้ กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น

1.9.4 ชั้นการประเมินผลและรายงาน

การดำเนินกิจกรรมการนิเทศต่างๆ ควรได้มีการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งก่อนการดำเนินกิจกรรม ระหว่างดำเนินกิจกรรม และหลัง

การ ดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์หลายประการ กล่าวคือ การ ประเมินก่อนการดำเนินกิจกรรมจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ เกี่ยวกับความ สนใจ ความรู้พื้นฐาน การประเมินระหว่างดำเนินกิจกรรมจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ พัฒนาการของผู้รับการนิเทศ ส่วนการประเมินหลังการดำเนินกิจกรรมจะทำให้ทราบถึง ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน มีการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลที่ ครบคลุมวัตถุประสงค์ เมื่อการประเมินผลสิ้นสุดลง ควรได้มีการสรุปและรายงานผลให้ ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โดยอาจจัดทำเป็นรายงานอย่างง่าย แล้วรวบรวมไว้ในเอกสารการ นิเทศ เพื่อให้เห็นเส้นพัฒนาของการดำเนินงาน ได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.9.5 ขั้นปรับปรุงและพัฒนา

เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้นิเทศควรดำเนินการอยู่เสมอ ในทุกขั้นตอน การนิเทศ เพราะในปรับปรุงและพัฒนา การปฏิบัติงานนั้น ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และ พัฒนาอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการประเมินผลการดำเนินการทุกครั้ง จะได้ข้อมูลสำคัญที่ผู้รับ การนิเทศ ผู้นิเทศ บุคลากร หน่วยงาน องค์การผู้รับผิดชอบ จะนำไปประกอบการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้การทำงานเป็นไปอย่างสอดคล้อง เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ และมี การผลดำเนินงานที่เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด การปรับปรุงและพัฒนาได้ดำเนินการในทุก ขั้นตอนของการนิเทศ เช่น การปรับปรุงวิธีการและ เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำ มีประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างสูงสุด การ ปรับปรุงในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการนิเทศมีความ ครบคลุม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของครูและโรงเรียน รวมทั้งการ ปรับปรุงพัฒนาชุดฝึกอบรม ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เลือกวิธีการนิเทศที่ เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับการนิเทศ บริบท เนื้อหาสาระ งบประมาณ รวมทั้งการปรับปรุง แผนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาวิธีการประเมิน ผลการนิเทศ ให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ซึ่งจะส่งผลถึงข้อมูลที่ได้จากการประเมิน มี ความถูกต้องตามความเป็นจริง

สรุปการนิเทศเชิงระบบ ประกอบด้วย ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Context) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ระบบคือปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกันในการ

ดำเนินงาน การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการนิเทศที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนโดยตรง ซึ่งตัวบ่งชี้ที่สำคัญ หรือเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา ในโรงเรียนคือ คุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นเป้าหมายหลักที่สำคัญของการนิเทศการสอน ก็ คือ การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการกระทำหรือปฏิบัติกับครูในโรงเรียนด้วยวิธีการ ช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เพื่อนำไปสู่ การพัฒนา ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง ในที่นี้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบ การนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ คุณภาพนักเรียน

2. คุณภาพนักเรียน

2.1 ความหมายของคุณภาพ

คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) หมายถึง การบ่งชี้คุณลักษณะที่มี ความเป็นเลิศทางด้านต่างๆ ทั้งด้านการบริหารและด้านวิชาการ โดยผ่านกระบวนการผลิต เป็นระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตตามกรรมวิธี การวัดด้วย เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ ความหมายของ “คุณภาพการศึกษา” (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2556, หน้า 56 – 57) ไว้ดังนี้

จิราพร พงศ์อาจารย์ กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จ การศึกษามีคุณลักษณะที่ได้มาตรฐานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและตรงตามความ ต้องการของสังคม

สุวิมล ว่องวาณิช กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง สิ่งที่เราคาดหวังไว้ หรือสิ่งที่เราต้องการจะให้เกิด ซึ่งต้องเป็นไปตามความต้องการของลูกค้า คือนักเรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรืออาจเรียกว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพ การศึกษาหมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วน ตามความคาดหวังของ หลักสูตร

สมบุญ ถาวรกิจ ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา คือ การทำให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ชุมชนและสังคม พึงพอใจ ประทับใจ มั่นใจ ในคุณภาพของนักศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

อุทุมพร จามรมาน ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เอื้อให้เกิดระบบ กลไกการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตตามภารกิจของสถาบันการศึกษา มีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การบริหารกลุ่มบุคคลและการจัดการด้านการเงินด้วย

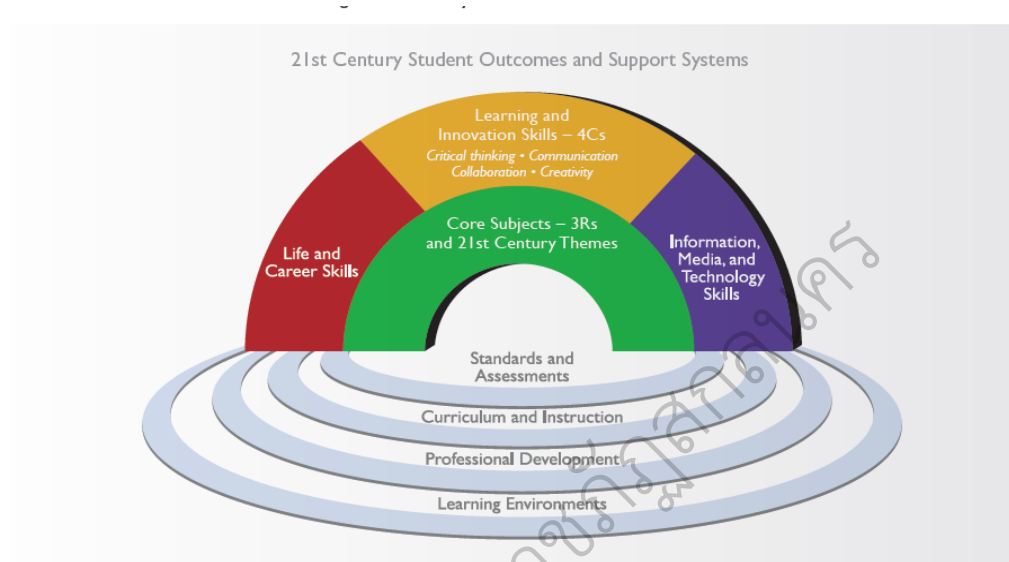
สรุปคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการพัฒนาคุณภาพ หรือการจัดการศึกษาและผลที่ได้รับจากการจัดการศึกษา ว่าได้ผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา คือลักษณะหรือคุณสมบัติ ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรและเป็นที่ยอมรับของสังคม เชื่อมั่นในคุณลักษณะและผลการจัดการศึกษานั้นด้วย

2.2 คุณภาพนักเรียนที่พึงประสงค์

2.2.1 คุณภาพนักเรียนตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning) เป็นวลีคำกล่าว (Phrase) ที่กลายมาเป็นส่วนสำคัญต่อการวิเคราะห์และอภิปรายกันอย่างกว้างขวางของสังคมรอบด้าน ซึ่งได้ถูกกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์การทำงานเพื่อการจัดการศึกษาเรียนรู้ในยุคใหม่นี้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันนั้น ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ก็กลายเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญที่นักการศึกษาหลากหลายฝ่ายต่างร่วมกันวิจัยเพื่อสร้างเป็นรูปแบบและนำเสนอแนวปฏิบัติต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเรียนรู้ให้เกิดขึ้นเช่นกัน (Mishra and Kereluik, 2011, unpagged) ดังนั้นการสร้างทักษะเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นลักษณะของการเสริมสร้างประสิทธิภาพแห่งองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้สำหรับการดำรงชีพในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งในที่นี้จะขอนำเสนอกรอบแนวคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) โดยสะท้อนความเป็นไปได้ในด้านต่างๆของการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในระบบการจัดการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งวิสัยทัศน์ (Vision) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นการเสนอความคิดอย่างเป็นองค์รวมและเป็นระบบเพื่อใช้ในการปรับความคิดและฟื้นฟูการศึกษาของรัฐขึ้นมาใหม่ โดยนำองค์ประกอบทั้งหมดมารวมกันทั้งผลการเรียนรู้ของนักเรียนและระบบการสนับสนุนการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้กลายเป็นกรอบความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ (Concepts) องค์ประกอบทั้งหมดในโมเดลหรือตัวแบบที่นำเสนอนี้ได้ผ่านการนิยาม

การพัฒนา และการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนจากผู้เชี่ยวชาญชั้นนำ นักวิชาการการศึกษา

นักธุรกิจ ผู้ปกครอง และสมาชิกของชุมชน ซึ่งตัวแบบนี้บางครั้งจะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ตัวแบบประภาคารรุ้ง (Rainbow Model)” ดังมีรายละเอียดที่สำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้ (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2554; Partnership for 21st Century Skills, 2009)

ภาพประกอบ 2 Model of 21st Century Student Outcomes and Support Systems

Source : <http://www.21stcenturyskills.com>

ส่วนที่ 1 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) กล่าวถึง วิชาแกนหลักและแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ (Core Subjects and 21st Learning Themes) ประกอบด้วย

- ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา - เศรษฐศาสตร์
- ภาษาสำคัญของโลก - วิทยาศาสตร์
- ศิลปะ - ภูมิศาสตร์
- คณิตศาสตร์ - ประวัติศาสตร์
- การปกครองและหน้าที่พลเมือง

วิชาแกนหลักสำคัญเหล่านี้ นำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ประกอบด้วย

จิตสำนึกต่อโลก (Global Awareness) โดย

- 1) ใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจและกำหนดประเด็นสำคัญต่อการสร้างความเป็นสังคมโลก
- 2) เรียนรู้จากการมีส่วนร่วมของการทำงานเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนในเชิงวัฒนธรรม ศาสนาและวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมในบริบททางสังคมที่ต่างกันรอบด้าน

3) มีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ด้วยกันทั้งในด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งการใช้วัฒนธรรมทางภาษาที่แตกต่างกันได้อย่างลงตัว

ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy) โดย

- 1) รู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิงเศรษฐศาสตร์/เศรษฐกิจ
- 2) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคม
- 3) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพด้านอาชีพ

ความรู้พื้นฐานด้านความเป็นพลเมือง (Civic Literacy) โดย

- 1) สร้างประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทางสังคมผ่านวิธีการสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองการปกครองที่ถูกต้อง
- 2) การนำวิถีแห่งความเป็นประชาธิปไตยไปสู่สังคมในระดับต่างๆได้
- 3) มีความเข้าใจต่อวิธีการปฏิบัติทางสังคมแห่งความเป็นพลเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล

ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพอนามัย (Health Literacy) โดย

- 1) มีความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานในด้านข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับภาวะสุขภาพอนามัยและนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 2) เข้าใจวิธีป้องกันแก้ไข รวมทั้งการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่มีต่อภาวะสุขภาพอนามัย ห่างไกลจากภาวะความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย
- 3) ใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสุขภาพอนามัยได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล
- 4) เฝ้าระวังด้านสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและครอบครัวให้เกิดความเข้มแข็ง

5) รู้และเข้าใจในประเด็นสำคัญของการเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีทั้งในระดับชาติและระดับสากล

ความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) โดย

- 1) มีภูมิความรู้และความเข้าใจขั้นพื้นฐานต่อการอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และป้องกันสภาพแวดล้อมดังกล่าว
- 2) มีภูมิความรู้และความเข้าใจในผลกระทบที่เกิดจากธรรมชาติที่ส่งผลต่อสังคม (ทั้งในด้านการพัฒนาประชากร การเจริญเติบโตของสรรพสิ่งและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นต้น)

3) วิเคราะห์ประเด็นสำคัญด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและกำหนดวิธีการในการป้องกันแก้ไขรวมทั้งการอนุรักษ์รักษาสภาพแวดล้อมเหล่านั้น

4) สร้างสังคมโดยรวมให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills)

ทักษะด้านนี้จุดเน้นอยู่บนพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการทำงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation) ประกอบด้วย

การคิดสร้างสรรค์ (Think Creativity) โดย

- 1) ใช้เทคนิคของการสร้างสรรค์ทางความคิดที่เปิดกว้าง เช่น การระดมสมอง
- 2) สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่และเสริมสร้างคุณค่าทางความคิดและสติปัญญา

3) มีความละเอียดรอบคอบต่อการคิดวิเคราะห์และประเมินแนวความคิด เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์

การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (Work Creativity with Others) โดย

- 1) มุ่งพัฒนา เน้นปฏิบัติและสื่อสารแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เปิดใจกว้างและยอมรับในมุมมองหรือโลกทัศน์ใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อระบบการทำงาน

3) เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์งาน รวมทั้งมีความรู้และเข้าใจในสภาพการณ์ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นข้อจำกัด โดยพร้อมที่จะยอมรับความคิดหรือสภาพการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นได้

4) สามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้ และเข้าใจถึงวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ต้องใช้เวลาและสามารถนำเอาข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง

การนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) โดย

ปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปรับใช้และพัฒนาจากผลแห่งนวัตกรรมที่นำมาใช้

ข. การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ประกอบด้วย

ประสิทธิภาพของการใช้เหตุผล (Reason Effectively) ใช้รูปแบบที่ชัดเจนในเชิงเหตุผลทั้งในเชิงนิรนัย (Inductive) และอุปนัย (Deductive) ได้เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

การใช้วิธีคิดเชิงระบบ (Use Systems Thinking) สามารถคิดวิเคราะห์จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ได้อย่างเป็นองค์รวมทั้งหมดและเป็นระบบครบวงจรในวิธีคิดหรือกระบวนการคิดนั้น

ประสิทธิภาพในการตัดสินใจ (Make Judgments and Decisions) โดย

1) สร้างประสิทธิภาพในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อสร้างการยอมรับและความน่าเชื่อถือ

2) สามารถวิเคราะห์และประเมินในเชิงทัศนะได้อย่างต่อเนื่อง

3) สังเคราะห์และเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลรวมทั้งบทสรุปที่เกิดขึ้น

4) ตีความหมายและให้ข้อสรุปที่ตั้งบนฐานแห่งการวิเคราะห์ที่มี
ความน่าเชื่อถือมากที่สุด

5) สะท้อนผลได้อย่างมีวิจารณ์ บณพื้นฐานแห่งประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้

การแก้ไขปัญหา (Solve Problems) โดย

1) แก้ไขปัญหาที่มีความแตกต่างได้ทั้งปัญหาซ้ำซากและปัญหาที่อุบัติ
ขึ้นใหม่ในหลากหลายเทคนิควิธีการ

2) สามารถกำหนดเป็นประเด็นคำถามสำคัญที่จะนำไปสร้างเป็นจุดเน้นในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เหมาะสมและดีที่สุด

ค. การสื่อสารและการมีส่วนร่วม (Communication and Collaboration)

ประกอบด้วย

การสื่อสารได้ชัดเจนมีประสิทธิภาพ (Communication Clearly) โดย

- 1) สร้างความถูกต้องชัดเจนในการสื่อความหมายทั้งการพูด การเขียน หรือการใช้ทักษะอื่นๆ ในทางอวัจนภาษา (Non-verbal) ในรูปแบบต่างๆ
- 2) มีประสิทธิภาพทางการรับฟังที่สามารถสร้างทักษะสำหรับการถอดรหัสความหมาย การสรุปเป็นความรู้ สร้างคุณค่า ทักษะคิด และเกิดความสนใจใฝ่รู้
- 3) ใช้การสื่อสารในการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะทั้งการรายงาน การสอน และการสร้างแรงจูงใจ
- 4) ใช้สื่อเทคโนโลยีหลากหลายและรู้วิธีการใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่

ต่างกัน

การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborate with Others) โดย

- 1) มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการทำงานและเกิดการยอมรับในที่ทำงาน
- 2) มีกิจกรรมการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบและก่อให้เกิดความสุขในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามที่มุ่งหวัง
- 3) สร้างการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และแต่ละคนมองเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นหมู่คณะ

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ได้แก่ องค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

ก. ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ (Information Literacy) ประกอบด้วย

การเข้าถึงและการประเมินสารสนเทศ (Access and Evaluate Information) โดย

- 1) เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ด้านเวลา) และเกิดประสิทธิผล (แหล่งข้อมูลสารสนเทศ)
- 2) ประเมินสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณตามสมรรถนะ

ที่เกิดขึ้น

การใช้และการจัดการสารสนเทศ (Use and Manage Information) โดย

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้สารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และตรงกับประเด็น

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- 2) จัดการกับสารสนเทศได้อย่างต่อเนื่อง จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่มากมาย

หลากหลาย

- 3) มีความรู้พื้นฐานที่จะประยุกต์ใช้สารสนเทศตามกรอบแห่งคุณธรรม

จริยธรรมที่มีปัจจัยเสริมอยู่รอบด้าน

ข. ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ (Media Literacy) ประกอบด้วย

ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ (Analyze Media) โดย

- 1) เข้าใจวิธีการใช้และการผลิตสื่อเพื่อให้ตรงกับเป้าหมายที่กำหนด

- 2) สามารถใช้สื่อเพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของปัจเจกชน รู้คุณค่า

และสร้างจุดเน้น รู้ถึงอิทธิพลของสื่อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคสื่อ

- 3) มีความรู้พื้นฐานที่จะประยุกต์ใช้สื่อได้ตามกรอบแห่งคุณธรรม

จริยธรรมที่มีปัจจัยเสริมอยู่รอบด้าน

ความสามารถในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (Create Media Products) โดย

- 1) มีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมตาม

คุณลักษณะเฉพาะของตัวสื่อประเภทนั้นๆ

- 2) มีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสนอง

ต่อความแตกต่างในเชิงวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน

ค. ความรู้พื้นฐานด้านไอซีที (ICT : Information , Communication and

Technology Literacy) ประกอบด้วย

ประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Apply Technology Efficiency)

โดย

- 1) ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่อการวิจัย การจัดการองค์การ

การประเมินและการสื่อสารทางสารสนเทศ

- 2) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (คอมพิวเตอร์, PDAs, Media Players etc.)

ในการสื่อสารและการสร้างเครือข่าย รวมทั้งการเข้าถึงสื่อทางสังคม (Social Media)

ได้อย่างเหมาะสม

3) มีความรู้พื้นฐานในการประยุกต์ใช้ ICT ได้ตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรม
ที่มีข้อมูลหลากหลายรอบด้าน

ทักษะชีวิตและงานอาชีพ (Life and Career Skills) ประกอบด้วย องค์ประกอบ
สำคัญในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ได้แก่
การปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง (Adapt to Change) โดย

- 1). ปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและบริบทตาม
ช่วงเวลาที่กำหนด
- 2). ปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กร
ที่ดีขึ้น เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน (Be Flexible) โดย

- 1) สามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลเชิงบวกกับการทำงาน
- 3) มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาค
อย่างรอบด้าน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ของการทำงาน

ข. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction) ได้แก่
การจัดการด้านเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) โดย

- 1) กำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 2) สร้างความสมดุลในเป้าหมายที่กำหนด (ทั้งในระยะสั้นและระยะ
ยาว)
- 3) ใช้เวลาและการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน
การสร้างงานอิสระ (Work Independently) โดย

1) กำกับติดตาม จำแนกวิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนด
ภารกิจงานอย่างมีอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
ในตนเอง (Be Self-Directed Learners) โดย

- 1) มุ่งมั่นสู่ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะ ความรู้และขยายผลสู่ความเป็น
เลิศ
- 2) เป็นผู้นำเชิงทักษะขั้นสูง มุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ
- 3) เป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

4). สามารถสะท้อนผลและเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากอดีตมุ่งสู่เส้นทางแห่งความก้าวหน้าในอนาคต

ค. ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ประกอบด้วย

ประสิทธิผลเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) โดย

1) รอบรู้ในการสร้างประสิทธิภาพ จังหวะเวลาที่เหมาะสมในการฟัง-การพูดในโอกาสต่างๆ

2) สร้างศักยภาพต่อการควบคุมให้เกิดการยอมรับในความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

การสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ (Work Effectively in Diverse Teams) โดย

1) ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่แตกต่างกันหลากหลายลักษณะ

2) เปิดโลกทัศน์และปลูกจิตสำนึกเพื่อมองเห็นการยอมรับในข้อแตกต่างสามารถมองเห็นคุณค่าในความแตกต่างเหล่านั้น

3) ฟังระลึกเสมอว่าข้อแตกต่างเชิงสังคมและวัฒนธรรมนั้น สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ โดยการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อการสร้างงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ง. การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิดชอบ (Productivity and Accountability) ประกอบด้วย

การจัดการโครงการ (Manage Projects) โดย

1) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน

2) วางแผน จัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง

ผลผลิตที่เกิดขึ้น (Produce Results) โดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูงโดยมีจุดเน้นในด้านต่างๆ ได้แก่

1) การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริต

2) สามารถบริหารเวลาและบริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ (Multi-tasks)

- 4) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- 5) นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ
- 6) ยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม
- จ. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

ประกอบด้วย

ความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น (Guide and Lead Others) โดย

- 1) ใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำพาองค์การก้าวบรรลุจุดมุ่งหมาย
- 2) เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำพาองค์การก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์
- 3) ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน
- 4) เป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้อื่นยอมรับ

ส่วนที่ 2 ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 (21st Century Support Systems) เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามโมเดลที่กล่าวถึง ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญจะประกอบไปด้วย

มาตรฐานในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards) จุดเน้น

- 1) เน้นทักษะ ความรู้และความเชี่ยวชาญที่เกิดกับผู้เรียน
- 2) สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนในเชิงสหวิทยาการระหว่างวิชาหลักที่เป็นจุดเน้น
- 3) มุ่งเน้นการสร้างความรู้และเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการสร้างความรู้แบบผิวเผิน
- 4) ยกกระดับความสามารถผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง การใช้สื่อหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพจากการเรียนรู้ในสถานศึกษา การทำงานและในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้
- 5) ใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง

การประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills) จุดเน้น

- 1) สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบทดสอบมาตรฐานสำหรับการทดสอบย่อยและทดสอบรวมสำหรับการประเมินผลในชั้นเรียน
- 2) เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขงาน

3) ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4) สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ

หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum&Instruction)

1) การสอนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการของวิชาแกนหลัก

2) สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระเนื้อหา และสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based)

3) สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุน การเรียนรู้แบบสืบค้น และวิธีการเรียนจากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based) เพื่อการสร้างทักษะขั้นสูงทางการคิด

4) บูรณาการแหล่งเรียนรู้ (Learning Resources) จากชุมชนเข้ามาใช้ในโรงเรียน

การพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development)

1) จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการสร้างครูให้เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงบูรณาการ การใช้เครื่องมือและกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในชั้นเรียน และสร้างให้ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2) สร้างความสมบูรณ์แบบในมิติของการสอนด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย

3) สร้างให้ครูเป็นผู้มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงลึกเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การคิดแบบวิจารณ์ญาณ และทักษะด้านอื่นๆที่สำคัญต่อวิชาชีพ

- 4) เป็นยุคแห่งการสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นกับครูเพื่อเป็นตัวแบบ (Model) แห่งการเรียนรู้ของชั้นเรียนที่จะนำไปสู่การสร้างทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ
- 5) สร้างให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนได้ทั้งรูปแบบการเรียนรู้ สติปัญญา จุดอ่อนจุดแข็งในตัวผู้เรียน เหล่านี้เป็นต้น
- 6) ช่วยให้ครูได้เกิดการพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นเพื่อนำไปใช้สำหรับการกำหนดกลยุทธ์ทางการสอนและจัดประสบการณ์ทางการเรียนได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้
- 7) สนับสนุนให้เกิดการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างทักษะและเกิดการพัฒนาการเรียนรู้
- 8) แบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนทางการเรียนรู้โดยใช้ช่องทางหลากหลายในการสื่อสารให้เกิดขึ้น
- 9) สร้างให้เกิดตัวแบบที่มีการพัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment)

- 1) สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การรับการสนับสนุนจากบุคลากร และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล
- 2) สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในด้านการให้การศึกษา การมีส่วนร่วม การแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกันรวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน
- 3) สร้างผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบท โดยเฉพาะการเรียนแบบโครงงาน
- 4) สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
- 5) ออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งการเรียนเป็นกลุ่มหรือการเรียนรายบุคคล
- 6) นำไปสู่การพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชนทั้งในรูปแบบการเผชิญหน้าหรือระบบออนไลน์

กรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่นำเสนอโดยกลุ่มภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) เป็นกรอบแนวคิดที่ผ่านการวิจัยและพัฒนาอย่างเข้มแข็งเป็นระบบ สามารถตอบสนองความต้องการที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เผชิญอยู่ และกรอบแนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากองค์กรสนับสนุนด้านการศึกษาหลายแห่ง รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนและผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ จนสามารถพัฒนากลายเป็นวิสัยทัศน์เพื่อการศึกษารอบด้านและมีเป้าหมายที่ชัดเจน เหตุผลสำคัญที่กรอบแนวคิดดังกล่าวเป็นที่ยอมรับในสังคมวงกว้างเนื่องจากเหตุผลหลายประการดังที่เคน เคย์ (Ken Kay, JD. อ้างถึงใน วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ , 2554) ได้กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. กรอบแนวคิดนี้เน้นที่ผลลัพธ์ที่สำคัญ เป็นผลลัพธ์ทั้งในด้านความรู้ในวิชาแกนและทักษะแห่งศตวรรษใหม่ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เตรียมความพร้อมหลายด้านทั้งการรู้จักวิธีคิด, เรียนรู้, ทำงาน, แก้ปัญหา, สื่อสาร, และร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต
2. กรอบแนวคิดนี้เห็นวาระระบบสนับสนุนการศึกษาโดยเฉพาะประสบการณ์ในการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวกันว่าการพัฒนาวิชาชีพคือส่วนที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลง
3. กรอบความคิดนี้ตรงกับความคิดของผู้กำหนดนโยบาย นักการศึกษา ประชาคมธุรกิจ องค์กรชุมชน และผู้ปกครอง เหตุผลสำคัญที่กล่าวถึงเหล่านี้จึงเป็นคำตอบที่ชัดเจนว่า

กรอบแนวคิดของกลุ่มภาคีเครือข่ายนี้ เป็นที่ยอมรับกันในวงกว้างต่อการนำไปปรับใช้ในแต่ละบริบทสังคมเพื่อสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

สรุปที่กล่าวมาทั้งหมดในเบื้องต้นนั้น เป็นแนวคิดของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผ่านกระบวนการวิจัยโดย Partnership for 21st Century Skills เป็นตัวแบบที่นำเสนอในรายละเอียดของตัวแปรหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ในสังคมยุคใหม่ที่ตึงเครียดถึงและต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายทั้งครู นักเรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (Stakeholders) ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เกี่ยวข้องควรนำมาพิจารณา ในการพัฒนาทักษะอนาคตใหม่ให้แก่ผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตในยุคใหม่ได้อย่างมีภูมิคุ้มกัน

2.2.2 คุณภาพนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพภายในปี 2561 จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลักคือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของ คนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพ คนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่ง เรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้าน ร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษา ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและ มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในคุณค่าที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะ

ของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับตนเองและสังคม ได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็น เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษา ทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการ ตรวจสอบ เพื่อประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษา ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียน ในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็น รูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และ เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4– 6)

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระภาษาไทย

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่านมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง

รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม

ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ

แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่นๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คัดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลงานงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจาร์ณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะ

การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดง
 ทรศนะ โต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง
 คู และพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำ
 และกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง
 ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้
 อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศใน
 ภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อ
 อิเล็กทรอนิกส์

วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดี
 เบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรม
 พื้นบ้านเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้าน
 วรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับไม่เกิน
 ห้าแสนและศูนย์ และการดำเนินการของจำนวน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การ
 ลบ การคูณ และการหาร พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว ระยะทาง น้ำหนัก ปริมาตร
 ความจุ เวลาและเงิน สามารถวัดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และนำความรู้เกี่ยวกับการ
 วัดไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูป
 วงรี ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม ทรงกระบอก รวมทั้ง จุด ส่วนของเส้นตรง รังสี
 เส้นตรง และมุม

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบรูป และอธิบายความสัมพันธ์ได้

รวบรวมข้อมูล และจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวที่
 พบเห็นในชีวิตประจำวัน และอธิบายประเด็นต่างๆ จากแผนภูมิรูปภาพและแผนภูมิแท่งได้
 ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการ

ทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง เชื่อมโยง ความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับและศูนย์ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง ร้อยละ การดำเนินการของจำนวน สมบัติเกี่ยวกับจำนวน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง และร้อยละ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ สามารถหาค่าประมาณของจำนวนนับและทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่งได้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตร ความจุ เวลา เงิน ทิศ แผนที่ และขนาดของมุม สามารถวัดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสมบัติของรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย ปริซึม พีระมิด มุม และเส้นขนาน

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบรูปและอธิบายความสัมพันธ์ได้ แก้ปัญหาเกี่ยวกับแบบรูป สามารถวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาพร้อมทั้งเขียนให้อยู่ในรูปของสมการเชิงเส้นที่มีตัวไม่ทราบค่าหนึ่งตัวและแก้สมการนั้นได้

รวบรวมข้อมูล อภิปรายประเด็นต่างๆ จากแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ แผนภูมิรูปวงกลม กราฟเส้น และตาราง และนำเสนอข้อมูลในรูปของแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ และกราฟเส้น ใช้ความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นเบื้องต้นในการคาดคะเนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆ ได้

ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์

ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจำนวนจริง มีความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราส่วน ลัดส่วน ร้อยละ เลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็ม รากที่สองและรากที่สามของจำนวนจริง สามารถดำเนินการเกี่ยวกับจำนวนเต็ม เศษส่วน ทศนิยม เลขยกกำลัง รากที่สองและรากที่สามของจำนวนจริง ใช้การประมาณค่าในการดำเนินการและแก้ปัญหา และนำความรู้เกี่ยวกับจำนวนไปใช้ในชีวิตจริงได้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ผิวของปริซึม ทรงกระบอก และปริมาตรของปริซึม ทรงกระบอก พีระมิด กรวย และทรงกลม เลือกใช้หน่วยการวัดในระบบต่างๆ เกี่ยวกับความยาว พื้นที่ และปริมาตรได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้ในชีวิตจริงได้

สามารถสร้างและอธิบายขั้นตอนการสร้างรูปเรขาคณิตสองมิติโดยใช้วงเวียนและสันตรง อธิบายลักษณะและสมบัติของรูปเรขาคณิตสามมิติซึ่งได้แก่ ปริซึม พีระมิด ทรงกระบอก กรวย และทรงกลมได้

มีความเข้าใจเกี่ยวกับสมบัติของความเท่ากันทุกประการและความคล้ายของรูปสามเหลี่ยม เส้นขนาน ทฤษฎีบทพีทาโกรัสและบทกลับ และสามารถนำสมบัติเหล่านั้นไปใช้ในการให้เหตุผลและแก้ปัญหาได้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลงทางเรขาคณิต (Geometric transformation) ในเรื่องการเลื่อนขนาน (Translation) การสะท้อน (Reflection) และการหมุน (Rotation) และนำไปใช้ได้

สามารถนิยามและอธิบายลักษณะของรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

สามารถวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ของแบบรูป สถานการณ์หรือปัญหา และสามารถใช้สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว และกราฟในการแก้ปัญหาได้

สามารถกำหนดประเด็น เขียนข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ กำหนดวิธีการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิรูปร่างกลม หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมได้

เข้าใจค่ากลางของข้อมูลในเรื่องค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐาน และฐานนิยม

ของข้อมูลที่ยังไม่ได้แจกแจงความถี่ และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งใช้ความรู้ในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารทางสถิติ

เข้าใจเกี่ยวกับการทดลองสุ่ม เหตุการณ์ และความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์และประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับระบบจำนวนจริง ค่าสัมบูรณ์ของจำนวนจริง จำนวนจริงที่อยู่ในรูปกรณฑ์ และจำนวนจริงที่อยู่ในรูปเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนตรรกยะ หาค่าประมาณของจำนวนจริงที่อยู่ในรูปกรณฑ์ และจำนวนจริงที่อยู่ในรูปเลขยกกำลังโดยใช้วิธีการคำนวณที่เหมาะสมและสามารถนำสมบัติของจำนวนจริงไปใช้ได้

นำความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติไปใช้คาดคะเนระยะทาง ความสูง และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัดได้

มีความคิดรวบยอดในเรื่องเซต การดำเนินการของเซต และใช้ความรู้เกี่ยวกับแผนภาพเวนน์-ออยเลอร์แสดงเซตไปใช้แก้ปัญหา และตรวจสอบความสมเหตุสมผลของการให้เหตุผล

เข้าใจและสามารถใช้การให้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัยได้

มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความสัมพันธ์และฟังก์ชัน สามารถใช้ความสัมพันธ์และฟังก์ชันแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

เข้าใจความหมายของลำดับเลขคณิต ลำดับเรขาคณิต และสามารถหาพจน์ทั่วไปได้ เข้าใจความหมายของผลบวกของ n พจน์แรกของอนุกรมเลขคณิต อนุกรมเรขาคณิต และหาผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเลขคณิต และอนุกรมเรขาคณิต โดยใช้สูตรและนำไปใช้ได้

รู้และเข้าใจการแก้สมการ และอสมการตัวแปรเดียวดีกรีไม่เกินสอง รวมทั้งใช้กราฟของสมการ อสมการ หรือฟังก์ชันในการแก้ปัญหา

เข้าใจวิธีการสำรวจความคิดเห็นอย่างง่าย เลือกใช้ค่ากลางได้เหมาะสมกับข้อมูลและวัตถุประสงค์ สามารถหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐานฐานนิยม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปอร์เซ็นต์ไทล์ของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลไปช่วยในการตัดสินใจ

เข้าใจเกี่ยวกับการทดลองสุ่ม เหตุการณ์ และความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ ประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจลักษณะทั่วไปของสิ่งมีชีวิต และการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

เข้าใจลักษณะที่ปรากฏและการเปลี่ยนแปลงของวัฏจักรรอบตัว
แรงในธรรมชาติ รูปของพลังงาน

เข้าใจสมบัติทางกายภาพของดิน หิน น้ำ อากาศ ดวงอาทิตย์ และ
ดวงดาว

ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต วัสดุและสิ่งของ และปรากฏการณ์ต่างๆ รอบตัว สังเกตสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมืออย่างง่าย และสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่อง เขียน หรือ วาดภาพ

ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการดำรงชีวิต การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือชิ้นงานตามที่กำหนดให้ หรือตามความสนใจ

แสดงความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้ และแสดงความซาบซึ้งต่อ
 สิ่งแวดล้อมรอบตัว แสดงถึงความมีเมตตา ความระมัดระวังต่อสิ่งมีชีวิตอื่น
 ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ ประหยัด ซื่อสัตย์ จนเป็น
 ผลสำเร็จ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เข้าใจโครงสร้างและการทำงานของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิต และ
 ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน
 เข้าใจสมบัติและการจำแนกกลุ่มของวัสดุ สถานะของสาร สมบัติของสาร
 และการทำให้สารเกิดการเปลี่ยนแปลง สารในชีวิตประจำวัน การแยกสารอย่างง่าย
 เข้าใจผลที่เกิดจากการออกแรงกระทำกับวัตถุ ความดัน หลักการเบื้องต้น
 ของแรงลอยตัว สมบัติและปรากฏการณ์เบื้องต้นของแสง เสียง และวงจรไฟฟ้า
 เข้าใจลักษณะ องค์ประกอบ สมบัติของผิวโลก และบรรยากาศ
 ความสัมพันธ์ของดวงอาทิตย์ โลก และดวงจันทร์ที่มีผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ
 ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ คาดคะเนคำตอบหลายแนวทาง วางแผน
 และสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ วิเคราะห์ข้อมูล และสื่อสารความรู้จากผล
 การสำรวจตรวจสอบ
 ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต และการศึกษา
 ความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือชิ้นงานตามที่กำหนดให้หรือตามความสนใจ
 แสดงถึงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ รอบคอบและซื่อสัตย์ในการสืบเสาะ
 หาความรู้ตระหนักในคุณค่าของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสดงความชื่นชม ยก
 ย่อง และเคารพสิทธิในผลงานของผู้คิดค้น
 แสดงถึงความซาบซึ้ง ห่วงใย แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การดูแลรักษา
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า
 ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นของตนเองและ
 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจลักษณะและองค์ประกอบที่สำคัญของเซลล์สิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของการทำงานของระบบต่างๆ การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต พฤติกรรมและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม

เข้าใจองค์ประกอบและสมบัติของสารละลาย สารบริสุทธิ์ การเปลี่ยนแปลงของสารในรูปแบบของการเปลี่ยนสถานะ การเกิดสารละลายและการเกิดปฏิกิริยาเคมี

เข้าใจแรงเสียดทาน โมเมนต์ของแรง การเคลื่อนที่แบบต่างๆ ในชีวิตประจำวัน กฎการอนุรักษ์พลังงาน การถ่ายโอนพลังงาน สมดุลความร้อน การสะท้อน การหักเหและความเข้มของแสง

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณทางไฟฟ้า หลักการต่อวงจรไฟฟ้าในบ้าน พลังงานไฟฟ้าและหลักการเบื้องต้นของวงจรอิเล็กทรอนิกส์

เข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก แหล่งทรัพยากรธรณี ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ ปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะ และผลที่มีต่อสิ่งต่างๆ บนโลก ความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศ

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี การพัฒนาและผลของการพัฒนาเทคโนโลยีต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตั้งคำถามที่มีการกำหนดและควบคุมตัวแปร คิดคาดคะเนคำตอบหลายแนวทาง วางแผนและลงมือสำรวจตรวจสอบ วิเคราะห์และประเมินความสอดคล้องของข้อมูล และสร้างองค์ความรู้

สื่อสารความคิด ความรู้จากผลการสำรวจตรวจสอบโดยการพูด เขียน จัดแสดง หรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการดำรงชีวิต การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือสร้างชิ้นงานตามความสนใจแสดงถึงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ รอบคอบ และซื่อสัตย์ในการสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ เครื่องมือ และวิธีการที่ได้ผลถูกต้องเชื่อถือได้

ตระหนักในคุณค่าของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ใช้ในชีวิตประจำวันและ

การประกอบอาชีพ แสดงความชื่นชม ยกย่องและเคารพสิทธิในผลงานของผู้คิดค้น
แสดงถึงความซาบซึ้ง ห่วงใย มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้และรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า มีส่วนร่วมในการพิทักษ์ ดูแล
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับ
ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เข้าใจการรักษาคุณภาพของเซลล์และกลไกการรักษาคุณภาพของ
สิ่งมีชีวิต
เข้าใจกระบวนการถ่ายทอดสารพันธุกรรม การแปรผัน มิวเทชัน
วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อการอยู่รอด
ของสิ่งมีชีวิต ในสิ่งแวดล้อมต่างๆ
เข้าใจกระบวนการ ความสำคัญและผลของเทคโนโลยีชีวภาพต่อมนุษย์
สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
เข้าใจชนิดของอนุภาคสำคัญที่เป็นส่วนประกอบในโครงสร้างอะตอม
การจัดเรียงธาตุในตารางธาตุ การเกิดปฏิกิริยาเคมีและเขียนสมการเคมี ปัจจัยที่มีผล
ต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี
เข้าใจชนิดของแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาคและสมบัติต่างๆ ของสาร
ที่มีความสัมพันธ์กับแรงยึดเหนี่ยว
เข้าใจการเกิดปิโตรเลียม การแยกแก๊สธรรมชาติและการกลั่นลำดับ
ส่วนน้ำมันดิบ การนำผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมไปใช้ประโยชน์และผลต่อสิ่งมีชีวิตและ
สิ่งแวดล้อม
เข้าใจชนิด สมบัติ ปฏิกิริยาที่สำคัญของพอลิเมอร์และสารชีวโมเลกุล
เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่แบบต่างๆ สมบัติ
ของคลื่นกล คุณภาพของเสียงและการได้ยิน สมบัติ ประโยชน์และโทษของคลื่น
แม่เหล็กไฟฟ้า กัมมันตภาพรังสีและพลังงานนิวเคลียร์
เข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกและปรากฏการณ์ทางธรณีที่มีผล
ต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

เข้าใจการเกิดและวิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซี เอกภพและ
ความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศ

เข้าใจความสัมพันธ์ของความรู้วิทยาศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาเทคโนโลยี
ประเภทต่างๆ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่ส่งผลให้มีการคิดค้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่
ก้าวหน้า ผลของเทคโนโลยีต่อชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม

ระบุปัญหา ตั้งคำถามที่จะสำรวจตรวจสอบ โดยมีการกำหนดความสัมพันธ์
ระหว่างตัวแปรต่างๆ สืบค้นข้อมูลจากหลายแหล่ง ตั้งสมมติฐานที่เป็นไปได้หลายแนวทาง
ตัดสินใจเลือกตรวจสอบสมมติฐานที่เป็นไปได้

วางแผนการสำรวจตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือตอบคำถาม วิเคราะห์
เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์หรือสร้าง
แบบจำลองจากผลหรือความรู้ที่ได้รับจากการสำรวจตรวจสอบ

สื่อสารความคิด ความรู้จากผลการสำรวจตรวจสอบโดยการพูด เขียน จัด
แสดง หรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

อธิบายความรู้และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต
การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือสร้างชิ้นงานตามความสนใจ

แสดงถึงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ รอบคอบและซื่อสัตย์ในการสืบเสาะ
หาความรู้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ได้ผลถูกต้องเชื่อถือได้

ตระหนักในคุณค่าของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ แสดงถึงความชื่นชม ภูมิใจ ยกย่อง อ้างอิงผลงาน
ชิ้นงานที่เป็นผลจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย

แสดงความซาบซึ้ง ห่วงใย มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้และรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า เสนอตัวเองร่วมมือปฏิบัติกับชุมชนใน
การป้องกัน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

แสดงถึงความพอใจ และเห็นคุณค่าในการค้นพบความรู้ พบคำตอบ
หรือแก้ปัญหาได้

ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นโดยมีข้อมูลอ้างอิง
และเหตุผลประกอบ เกี่ยวกับผลของการพัฒนาและการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
อย่างมีคุณธรรมต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อม ในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง

มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มี คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็น พลเมืองดี มีความรับผิดชอบการอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรม ของห้องเรียนและได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ

มีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนใน ลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐาน ทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง

รู้และเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่ พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำ ความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้ง เชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการ เมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย

มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตน ตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรม ทางศาสนามากยิ่งขึ้น

ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของ ท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง มากยิ่งขึ้น

สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยาย

ประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาค ชักโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับ
ศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม
การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีต สู่
ปัจจุบัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย
เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่าง
สันติสุข

มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนา
แนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาค
ต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชียออสเตรเลีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกา
ใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี
วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้
เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา
ที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่าง
มีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้

มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์
ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มี
จิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรัก
ท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้
และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆในสังคมได้ตลอดชีวิต

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระศิลปศึกษา

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้างเคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชมรู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจ ในการเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิตของคนไทย บอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการ จัดขนาด สัดส่วนความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด และเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลงประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้อง และบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่างๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง

รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่ายๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่ายๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชม

การแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร
สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดง
สะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบและเทคนิคที่หลากหลาย
ในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ และ 3 มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่างๆ ได้อย่าง
มีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น
สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบ
รูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิกในการนำเสนอข้อมูลและมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่
เกี่ยวข้องกันกับงานทัศนศิลป์

รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติ
และท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถ
เปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่างๆ

รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์
ความรู้สึกของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่างๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้ง
เดี่ยวและเป็นวงโดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์
บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียนโน้ตในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และ
เข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานด้านดนตรี
กับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง
สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบท
เพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดนตรีและบทบาทของดนตรีใน
ธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม

รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละ
วัฒนธรรมในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความ
และสื่อสาร ผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการ
พิจารณาคุณภาพการแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่อง

องค์ประกอบทางนาฏศิลป์ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน

รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบ ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและ สร้างสรรค์อุปกรณ์ เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์ และละครในชีวิตประจำวัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมาย สามารถใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ อธิบายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ มีทักษะและ เทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์ วิเคราะห์ เนื้อหาและแนวคิด เทคนิควิธีการ การแสดงออกของศิลปินทั้งไทยและสากล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการออกแบบสร้างสรรค์งานที่เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ รวมทั้ง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมด้วยภาพล้อเลียนหรือการ์ตูน ตลอดจนประเมินและ วิเคราะห์คุณค่างานทัศนศิลป์ด้วยหลักทฤษฎีวิจารณ์ศิลปะ

วิเคราะห์เปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและรูปแบบ ตะวันตก เข้าใจอิทธิพลของมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อการ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในสังคม

รู้และเข้าใจรูปแบบบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภทและจำแนก รูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างสรรค์ ดนตรี เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล ในอัตราจังหวะต่างๆ มีทักษะในการร้องเพลงหรือเล่น ดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิค การแสดงออกและคุณภาพของการแสดง สร้าง เกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์การเล่นดนตรีของตนเองและผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสม สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่นๆ

วิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยและสากลใน วัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าใจบทบาทของดนตรีที่สะท้อนแนวความคิดและค่านิยมของคนใน สังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรี

มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ มีความคิดริเริ่มในการแสดง นาฏศิลป์เป็นคู่และเป็นหมู่ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ สามารถวิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์และละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง วิเคราะห์การแสดงนาฏศิลป์และละคร พัฒนาและใช้เกณฑ์การประเมินในการประเมินการแสดง และสามารถวิเคราะห์ท่าทางการเคลื่อนไหวของบุคคลในชีวิตประจำวันและนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง

เข้าใจวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการแสดงละครไทย และบทบาทของบุคคลสำคัญ ในวงการนาฏศิลป์และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่างๆ สามารถเปรียบเทียบการนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่างๆ และเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระสุขศึกษาพลศึกษา

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้ และเข้าใจในเรื่องการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการ วิธีการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

มีสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการกิน การพักผ่อนนอนหลับ การรักษาความสะอาดอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย การเล่นและการออกกำลังกาย

ป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การใช้สารเสพติด การล่วงละเมิดทางเพศและรู้จักปฏิเสธในเรื่องที่ไม่เหมาะสม

ควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้ตามพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ มีทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกาย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และเกม ได้อย่างสนุกสนาน และปลอดภัย

มีทักษะในการเลือกบริโภคอาหาร ของเล่น ของใช้ ที่มีผลดีต่อสุขภาพ หลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุได้

ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเมื่อมีปัญหาทางอารมณ์ และปัญหาสุขภาพ

ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อตกลง คำแนะนำ และขั้นตอนต่างๆ และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจจนงานประสบความสำเร็จ

ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการเล่นเป็นกลุ่ม
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่างๆ ของร่างกาย
และรู้จักดูแลอวัยวะที่สำคัญของระบบนั้นๆ

เข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม
แรงขับทางเพศของชายหญิง เมื่ออย่างเข้าสู่วัยแรกรุ่นและวัยรุ่น สามารถปรับตัวและ
จัดการได้อย่างเหมาะสม

เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข
ภูมิใจและเห็นคุณค่าในเพศของตน ปฏิบัติสุขอนามัยทางเพศได้ถูกต้อง
เหมาะสม

ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและ
การเกิดโรค อุบัติเหตุ ความรุนแรง สารเสพติดและการล่วงละเมิดทางเพศ
มีทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและการควบคุมตนเองในการเคลื่อนไหว
แบบผสมผสาน

รู้หลักการเคลื่อนไหวและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เกม
การเล่นพื้นเมือง กีฬาไทย กีฬาสากลได้อย่างปลอดภัยและสนุกสนาน มีน้ำใจนักกีฬา
โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา สิทธิ และหน้าที่ของตนเองจนงานสำเร็จลุล่วง

วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมทางกาย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพ
ทางกายเพื่อสุขภาพได้ตามความเหมาะสมและความต้องการเป็นประจำ

จัดการกับอารมณ์ ความเครียด และปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม
มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้สร้างเสริมสุขภาพ
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจและเห็นความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโต
และพัฒนาการที่มีต่อสุขภาพและชีวิตในช่วงวัยต่างๆ

เข้าใจ ยอมรับ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย
จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกทางเพศ ความเสมอภาคทางเพศ สร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับ
ผู้อื่น และตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่เหมาะสม

เลือกกินอาหารที่เหมาะสม ได้สัดส่วน ส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตและ
พัฒนาการตามวัย

มีทักษะในการประเมินอิทธิพลของเพศ เพื่อน ครอบครัว ชุมชนและวัฒนธรรมที่มีต่อเจตคติ ค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพและชีวิต และสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม

ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการเกิดโรค อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง รู้จักสร้างเสริมความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน

เข้าร่วมกิจกรรมทางกาย กิจกรรมกีฬา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ โดยนำหลักการของทักษะกลไกมาใช้ได้อย่างปลอดภัย สนุกสนาน และปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอตามความถนัดและความสนใจ

แสดงความตระหนักในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกันโรค การดำรงสุขภาพ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การออกกำลังกายและการเล่นกีฬากับการมีวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี

สำนึกในคุณค่า ศักยภาพและความเป็นตัวของตัวเอง

ปฏิบัติตามกฎ กติกา หน้าที่ความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นให้ความร่วมมือในการแข่งขันกีฬาและการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบ ด้วยความมุ่งมั่นและมีน้ำใจนักกีฬา จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความชื่นชม และสนุกสนาน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สามารถดูแลสุขภาพ สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบ

แสดงออกถึงความรัก ความเอื้ออาทร ความเข้าใจในอิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ การดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี

ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพโดยนำหลักการของทักษะกลไกมาใช้ได้อย่างถูกต้องสม่ำเสมอด้วยความชื่นชมและสนุกสนาน

แสดงความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามกฎ กติกา สิทธิ

หลักความปลอดภัยในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย และเล่นกีฬาจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเองและทีม

แสดงออกถึงการมีมารยาทในการดู การเล่น และการแข่งขัน ด้วยความมีน้ำใจนักกีฬาและนำไปปฏิบัติในทุกโอกาสจนเป็นบุคลิกภาพที่ดี

วิเคราะห์และประเมินสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อกำหนดกลวิธีลดความเสี่ยง สร้างเสริมสุขภาพ ดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้ถูกต้องและเหมาะสม

ใช้กระบวนการทางประชาสังคม สร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัย และมีวิถีชีวิตที่ดี

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงาน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เข้าใจประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสร้างของเล่นของใช้อย่างง่าย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 2 มิติ ลงมือสร้าง และประเมินผล เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างถูกวิธี เลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์และมีการจัดการสิ่งของเครื่องใช้ด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ

เข้าใจและมีทักษะการค้นหาข้อมูลอย่างมีขั้นตอน การนำเสนอข้อมูลในลักษณะต่างๆ และวิธีดูแลรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ ทักษะ การทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบและมีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ขยัน อดทน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึกในการใช้น้ำ ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า

เข้าใจความหมาย วิวัฒนาการของเทคโนโลยี และส่วนประกอบของระบบเทคโนโลยี มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างหลากหลาย นำความรู้และทักษะการสร้างชิ้นงานไปประยุกต์ในการสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามความสนใจอย่างปลอดภัย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติ หรือแผนที่ความคิด ลงมือสร้าง และประเมินผล เลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ ต่อชีวิต สังคม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่

เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้น มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูล เก็บรักษา ข้อมูล สร้างภาพกราฟิก สร้างงานเอกสาร นำเสนอข้อมูล และสร้างชิ้นงานอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ

รู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงาน ที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า

เข้าใจกระบวนการเทคโนโลยีและระดับของเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยี อย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉายเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือแบบจำลองความคิดและการรายงานผล เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เข้าใจหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หลักการและวิธีแก้ปัญหา หรือการทำโครงการด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการค้นหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรม และจริยธรรม การใช้คอมพิวเตอร์ ในการแก้ปัญหา สร้างชิ้นงานหรือโครงการจากจินตนาการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน

เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการหางานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการหางานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือก ในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากร อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่นๆ วิเคราะห์ระบบเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ สร้างและพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัยโดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการออกแบบหรือนำเสนอผลงาน วิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยวิธีการของเทคโนโลยีสะอาด

เข้าใจองค์ประกอบของระบบสารสนเทศ องค์ประกอบและหลักการการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คุณลักษณะของคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง และมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์แก้ปัญหา เขียนโปรแกรมภาษา พัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ ใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ติดต่อสื่อสารและค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน และใช้คอมพิวเตอร์สร้างชิ้นงานหรือโครงงาน

เข้าใจแนวทางสู่อาชีพ การเลือก และใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพมีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ และมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องที่ฟัง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยคง่าย ๆ และบทพูดเข้าจังหวะง่าย ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน บอกความหมายของ คำและกลุ่มคำที่ฟังตรงตามความหมาย ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยค บทสนทนาหรือนิทานง่าย ๆ

พูดได้ตอบด้วยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง ใช้คำสั่งและคำขอร้องง่าย ๆ บอกความต้องการง่าย ๆ ของตนเอง พูดขอและให้ข้อมูล เกี่ยวกับตนเองและเพื่อน บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัวหรือกิจกรรม ต่าง ๆ ตามแบบที่ฟัง

พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว จัดหมวดหมู่คำตามประเภท ของบุคคล สัตว์ และสิ่งของตามที่ฟังหรืออ่าน

พูดและทำท่าประกอบ ตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา บอกชื่อและคำศัพท์ง่าย ๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของ เจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย

บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคง่าย ๆ ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อบรรณาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว

มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด) สื่อสารตามหัวข้อเรื่อง เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และเวลาว่าง และนันทนาการ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 300-450 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)

ใช้ประโยคคำเดียว (One Word Sentence) ประโยคเดียว (Simple Sentence) ในการสนทนาได้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียง ประโยค ข้อความ นิทาน และบทกลอนสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน เลือกรูปประโยค

และข้อความตรงตามความหมายของสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่อ่าน บอกใจความสำคัญ และตอบคำถามจากการฟังและอ่าน บทสนทนา นิทานง่าย ๆ และเรื่องเล่า

พูด/เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้คำสั่ง คำขอร้อง และให้คำแนะนำ พูด/เขียนแสดงความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ง่าย ๆ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว และเรื่องใกล้ตัว พูด/เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบ

พูด/เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เขียนภาพ แผนผัง แผนภูมิ และตารางแสดงข้อมูลต่างๆ ที่ฟังและอ่าน พูด/เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว

ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางอย่างสุภาพ เหมาะสม ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง/ชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

บอกความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำ ตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างเทศกาลงานฉลองและประเพณีของเจ้าของภาษากับของไทย

ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน

ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา

ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลต่างๆ

มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่าง และนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย และลมฟ้าอากาศ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ ๑,๐๕๐-๑,๒๐๐ คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)

ใช้ประโยคเดี่ยวและประโยคผสม (Compound Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่าน ออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่าง ประกอบ

สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้เคียง สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของ ตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผล ประกอบอย่างเหมาะสม

พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้ เหตุผลประกอบ

เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและ วัฒนธรรมตามความสนใจ

เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออก เสียงประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและ ภาษาไทย เปรียบเทียบและ อธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้
เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นใน
ห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/
ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็น
ภาษาต่างประเทศ

มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสาร
ตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่าง
และนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ
การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายใน
วงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อ
ความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการใช้งานต่างๆ คำชี้แจง คำอธิบาย และ
คำบรรยายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณา บทร้อยกรอง และ
บทละครสั้นถูกต้องตามหลักการอ่าน อธิบายและเขียนประโยคและข้อความสัมพันธ์กับ
สื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ ที่อ่าน รวมทั้งระบุและเขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบ
ต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ
สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านเรื่องที่เป็นสารคดีและ
บันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว
ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจและสื่อสาร
อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เลือกและใช้คำขอร้อง คำชี้แจง คำอธิบาย และให้คำแนะนำ

พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับ
และปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงอย่าง
เหมาะสม พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และ

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง/ประเด็น/ข่าว/เหตุการณ์ที่ฟังและอ่านอย่างเหมาะสม พูด และเขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสพการณ์ และข่าว/เหตุการณ์อย่างมีเหตุผล

พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง/ประสพการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่างๆ ตามความสนใจ พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ แก่นสาระที่ได้ จากการวิเคราะห์เรื่อง กิจกรรม ข่าว เหตุการณ์ และสถานการณ์ตามความสนใจ พูดและ เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสพการณ์ และเหตุการณ์ ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะสมกับระดับของบุคคล เวลา โอกาสและสถานที่ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบาย/อภิปราย วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อและที่มาของขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม แนะนำ และจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม

อธิบาย/เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ ลำนวน คำพังเพย สุภาษิต และบทกลอนของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย วิเคราะห์/ อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษาไทยกับของไทย และนำไปใช้อย่างมีเหตุผล

ค้นคว้า/สืบค้น บันทึก สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และสรุป ความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร ของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น/ประเทศชาติ เป็น ภาษาต่างประเทศ

มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสาร ตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 3,600–3,750 คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)

ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อนสื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนา ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

คุณภาพนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

สรุปได้ว่าคุณภาพผู้เรียน เกิดจากวิสัยทัศน์ของหลักสูตรสถานศึกษา จุดหมายของหลักสูตรมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่หลักสูตรต้องการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ มีทั้งแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาตะวันตก และตะวันออก ดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimuli and Response) ซึ่งเชื่อว่า การตอบสนองสิ่งเร้าของมนุษย์เป็นพฤติกรรมแบบแสดงออก (Operant Conditioning) ซึ่งมีการเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวการโดยทฤษฎีนี้ จะไม่พูดถึงความคิด ภายในของมนุษย์ ความทรงจำ ความรู้สึกในลักษณะการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมซึ่งจะต้องเกิดขึ้นตามลำดับขั้น ขั้นตอนการที่ผู้เรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จะต้องมีการเรียนตามขั้นตอนเป็นวัตถุประสงค์ต่อไปในที่สุด (ทฤษฎีการเรียนรู้, 2549)

2.3.2 ทฤษฎีปัญญานิยม

ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitivism) เกิดขึ้นจากแนวความคิดของ ชอมสกี (Chomsky) ที่ไม่เห็นด้วยกับ สกินเนอร์ (Skinner) บิดาของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ชอมสกีเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องของภายในจิตใจ การเรียนรู้เป็นการพัฒนาตนเองไปสู่ความเจริญสูงสุดของตน (Self Actualization) เน้นความเป็นอิสระของแต่ละบุคคล โดยถือว่ามนุษย์ทุกคนเป็นคนดีโดยกำเนิดทุกคนต้องการกระทำดีต้องการ พัฒนาศักยภาพ (Potentiality) ของตนไปจนเจริญสูงสุด ซึ่งจะเป็นไปตามนี้ได้ มนุษย์ใช้ผ้าขาวเมื่อใส่สีอะไร

ลงไปก็จะกลายเป็นสินนั้นมนุษย์มีความนึกคิด มีอารมณ์จิตใจและความรู้สึก ภายในที่แตกต่างออกไป ดังนั้นการออกแบบการเรียนการสอนก็ควรจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย (ทฤษฎีการเรียนรู้, 2549)

2.3.3 ทฤษฎีโครงสร้างความรู้

ภายใต้ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitivism) นี้ยังเกิดทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เชื่อว่า โครงสร้างภายในของความรู้ที่มนุษย์อยู่นั้นมีลักษณะเป็นโหนดหรือกลุ่มเชื่อมโยงกันอยู่ในที่มนุษย์เรียนรู้อะไรใหม่ๆ ที่เพิ่งได้รับนั้นไปเชื่อมโยงกับกลุ่มที่มีอยู่เดิม รูเมลฮาร์ทและออร์ทอรี (Rumelhart and Ortorry) ได้ให้นิยามความหมายของคำ โครงสร้างความรู้ ว่าเป็นโครงสร้างของข้อมูลในสมองของมนุษย์ซึ่งรวบรวมความรู้ของเกี่ยวกับวัตถุ ลำดับเหตุการณ์ รายการ กิจกรรมต่างๆเอาไว้ หน้าที่โครงสร้างของความรู้ก็คือ การนำไปสู่การรับข้อมูล (Perception) การรับข้อมูลนั้นจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากขาดโครงสร้างความรู้ (Schema) ทั้งนี้ก็เพราะการรับรู้ข้อมูลนั้นเป็นการสร้างความหมายโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ภายในกรอบความรู้เดิมที่มีอยู่ และจากการกระตุ้นโดยเหตุการณ์หนึ่งๆ ที่ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้นั้นเข้าด้วยกัน การรับรู้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เนื่องจากไม่มีการเรียนใดเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการรับรู้ นอกจากโครงสร้างความรู้จะช่วยให้การเรียนรู้และการรับรู้แล้วนั้น โครงสร้างความรู้ยังช่วยในการระลึก (Recall) ถึงสิ่งต่างๆที่เราเคยเรียนรู้มา (Anderson, 1984 อ้างถึงใน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน, 2549)

2.3.4 ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanism)

ทฤษฎีมนุษยนิยมซึ่งเป็นรากฐานของแนวคิด Constructionism เน้นความเป็นอิสระของแต่ละบุคคล การเรียนรู้เป็นการพัฒนาตนเองไปสู่ความเจริญสูงสุดของตน (Self Actualization) โดยถือว่า มนุษย์ทุกคนเป็นคนดีโดยกำเนิดทุกคนต้องการกระทำดี ต้องการ พัฒนาศักยภาพ (Potentiality) ของตนไปจนเจริญสูงสุด ซึ่งจะเป็นไปตามนี้ได้สรุปได้ว่า มนุษย์มีเป้าหมาย (Goal) ที่จะทำดีจนบรรลุจุดประสงค์สูงสุด มนุษย์เปลี่ยนแปลง (Dynamic) สู่ความดีงาม (becoming) และมนุษย์ตระหนักในตนเอง (Awareness) ตลอดเวลา ศูนย์กลางของการรับรู้ คือ ตนเอง (Self) นักคิดกลุ่มนี้กำลังกล่าวขานกันมากกับบทบาทต่อการเรียนการสอนระบบ (Open Classroom School) คือ จัดสถานการณ์ การเรียน การสอนที่เป็นอิสระ ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับขีดขวาง เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียน ทำกิจกรรมไปตามความสนใจและความสามารถของเขา เขาจะประเมินตนเองพบความสำเร็จ

มากนักน้อยเพียงใด ไม่มีหลักสูตร ไม่มีกฎข้อบังคับ ไม่มีการสอบการให้คะแนน ได้มีการทดลองที่โรงเรียน Summer Hill ในประเทศอังกฤษ และบางประเทศในยุโรป อเมริกา ปรากฏว่าได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจได้กับผิดชอบตนเองได้ พัฒนาตนเองได้ บรรลุจุดสุดยอดของศักยภาพได้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, 2549)

23.5 ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism Theory)

รากฐานทางปรัชญาทฤษฎีมาจากความพยายามจะเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ด้วยกระบวนการที่พิสูจน์ให้เห็นจริงอย่างมีเหตุผล เป็นความรู้ที่เกิดขึ้น

การไตร่ตรอง (Reflection) ซึ่งถือเป็นปรัชญาปฏิบัตินิยมประกอบกับรากฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพื้นฐานแนวคิดนี้ คือ จิน เพียเจต์ (Jean Piaget) ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดจาก ดาร์วิน (Darwin) เรื่องการดำรงเผ่าพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตเพียเจต์ เชื่อว่าสภาวะความสมดุลระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับเข้าสู่สภาวะสมดุล (Equilibrium) เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.3.5.1 การดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) เป็นการตีความหรือรับเอาข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมมาปรับให้เข้ากับโครงสร้างทางปัญญา

2.3.5.2 การปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) เป็นความสามารถในการปรับทางปัญญาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงเกิดจากความเชื่อในการพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development) ที่ว่า ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และกระบวนการในการสร้างความรู้เกิดจากการกระทำ (Active) การไตร่ตรอง (Reflection) ดิวอี้ อธิบายลักษณะของการไตร่ตรองว่า

เป็นการพิจารณาความเชื่ออย่างรอบคอบไม่ลดละกิจกรรมการไตร่ตรองจะเริ่มต้นด้วยสถานการณ์ที่ยุ่งยาก ลับสน เรียกว่า สถานการณ์ก่อนไตร่ตรอง และจบลงด้วยสถานการณ์ที่

แจ่มชัด แก้ปัญหาได้ เกิดความพอใจหรือรู้แล้ว (Mastery) และจะสนุกกับผลที่ได้รับ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างไตร่ตรองประกอบด้วยข้อเสนอ (Suggestions) ขึ้นกำหนดปัญหา ขึ้นกำหนดความคิด ขึ้นใช้เหตุผล (Reasoning) และขึ้นกระทำเพื่อทดสอบสมมุติฐาน และผลที่ได้รับจากกระบวนการไม่ได้เป็นไปตามที่คิด แต่ผลจากกระบวนการ คือ มีนิสัยการคิดอย่างไตร่ตรอง (ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์, 2549)

2.3.6 แนวคิดการให้อำนาจแก่ผู้เรียน (Learner Empowerment)

พื้นฐานความคิดตามแนวคิดนี้มุ่งเน้นกระบวนการที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างมีความหมาย และเป็นอิสระสร้างความรับผิดชอบแก่ผู้เรียน กระบวนการนี้มีพัฒนาการไปอย่างไม่สิ้นสุด (Dynamic) การเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองครูจึงทำหน้าที่เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันถึงองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างโครงสร้าง ใหญ่ทางปัญญาหรือเรียกว่า ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) มากกว่าจะเป็นผู้สอน การเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับ

การอภิปรายสนทนาแลกเปลี่ยน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีความหลากหลาย (Diversification) สร้างพื้นฐานการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือกันทำงาน มุ่งวิธีวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาโครงสร้างทางปัญญาได้เหนือกว่าระดับปกติ (การจัดการเรียนรู้, 2549)

2.3.7 แนวคิดการจัดการเกี่ยวกับตนเอง (Self – Management)

การจัดการ ในแง่ของการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงคงไว้ หรือพัฒนาซึ่งพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ การจัดการเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง

การกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้ซึ่งพฤติกรรมของบุคคล การส่งเสริมให้ผู้เรียน

มีทักษะการจัดการเกี่ยวกับตนเอง โดยการฝึกฝนและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่นการตรวจติดตามตนเอง (Self-Monitoring) การสอนตนเอง (Self-instruction) เป็นต้น (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2549)

สรุปแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเองมีหลายทฤษฎี แต่ที่สำคัญมีดังนี้

1. การจัดการด้านสิ่งที่เกิดขึ้น (Contingency-based) มุ่งเน้นผลที่ตามมาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นการพิจารณาภายหลังสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมหรือไม่ โดยอาศัยการตรวจติดตามตนเอง (Self-Monitoring) การประเมินตนเอง (Self-evaluation) การเสริมแรงตนเอง (Self-instruction) เป็นทักษะพัฒนาผู้เรียน

2. การจัดการทางด้านปัญญา (Cognitive-based) มุ่งเน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนมีพฤติกรรม ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงเน้นการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบการสอนตนเอง (Self-instruction) การปฏิบัติเพื่อป้องกันความเครียด (Stress Inoculation) การแก้ปัญหาทางสังคม (Social Problem Solving)

ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้มีหลายแนวคิด เพื่ออธิบายถึงความแตกต่างการเรียนรู้ระหว่างบุคคล กระบวนการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลง คงไว้หรือพัฒนาซึ่งพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สามารถพัฒนาและเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมได้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ

นอกจากการศึกษาทฤษฎี รูปแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้คุณภาพแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

สมศักดิ์ นุกุลอุดมพานิชย์ สุตาภรณ์ กุมาร และวิยะดา ดิลกวัฒนา (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเสริมคุณภาพเพื่อป้องกันการเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด

กรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ผลจากการศึกษาพบว่า โปรแกรมการสร้างเสริมคุณภาพมีประสิทธิภาพ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งกล่าวได้ว่า นักเรียนมีคะแนนการเปลี่ยนแปลงในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การมีความตระหนักในตนเอง มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการปฏิเสธ และมีพฤติกรรมป้องกันการเสพติดเพิ่มขึ้น

กาญจนา จุ่งรุ่งเรือง (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพและการปรับตัวของนักศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 422 คน โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพและการปรับตัวของนักศึกษา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดคุณภาพ ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการจัดการกับอารมณ์ ผลจากการวิจัย พบว่า นักศึกษามีคุณภาพโดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีการปรับตัวโดยรวม ในด้าน

ความสัมพันธ์กับอาจารย์ เพื่อน ในระดับค่อนข้างดี แต่มีการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

ธมลวรรณ เหล่าวิทยนุรักษ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคม คุณภาพด้านจิตพิสัย และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคมคุณภาพด้านจิตพิสัย และพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของวัยรุ่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพด้านจิตพิสัยของวัยรุ่นที่ได้รับสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างกัน 3) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของวัยรุ่นที่ได้รับสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างกันและ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพด้านจิตพิสัยและพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามวัดสิ่งแวดล้อมทางสังคม แบบสอบถามวัดคุณภาพด้านจิตพิสัย และแบบวัดพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างกันจะมีคุณภาพด้านจิตพิสัยและพฤติกรรมเสริมสร้างทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณภาพด้านจิตพิสัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมธาวี อุดมธรรมมานภาพ ภัคดี ปรีวรรณ และบุราพร เล็กสุขุม (2545) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้คุณภาพเพื่อพัฒนาตนเองด้านความฉลาดทางอารมณ์ด้วยโปรแกรมการฝึกทางจิตวิทยา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิตที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ เป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวน 40 คน ซึ่งอาสาสมัครเข้าร่วมโปรแกรม จัดเป็น

2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมการเรียนรู้คุณภาพเพื่อพัฒนาตนเอง มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในด้าน การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านแรงจูงใจในตนเอง ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สัมพันธภาพ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านความพึงพอใจในชีวิต และด้านความสงบทางใจมากขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทางจิตวิทยา

กมลรัตน์ วัชรินทร์ (2547) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อสร้างแบบวัดคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 2) เพื่อศึกษาคุณภาพในเรื่องของอำนาจจำแนก ความตรงและความเที่ยงของแบบวัดและ 3) เพื่อสร้างเกณฑ์สำหรับแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากแบบวัดคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ จำนวน 680 คน

ผลจากการศึกษาพบว่า แบบวัดคุณภาพ จำนวน 84 ข้อ 9 องค์ประกอบ คือด้านการคิด วิเคราะห์ ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด วัดโดยใช้แบบปรนัยเลือกตอบจำนวน 34 ข้อ และด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม วัดโดยใช้แบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ ประกอบกับแบบวัดคุณภาพที่สร้างขึ้นนั้นมีค่าอำนาจจำแนก มีความตรงตามทฤษฎี และมีความเที่ยงทั้งฉบับที่ 0.92 ตลอดจนเกณฑ์ปกติของคุณภาพ จัดเสนอในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

ในแต่ละองค์ประกอบและตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์

Marie. (1997) ได้ศึกษาผลของการสอนคุณภาพต่อการควบคุมตนเองของผู้อยู่ในสถานกักกันชาย โดยใช้โปรแกรมการสอนคุณภาพพื้นฐาน (Basic Life Skills Program) โดยมี 3 ประเด็น คือ การควบคุมตนเอง การควบคุมปัญหา การเพิ่มความเชื่อในความสามารถแห่งตน จากการศึกษพบว่า หลังได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาคุณภาพ จำนวน 10 ครั้ง

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนคุณภาพทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้น

Gilbert & Wolfgang.(2000) ได้ศึกษา การป้องกันการติ่แอลกอฮอล์ และการสูบบุหรี่โดยผ่านโปรแกรมการฝึกคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นในระดับไฮสคูล โปรแกรมการฝึกคุณภาพนั้นออกแบบโดยใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับ

ความรู้ ตลอดจนมีทักษะในการปฏิเสธหรือต่อต้านยาเสพติดจากความกดดันทางสังคม อีกทั้งโปรแกรม

ยังช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการตนเอง และเพิ่มทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกจากโปรแกรมฝึกคุณภาพดังกล่าวมีคุณภาพเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการอบรม

Edversden (2001) ได้ศึกษาความรู้ด้านคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมืองในอิสลินอย โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อวัดระดับความรู้ด้านคุณภาพนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมือง ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมืองมีความรู้ด้านคุณภาพอยู่ในระดับต่ำ และเพศแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ด้านคุณภาพ

Gregory (2001) ได้ศึกษาคุณภาพและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

ที่เป็นนักกีฬาในวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัญหาที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่เป็นนักกีฬาที่สมัครใจ เข้าร่วมการทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้เข้าร่วมการทดลองจำนวน 3 ครั้ง และกลุ่มที่ได้เข้าร่วม

การทดลองจำนวน 2 ครั้ง และกลุ่มควบคุม ซึ่งใน 2 กลุ่มแรกนั้นผู้วิจัยได้ฝึกคุณภาพ ด้านความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Skill Training) และกลยุทธ์ในการเพิ่มแรงจูงใจ (Motivational Enhancement Strategies) รวมถึงการใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ผลที่ตามมาจากการดื่ม ความเชื่อเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนคุณภาพเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ ของทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Zollinger; Saywell; & Muegge. (2003) ได้ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรการฝึกคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่สูบบุหรี่ในประเทศอินเดีย วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อประเมินการป้องกันการสูบบุหรี่โดยมีโรงเรียนเป็นพื้นฐานและโปรแกรมควบคุม ทั้งนี้โดยประเมินผลของหลักสูตรการฝึกคุณภาพต่อนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา ในด้านความรู้ เจตคติ และความสามารถในการสร้างการตัดสินใจที่ดีในการดำเนินชีวิต โดยกลุ่มตัวอย่าง

ที่ใช้ในการสำรวจข้อมูล จำนวน 1,598 คน พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิผลช่วยให้ กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการคุณภาพด้านความรู้ เจตคติและความสามารถในการตัดสินใจสูงขึ้น

Sharon; Sue; & Juliana. (2003) ได้ศึกษาการสร้างคุณภาพโดยผ่านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยความร่วมมือและการทดลองหลังเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6 โดยเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาคุณภาพหลังเลิกเรียน โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการทดลอง ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการคุณภาพทางสังคมเพิ่มขึ้นและประสบความสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น

Zipora; Merav; & Judy. 2005) ได้ศึกษาผลของการฝึกคุณภาพต่อการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความเชื่อในความสามารถแห่งตน ซึ่งมุ่งเน้นคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเป้าหมายแห่งชีวิตและการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการรักษาสุขภาพร่างกาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 214 คนแบ่งเป็นกลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มครูที่ไม่ได้รับการฝึกคุณภาพ กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มครูที่ได้รับการฝึก 1 ปี และกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มครูที่ได้รับการฝึกคุณภาพ 2 ปี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกคุณภาพ 2 ปี มีระดับคะแนนในการรับรู้สภาพแวดล้อมและคะแนนการเชื่อในความสามารถแห่งตนมากกว่าครูกลุ่มอื่นๆ

จากการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนดังกล่าว ช่วยให้ผู้วิจัยเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่นำมาสร้างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้คุณภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชนในปัจจุบันที่ตกอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ตึงให้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ขณะเดียวกันก็มีปัญหาของสถาบันครอบครัว จึงมีความจำเป็นที่ระบบการศึกษาจะต้องช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนส่วนใหญ่เพื่อที่จะไปเผชิญกับปัญหารอบตัวและภูมิคุ้มกันเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างครอบครัวในอนาคตของเยาวชน ความสามารถที่เป็นคุณภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์และการฝึกฝนอบรมซึ่งเกิดขึ้นในวงจรของชีวิต ประจำวันในสังคม โดยการปะทะหรือมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่พี่น้องเพื่อนและผู้ใหญ่ในชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนคุณภาพทั้งในและนอกหลักสูตร การสอนคุณภาพก็เหมือนกับทักษะโดยทั่วไปที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาได้ โดยจัดโปรแกรมคุณภาพศึกษา เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตและการมีพฤติกรรม

สุขภาพที่ดี ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการขาดทักษะ สามารถที่จะป้องกันได้โดยการวางรากฐานที่ดีโดยใช้คุณภาพ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนคุณภาพ ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษากันอย่างกว้างขวาง นับว่าการสอนของครูช่วยในการป้องกันปัญหาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกได้อย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้มีบทบาทในการนิเทศการสอน จึงสนใจพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ปัจจุบัน จึงได้ศึกษาเพื่อเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศที่จะนำเสนอ ต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

3.1 ความหมายของรูปแบบ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังนี้

Stoner & Wankel (1986), Willer (1986) Good (1973), Bardo & Hartman (1982), Keeves (1988), ดิเรก วรรณเคียร (2545), อุทุมพร จามรมาน (2541), Steiner (1969), Smith (1980) and Tosi & Carrol (1982) ได้มองรูปแบบในเชิงกายภาพ (Physical Models) ว่าเป็นรูปแบบที่เหมือนจริงแต่ขนาดเล็กหรือย่อส่วนเพื่อใช้เป็นแบบอย่าง ในการสร้างหรือทำซ้ำ เป็นการจำลองสถานการณ์การสร้างความคิดรวบยอด โครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ ของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจ ความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นๆ ให้เกิดความกระจ่างได้ง่ายขึ้นโดยอาจแสดงออกมาในรูปของแผนภาพทางความคิด ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ และยังได้ขยายความของรูปแบบว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้น เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม

สรุปได้ว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยหรือตัวแปรหรือองค์ประกอบของสิ่งที่ศึกษา หรืออธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้เข้าใจง่ายมองเห็นเป็นรูปธรรม ไม่มีองค์ประกอบตายตัวหรือให้รายละเอียดทุกแง่มุม โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและเชื่อถือได้ แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่าง

หนึ่ง ดังนั้นในงานวิจัยฉบับนี้รูปแบบจึงหมายถึง โครงสร้างเชิงเหตุและผลของกระบวนการ และองค์ประกอบที่จำลองขึ้นจากปรากฏการณ์และสภาพความจำเป็นของเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นระบบ เพื่อช่วยให้สามารถวิเคราะห์และเข้าใจสภาพลักษณะและรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้คุณภาพนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการหลายท่าน ได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้หลายลักษณะ ซึ่งแตกต่างกันไปตามแนวความคิดและลักษณะ ดังนี้

Smith and Other (1990) ได้จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1.รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ได้แก่ รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลองหุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น และรูปแบบเหมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลอง

ทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองจริง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องบินฝึกบิน

2.รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ รูปแบบนี้พบมากที่สุด เป็นการใช้อธิบายพฤติกรรมตามการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

นอกจากนี้ Keeves (1988) ยังได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ และได้มีพัฒนาการใช้รูปแบบทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1.รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ที่เป็นรูปแบบ ซึ่งสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวความคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่เข้าสู่ระบบเปรียบเสมือนกับน้ำที่ไหลเข้าถัง นักเรียนที่ออกจากระบบเปรียบเสมือนกับน้ำที่ไหลออก

จากถึง ดังนั้น นักเรียนที่คงที่อยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้โครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ และใช้ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจนแน่นอนทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบแต่อย่างไรก็ตามก็ได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้มักนิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบแนวนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 รูปแบบประเภทเชิงเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-recursive Model) คือ รูปแบบที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรตัวหนึ่ง อาจเป็นตัวแปรเชิงเหตุและเชิงผลพร้อมกันจึงมีทิศทางย้อนกลับได้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบจากวิธีการนำเสนอแนวคิดของรูปแบบตามการกระทำได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1.รูปแบบเชิงบรรยาย เป็นการนำเสนอโดยใช้การบรรยายระบุถึงหลักการหรือตัวแปร และมีคำอธิบายถึงปรากฏการณ์ด้วยคำบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น

2.รูปแบบเชิงรูปภาพ เป็นการนำเสนอโดยใช้รูปภาพ หรือสัญลักษณ์จำลองแสดงถึง แนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และลากเส้นโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น

3.รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นการนำเสนอโดยใช้สัญลักษณ์แทนแนวคิดหลักการ หรือตัวแปร และใช้ฟังก์ชันคณิตศาสตร์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น

สรุปว่า ประเภทของรูปแบบอาจจะมีรูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปแนวคิดรูปแบบที่นักการศึกษาได้แบ่งรูปแบบที่สำคัญๆ ไว้ดังตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 1 การเปรียบเทียบประเภทของรูปแบบ

Smith (1980)	Tosi & arroll,(1982)	Bush (1986)	Keeves (1988)
1) รูปแบบเชิงกายภาพ 2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์	1)รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) 2)รูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Model)	1) ปกติ (Formal Model) 2) แบบประชาธิปไตย (Democratic Model) 3) รูปแบบทางการเมือง (Political Model) 4) รูปแบบจิตวิสัย (Subjective Model) 5) รูปแบบคลุมเครือ	1)รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue Model)) 2)รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) 3)รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) 4)รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal

Smith (1980)	Tosi & arroll,(1982)	Bush (1986)	Keeves (1988)
		(Ambiguity Model)	Model)

นอกจากประเภทรูปแบบดังกล่าวนี้แล้ว Hersey & Johnson, D.E. (1996) ยังได้กล่าวอีกว่า รูปแบบกับทฤษฎีไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์กันใน 2 ลักษณะ คือ 1) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) คือ รูปแบบที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์งานวิจัยหรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อสรุปที่ใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา เมื่อทดสอบรูปแบบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้ว ถ้ามีความสอดคล้องกับรูปแบบนั้นก็มีความน่าเชื่อถือ 2) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model) คือ รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจทฤษฎี นั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ดังนั้นจึงอาจสรุปง่าย ๆ ว่า รูปแบบแบ่งตามการสร้างสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบประเภททฤษฎี ใช้สำหรับทดสอบ เทียบเคียง รูปแบบกับข้อมูลให้น่าเชื่อถือ และ

2) รูปแบบประเภทที่เป็นการปฏิบัติ แบบจำลองโครงสร้างการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ งานวิจัยหรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อทำความเข้าใจให้ง่ายขึ้น ดังนั้น รูปแบบจึงเป็นเพียงแบบจำลองอย่างหนึ่งที่ได้จากการถ่ายทอดจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ที่อาจเกิดการสร้างทฤษฎีใหม่ๆ ในเรื่องนั้นๆ ต่อไป อย่างไรก็ตาม ส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จนอกเหนือไปจากรูปแบบและกระบวนการนิเทศแล้ว ก็คือ ความสัมพันธ์ของบุคคลสองกลุ่ม ได้แก่ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ดังที่ Brown และ Moberg (1981,) ได้เสนอแนวคิดในการนิเทศงานไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. การนิเทศงานแบบเน้นคน (Consideration)
2. การนิเทศงานแบบเน้นงาน (Facilitation)
3. การนิเทศงานแบบมีส่วนร่วม (Participation)

รายละเอียดแต่ละรูปแบบมีลักษณะพฤติกรรมการนิเทศดังตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ลักษณะของผู้นิเทศงานตามแนวคิดของ Brown และ Moberg

รูปแบบการนิเทศงาน	ลักษณะพฤติกรรมผู้นิเทศ
1. การนิเทศงานแบบเน้นคน	
1.1 การมองหาบุคคลเป็นเพื่อนมนุษย์ : ผู้นิเทศจะให้ความสำคัญในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์	ก. เข้าใจธรรมชาติของแต่ละบุคคล ข. สนใจการแสดงออกของแต่ละบุคคล ค. ค้นหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ง. ให้คุณค่าของแต่ละบุคคล
1.2 สนใจและเอาใจใส่ต่อผู้ปฏิบัติงาน	ก. ให้ความสนใจใส่ใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละบุคคล ข. ให้ข้อมูลต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ค. สนับสนุนให้ทุกคนแสดงความคิด
1.3 การให้ความยุติธรรม	ก. มีหลักเกณฑ์การพิจารณาการให้รางวัลหรือการชมเชยในองค์กร ข. ให้ความรู้ในเรื่องเป้าหมาย กฎระเบียบต่างๆขององค์กร ค. เปิดโอกาสให้รับฟังข้อคิดเห็นและดำเนินงานอย่างเต็มที่ ง. ให้ความยอมรับการทำงานตามโครงการที่รับฟัง
2. การนิเทศงานแบบเน้นงาน	
2.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของงาน	ก. ให้รายละเอียดเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ข. ให้ข้อมูลความก้าวหน้าของงาน และวิธีที่

รูปแบบการนิเทศงาน	ลักษณะพฤติกรรมผู้นิเทศ
	จะทำให้งานสำเร็จ ค. มีการติดต่อสื่อสารที่ดี
2.2 ให้คำแนะนำและประสานงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน	ก. ดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ข. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่วางไว้ค้นหาปัญหาเพื่อนำมาแก้ไข ค. ประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานในการให้คำแนะนำ ง. เทคนิคต่างๆ การจัดทำโครงการและการแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ
2.3 การหาแหล่งประโยชน์ทางด้านวิชาการ	ก. จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ข. สนับสนุนให้มีการใช้แหล่งประโยชน์ที่มีอยู่ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีความสามารถในการทำงาน ค. ให้ความรู้เฉพาะทาง ด้วยการอบรมพัฒนาผู้ปฏิบัติให้มีความรู้ ความสามารถ
2.4 สร้างความพึงพอใจในการทำงาน	ก. ให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ผลดี ข. กล่าวคำยกย่องชมเชยในโอกาสที่เหมาะสม
3. การนิเทศงานแบบมีส่วนร่วม	การใช้กระบวนการ (Process) ในการตัดสินใจ มี 3 ขั้นตอน คือ ก. ผู้นิเทศเป็นผู้ตัดสินใจเอง(Direction) ข. ผู้นิเทศและผู้ร่วมปฏิบัติร่วมกันตัดสินใจ(Consultation) ค. ผู้นิเทศมอบหมายงานให้ผู้ปฏิบัติตัดสินใจ(Delegation)

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุป ได้ดังนี้

1. การนิเทศงานแบบเน้นคน (Consideration) เป็นการนิเทศให้ความสำคัญให้คุณค่าในแต่ละบุคคล ผู้นิเทศจะให้ข้อมูล ต่อกลุ่มปฏิบัติงาน และผู้นิเทศจะเป็นผู้สนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถตามความถนัดของแต่ละบุคคล

2. การนิเทศงานแบบเน้นงาน (Facilitation) การนิเทศงานแบบนี้ผู้นิเทศจะมุ่งเน้นผลงานเป็นหลัก โดยจะให้ผู้ปฏิบัติรับรู้วัตถุประสงค์ของงาน ให้รายละเอียดข้อมูลต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้นิเทศจะประเมินความก้าวหน้าของงานอย่างต่อเนื่อง และช่วยแก้ปัญหาด้วยการให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ เทคนิคต่างๆอย่างใกล้ชิด รวมทั้งสนับสนุนจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ได้พอเพียง เพื่อช่วยให้งานประสบความสำเร็จ

3. การนิเทศงานแบบมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการนิเทศงานแบบผู้นิเทศและผู้รับนิเทศมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และทั้งผู้นิเทศและผู้รับนิเทศมีโอกาสตัดสินใจ

รูปแบบของการนิเทศงาน แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 พิจารณาตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การนิเทศ เพื่อการแก้ไข หมายถึง การนิเทศงานเพื่อช่วยเหลือแก้ไขข้อผิดพลาดให้กับผู้รับการนิเทศ ซึ่งปัญหาที่พบแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ เล็กน้อยพอผ่านได้ ทดไปครั้งหน้า หากผิดเช่นนี้อีกจะต้องแก้ไข บอกกล่าวอย่างกันเอง เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรงมาก แต่ปล่อยให้ผ่านไปไม่ได้ และปัญหารุนแรง ที่ต้องมีการแก้ไขอย่างจริงจัง

2. การนิเทศเพื่อป้องกัน หมายถึง ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์มาก สามารถคาดการณ์ถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การนิเทศ เพื่อป้องกันมีวัตถุประสงค์เพื่อ ช่วยผู้ปฏิบัติงานคงระดับความเชื่อมั่นตนเอง ช่วยผู้ปฏิบัติงานกล้าต่อสู้อุปสรรค และช่วยผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

3. การนิเทศ เพื่อก่อ หมายถึง การนิเทศที่เพ่งเล็งอนาคตมากกว่าอดีต โดยจะบอกกล่าวให้ผู้รับการนิเทศว่ามีสิ่งใดผิด โดยมีข้อเสนอแนะและวิธีแก้ไขพร้อม เพื่อแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

4. การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ หมายถึง การนิเทศที่ทำงานร่วมไปกับผู้ถูกนิเทศงานโดยเฟื่องเลี้ยงทั้งด้านความรู้ สติปัญญา จิตใจ และกำลังกายของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีโอกาสได้แสดงออกอย่างเต็มที่

แนวทางที่ 2 พิจารณาจากตัวผู้นิเทศงานเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 4 รูปแบบ คือ การนิเทศโดยผู้มีหน้าที่นิเทศ (สายงานช่วย) การนิเทศโดยผู้บริหาร (สายงานหลัก) การนิเทศโดยเพื่อนร่วมงาน และการนิเทศโดยบุคคลอื่น

แนวทางที่ 3 พิจารณาจากลักษณะการทำงานของผู้นิเทศเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 5 รูปแบบ คือ

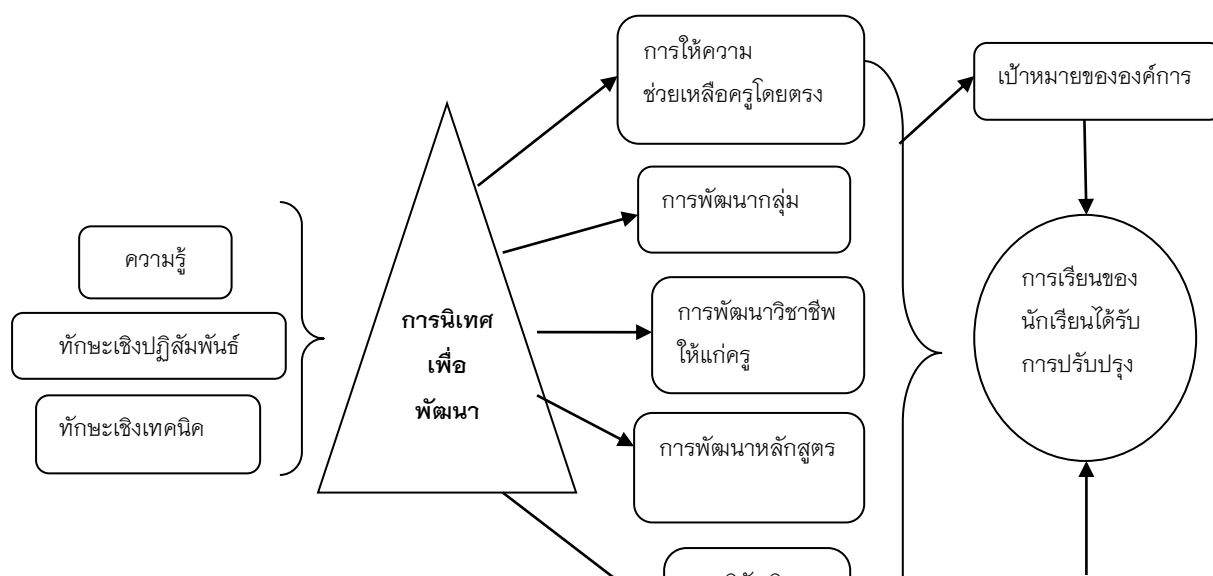
1. การตรวจ เป็นการนิเทศมุ่งเน้นตรวจสอบการปฏิบัติงานว่า เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน หรือไม่ โดยไม่ได้มุ่งหมายที่จะช่วยให้มีการปฏิบัติงานดีขึ้น
2. การนิเทศตามสบาย เป็นการนิเทศแบบไปดูแลๆ เพื่อให้ผู้รับฟังการนิเทศเกิดความอบอุ่นใจว่ามีผู้ใหญ่มาดูแลบ้างเท่านั้น ส่วนการปฏิบัติงานยังคงเป็นไปตามเดิม ไม่มีการแนะนำหรือเสนอแนะใดๆ ทั้งสิ้น
3. นิเทศแบบบีบบังคับ เป็นการนิเทศแบบบีบบังคับและเร่งรัดให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามขั้นตอน ระเบียบแบบแผน และตรงตามเวลาที่กำหนดไว้
4. การนิเทศแบบฝึกอบรมหรือแนะแนว เป็นการนิเทศแบบผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เพื่อสามารถให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง
5. การนิเทศแบบประชาธิปไตย และประชาธิปไตย เป็นการนิเทศแบบคำนึงถึงหลักมนุษยสัมพันธ์ หลักประชาธิปไตย อันเป็นแนวทางของการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การนิเทศงานเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยผู้รับการนิเทศจะได้รับการกระตุ้นให้สามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพการนิเทศจะไม่มุ่งเน้นเฉพาะงาน แต่จะมุ่งเน้นถึงความต้องการของบุคคลในการทำงาน และการช่วยพัฒนาทักษะบางอย่างที่จะช่วยให้งานสำเร็จด้วยความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเลือกรูปแบบการนิเทศให้เหมาะสมจะช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

การนิเทศแบบพัฒนาการ เป็นการนิเทศที่เน้นการพัฒนาครูตามลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคล การพัฒนาคุณภาพนักเรียนจะประสบผลสำเร็จ ได้นั้น ครูถือเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากครูเป็นผู้นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน และ

การจัดการ เรียนรู้ในห้องเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และเทคนิค วิธีการของครูแต่ละคน การพัฒนาครูให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูนั้นอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่น่าจะส่งผลโดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการนิเทศการสอน ดังที่ วัชรฯ เล่าเรียนดี ,2555 กล่าวว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา ที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน และส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ต้องอาศัยวิธีการหลากหลายวิธี และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผล สูงสุดต่อผู้เรียน คือ การนิเทศการสอน ซึ่งอาจเป็นวิธีการนิเทศรายบุคคลหรือวิธีการนิเทศรายกลุ่มที่ สอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการของครูโดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกัน ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของ Glickman and others (1990, อ้างถึงใน วัชรฯ เล่าเรียนดี 2553) กล่าวถึง การนิเทศแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision) ว่าเป็นการนิเทศที่ คำนึงถึงธรรมชาติของมนุษย์ศักยภาพของมนุษย์ ตลอดจนความแตกต่างกันในด้าน ต่างๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะมนุษย์ที่เป็นผู้ใหญ่ (Adult) มีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม (Abstract Thinking) ความรู้สึก ที่ผูกพันต่อภาระหน้าที่ (Commitment) ความเชี่ยวชาญ (Expertise) แรงจูงใจและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ตามช่วงอายุ ดังนั้น ในการนิเทศการสอน ผู้นิเทศหรือ ผู้ทำหน้าที่นิเทศจะต้องเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ครูที่เป็นผู้ใหญ่ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพและสามารถมีการพัฒนาถึงจุดสูงสุด โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือ แนะนำให้ครูสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงระดับความเชี่ยวชาญหรือความสามารถทางการคิด และแรงจูงใจในการพัฒนา โดยมี จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและ เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของ วัชรฯ เล่าเรียนดี (2556) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน และในการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรม

และกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรจะต้องอาศัยการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการสำคัญที่ควบคู่ไปกับการบริหาร คือ การนิเทศการสอน โดยต้องเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุผลหลายประการที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและตอบสนองตามศักยภาพของครูแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2004 อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี 2556) ซึ่งการปฏิบัติการนิเทศการสอนตามแนวคิดของ Glickman and Others) ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 การนิเทศการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ
ที่มา: Carl D.Glickman, Stephen P.Gordon, and Jovita M. (2004)

การนิเทศแบบพัฒนาการ เป็นการนิเทศที่ต้งบนความเชื่อว่าทั้งผู้นิเทศและครูเป็นเพื่อนร่วมงานกัน มีความรู้ ความสามารถ ในการปรับปรุงและพัฒนาการสอนใกล้เคียงกัน สามารถช่วยกันให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าได้มีแนวดำเนินการ คือ 1) ใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน 2) ให้ความสำคัญกับมนุษย์ โดยให้มีอิสระที่จะเลือกทำตามที่ต้องการด้วยความสามารถของตนเอง 3) ยอมรับคนในฐานะมนุษย์ด้วยกันอย่างมีคุณค่า มีศักยภาพ 4) ระลึกอยู่เสมอว่าจะต้องมีความรับผิดชอบในตัวเองจัดดำเนินการต่างๆ และตัดสินใจด้วยตนเอง และ

5) ยอมรับสภาพความเป็นจริงและความสามารถของแต่ละบุคคลที่มีอยู่

สรุปการนิเทศแบบพัฒนาการ (Supervisory Approach in Developmental Supervision) แบ่งวิธีการนิเทศดังตาราง ต่อไปนี้ (Glickman and others, 2004)

วิธีการนิเทศแบบพัฒนาการ Glickman and others, 2004			
แบบชี้นำควบคุม (Directive Control Approach)	แบบชี้นำให้ข้อมูล (Directive Informational Approach)	แบบร่วมมือ (Collaborative Approach)	แบบไม่ชี้นำ (Non-directive Approach)
1) การนำเสนอ	1) การนำเสนอ	1) การสร้างความ	1) การฟัง (Listening)

วิธีการนิเทศแบบพัฒนาการ Glickman and others, 2004

แบบชี้นำควบคุม (Directive Control Approach)	แบบชี้นำให้ข้อมูล (Directive Informational Approach)	แบบร่วมมือ (Collaborative Approach)	แบบไม่ชี้นำ (Non-directive Approach)
(Presenting)	(Presenting)	เข้าใจตรงกัน	2) การตอบสนอง
2) การสร้างความเข้าใจตรงกัน	2) การสร้างความเข้าใจตรงกัน	(Clarifying)	(Reflecting)
(Clarifying)	(Clarifying)	2) การฟัง (Listening)	3) การสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying)
3) การฟัง (Listening)	3) การฟัง (Listening)	3) การตอบสนอง	4) การกระตุ้นส่งเสริม (Encouraging)
4) การแก้ปัญหา	4) การแก้ปัญหา	4) การนำเสนอ	5) การตอบสนอง
(Problem solving)	(Problem solving)	(Presenting)	(Reflecting)
5) การชี้นำแนะนำการปฏิบัติ (Directing)	5) การชี้นำแนะนำการปฏิบัติ (Directing)	5) การสร้างความเข้าใจตรงกัน	6) การแก้ปัญหา
6) การสร้างความเข้าใจตรงกัน	6) การฟัง (Listening)	(Clarifying)	(Problem solving)
(Clarifying)	7) การแนะนำ	6) การแก้ปัญหา	7) การแก้ปัญหา
7) การกำหนดมาตรฐาน	(Directing)	(Problem solving)	(Problem solving)
(Standardizing)	8) การสร้างความเข้าใจตรงกัน	7) การกระตุ้นส่งเสริม (Encouraging)	8) การนำเสนอ
8) การกระตุ้นเสริมแรง (Reinforcing)	(Clarifying)	8) การเจรจาตกลงร่วมกันเพื่อหาข้อยุติ	(Presenting)
	9) การกำหนดมาตรฐาน	(Negotiating)	9) การกำหนดมาตรฐาน (Standardizing)
	(Standardizing)	9) การกำหนดมาตรฐาน	10) การตอบสนอง
	10) การเสริมแรง (Reinforcing)	(Standardizing)	(Reflecting)
		10) การตอบสนอง	
		(Reflecting)	

สรุปว่า การนิเทศการสอนเป็นวิธีการที่มุ่งเน้น การช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูโดยตรง ซึ่งอาจใช้วิธีการนิเทศรายบุคคลหรือวิธีการนิเทศ รายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูโดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (Oliva and Pawlas 2001; วัชรฯ เล่าเรียนดี 2550) ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการ

สอนตามแนวคิดการนิเทศแบบพัฒนาการ เพื่อนิเทศครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน มุ่งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ นอกจากนี้รูปแบบการนิเทศแล้ว องค์ประกอบของรูปแบบก็เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าและสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูในการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ดังนี้

3.3 องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบ และได้กำหนดรูปแบบไว้ต่างกัน ดังนี้

Brown & Moberg (1980) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบ คือ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการบริหารจัดการ (Management Process) และ 5) การตัดสินใจสั่งการ (Decision-making) ส่วน Ivancevich (1989) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบว่า ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่า ผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

จินตนา ศักดิ์ภู่อารัม (2545) กล่าวว่าไว้ว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) การเน้นบริบทและความเป็นมาของแนวคิด 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย 3) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และ 4) เงื่อนไขและข้อจำกัดของรูปแบบ

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2548) กล่าวว่าไว้ว่า รูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาแบบบูรณาการสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ภาพความสำเร็จ 2) การกำหนดโครงสร้าง 3) การบริหารจัดการ และ 4) การติดตามกำกับ

ทิศนา แคมมณี และคณะ (2548) ได้สังเคราะห์รูปแบบงานวิจัยการปฏิรูปทั้งโรงเรียน พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ

2) ความหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ 4) ยุทธศาสตร์ (Strategies) ของรูปแบบ 5) บริบทและตัวป้อน (Input) ของรูปแบบ 6) กระบวนการ (Process) ของรูปแบบ 7) ผลที่ควรจะได้รับ (Output) จากการใช้รูปแบบ 8) ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของรูปแบบ และ 9) การนำรูปแบบไปใช้

ศักดิ์ดา สถาพรพวง (2549) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด ส่วนที่ 2 คือ ระบบของรูปแบบ ส่วนที่ 3 คือ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และส่วนที่ 4 คือ เงื่อนไขของรูปแบบ

เลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบมีอยู่ 2 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) กลไกของรูปแบบซึ่งเป็นตัวจักรในการทำหน้าที่ของรูปแบบเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีบริบทเป็นเงื่อนไขของการเกิดขึ้น คงอยู่ และล่มสลายของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยได้ให้รายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ อาจจะมีวัตถุประสงค์เดียวหรือหลายวัตถุประสงค์ก็ได้ โดยจะมีขอบเขตกว้างหรือจำกัดก็ได้ ซึ่งหมายความว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมงานทั้งหมดที่ต้องดำเนินการอยู่หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานทั้งหมดก็ได้ ในการตั้งวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น อาจกำหนดออกมาในรูปของเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการหรือผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นก็ได้ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นนี้จะเป็นเป้าหมายในการออกแบบกลไก การทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ดังกล่าว

กลไกของรูปแบบเป็นองค์ประกอบของระบบงานที่มีความเป็นอิสระจากกันและกัน แต่ทำงานสัมพันธ์กันและพึ่งพาอาศัยกันในการทำงานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งเปรียบเสมือนการทำงานของเครื่องยนต์ที่ออกแบบไว้เพื่อให้ส่วนประกอบต่างๆ ทำงานตามหน้าที่เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องยนต์ อย่างไรก็ตามการออกแบบรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมงานทั้งระบบขององค์การหรืองานบางส่วนขององค์การก็ตาม ผู้ออกแบบไม่สามารถที่จะออกแบบองค์ประกอบย่อยของระบบนั้นๆ ได้ทั้งหมด เพราะจะมีรายละเอียดและความสลับซับซ้อนมากเกินไป ดังนั้นการออกแบบรูปแบบจึงกำหนดเฉพาะองค์ประกอบสำคัญของระบบนั้นๆ เท่านั้น โดยมีสมมุติฐานว่า หากองค์ประกอบเหล่านั้นทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้แล้ว การดำเนินงานขององค์การจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ค่อนข้างจะแน่นอน

Bardo & Hartman (1982) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ 1) สถาบัน (Institution) เป็นระบบของสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นแนวทาง และมีการนำเอาแนวปฏิบัติมาใช้อย่างสม่ำเสมอ หน่วยย่อยของสถาบันแบ่งออกเป็น บทบาท (Role) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งบทบาทจะเกี่ยวพันกับบุคลิภาพของบุคคล ซึ่งในบทบาทนั้นจะหมายถึงลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และสภาพซึ่งอยู่ภายใต้สถาบัน และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาท ในส่วนของความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานของสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจาก ผู้สวมบทบาท บทบาทที่สมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์กับบทบาทอื่นๆ ภายในสถาบัน แนวคิดนี้เองทำให้การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปในรูปของการจัดลำดับขั้น โดยกำหนดให้บทบาทหนึ่งมีบทบาทต่อเนื่องไปกับอีกบทบาทหนึ่งต่อไปเรื่อยๆ จนทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) บุคคล (Individual) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบสังคม สถาบันจะดำเนินการไม่ได้หากไม่มีองค์ประกอบด้านบุคคล ซึ่งมีส่วนประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถาบันอยู่ 2 ประการ คือ บุคลิภาพ (Personality) และความต้องการ (Need Disposition) โดยที่บุคลิภาพของบุคคลมีความสำคัญต่อการวางตัว การสวมบทบาท และความต้องการในการทำงาน ในส่วนของความต้องการเป็นแนวโน้มในการพยายามทำตัวให้เหมาะสม และปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่แน่นอนของแต่ละคน โดยมีความคาดหวังบนพื้นฐาน ในการแสดงออก

Bardo & Hartman (1982) ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุว่ารูปแบบจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น เช่น รูปแบบระบบจะมีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร ตลอดจนนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ๆ ได้บ้าง เพื่อให้เกิดความชัดเจน ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่นักการศึกษาได้เสนอไว้ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบองค์ประกอบของรูปแบบของนักการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ

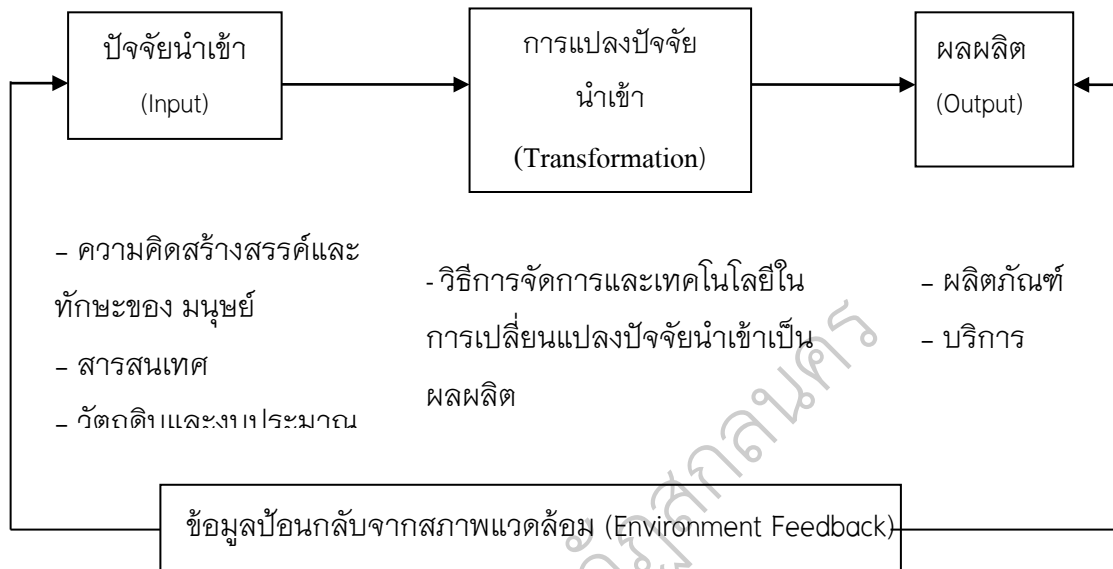
Brown & Moberg (1980)	Ivancevich (1989)	Bardo & Hartman (1982)	สมาน อัครภูมิ (2537)	จินตนา ตักดีภู อร่าม (2545)	ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2548)	ทีตินา เขมมณี และคณะ (2548)
1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการ บริหารจัดการ (Management Process) 5) การตัดสินใจ การ (Decision- Making)	1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูล ป้อนกลับจาก สภาพแวดล้อม	1) สถาบัน (Institution) 2) บุคคล (Individual) บุคลิกภาพ (Personality) และความ ต้องการ (Need Disposition)	1) การจัด องค์การหรือ บริหารหรือ โครงสร้าง ระบบ บริหาร 2) แนวทาง ดำเนินการ และ 3) ภาระหน้าที่ (Function) ที่สำคัญใน การ บริหารงาน ของ องค์การ นั้นๆ เช่น การ	1) การเน้น บริบทและ ความเป็นมาของ แนวคิด 2) รูปแบบ การ บริหาร โรงเรียนใน กำกับของ รัฐสำหรับ ประเทศ ไทย 3) แนว ทางการนำ รูปแบบไป ใช้ 4) เงื่อนไข และ	1) ภาพ ความสำเร็จ 2) การ กำหนด โครงสร้าง 3) การ บริหาร จัดการ 4) การ ติดตาม กำกับ	1) ความเป็นมาและ ความสำคัญ ของรูปแบบ 2) ความหมาย และ วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ 3) แนวคิด พื้นฐานของ รูปแบบ 4) ยุทธศาสตร์ (Strategies) ของรูปแบบ 5) บริบทและ ตัวป้อน (Input) ของ

ตาราง 3 (ต่อ)

Brown & Moberg (1980)	Ivancevich (1989)	Bardo & Hartman (1982)	สมาน อัครภูมิ (2537)	จินตนา ศักดิ์ภู อร่าม (2545)	ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2548)	ทีตินา แซมมณี และคณะ (2548)
			บริหารงาน บุคลากร การ บริหารงาน วิชาการ เป็นต้น	ข้อจำกัด ของ รูปแบบ		รูปแบบ 6) กระบวนการ (Process) ของรูปแบบ 7) ผลที่ควร จะได้รับ (Output) จากการใช้ รูปแบบ 8) ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และคุณภาพ ของรูปแบบ 9) การนำ รูปแบบไปใช้

สรุปว่า รูปแบบจะประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น เช่น รูปแบบระบบจะมีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก

ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบขึ้นอยู่กับการศึกษาว่า ต้องการทำนายปรากฏการณ์ใด เรื่องอะไร แล้วจึงเลือกใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบ (Bardo & Hartman, 1982)

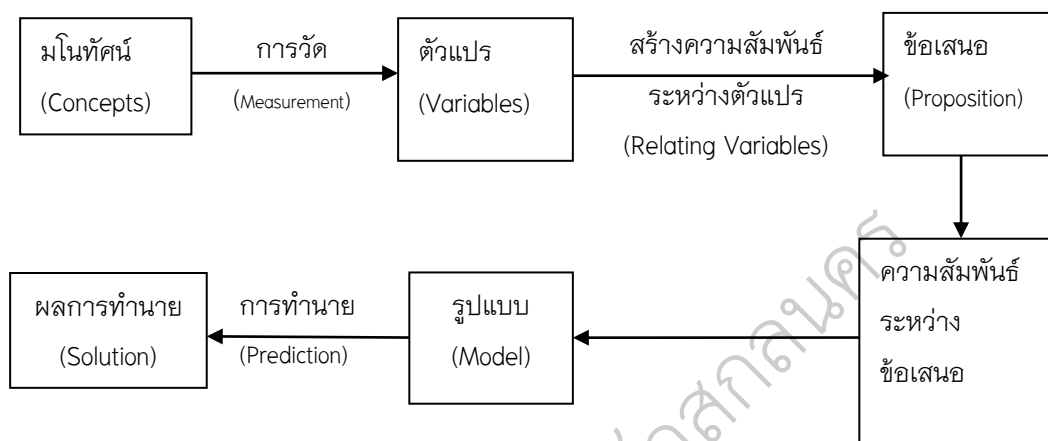
3.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988) กล่าวถึงลักษณะของรูปแบบที่ดีว่า ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ 1) รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวมๆ (Associative Relationship) 2) รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) รูปแบบ ควรระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา และเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์หรืออธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย 4) รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งจะเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

3.5 กระบวนการสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ คือการกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร ตลอดจนนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ๆ ได้บ้าง (Keeves, 1988)

ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงกระบวนการสร้างรูปแบบ (Keeves, 1988)

ส่วน Meason, Albert and Khedourri (1985 อ้างถึงใน กนิษฐา นาวารัตน์, 2549) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างรูปแบบไว้ ดังนี้ 1) ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง 2) ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) ดำเนินการหลังจากการรวบรวมปัญหา การสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น และควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ ข้อมูลที่รวบรวมมาอาจมีข้อบกพร่องได้ ในระหว่างดำเนินการ ดังนั้นจึงควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการณ์การสัมพันธ์ตัวอย่างและทำตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด ควรมีการประเมินค่าและพิจารณาความแปรปรวนอย่างระมัดระวัง สมควรนำตัวแปรใดบ้างมาวางไว้ในรูปแบบที่จะสร้าง และเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง

3) ขั้นตอนการทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบโดยพิจารณาถึง (3.1) มีความตรงตามสถานการณ์จริง (valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมากเพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้นไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และควรพิจารณาถึงความสำเร็จของการแก้ปัญหาด้วย (3.2) มีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่า ผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไร การทดลองใช้มี 2 ลักษณะ คือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีต และการทดลองใช้ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (Pretest) 4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรสามารถที่จะนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่สำเร็จสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้ และ 5) ขั้นตอนการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย (Model updating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างประสบผลสำเร็จ แต่ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ขององค์กร และสถานการณ์ที่มากกระทบจากภายนอกและภายในองค์กร

3.6 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้คุณภาพ

ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

Keeves (1988 อ้างถึงใน Sallis, 2002) ได้กล่าวถึงหลักการอย่างกว้างๆ เพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ 1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงเชิงเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ 3) รูปแบบควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้แล้ว รูปแบบควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย 4) นอกจากคุณสมบัติต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร ในลักษณะใหม่ การพัฒนารูปแบบนี้ในอนาคตอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปจะมีขั้นตอนในการพัฒนา คือ 1) การสร้างรูปแบบ (Construct) 2) การหาความตรง (Validity) (Willer, 1986) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนจะมีการดำเนินงานอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้

3.7 การตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้คุณภาพ

ในการสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจจะใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยผู้เชี่ยวชาญ อุทุมพร จามรมาน (2541) กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ 1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร 2) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยสามารถประมาณค่าข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้ (Across Time, Samples Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบได้ 2 ข้อ คือ การสร้างรูปแบบ และการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบรูปแบบในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีความเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้ 1) การประเมินตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Model) อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่างๆ เข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน 2) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่า ที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริงๆ มาเป็นผู้ประเมินผล จึงจะทราบและเข้าใจลึกซึ้งจริงๆ 3) เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีคุณประโยชน์ที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้น

จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเอง และ 4) เป็นรูปแบบที่ให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอรรถาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

จากการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบจากนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ดังตาราง 4

ตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ

องค์ประกอบของรูปแบบ	Brown & Moberg (1980)	Ivancevich (1989)	Bardo & Hartman (1982)	สมาน อัครวุฒิ (2547)	จินตนา คักดีภู อร่าม (2545)	ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2548)	ทิตินา เขมมณี และคณะ (2548)	รวม
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	/	/		/	/		/	5
2. หลักการ แนวคิด				/	/		/	3
3. วัตถุประสงค์					/	/		2
4. กระบวนการนิเทศ		/			/	/	/	4
– วิธีการนิเทศ	/		/	/	/	/	/	6
– ผู้นิเทศ		/	/	/			/	4
– ระยะเวลาการนิเทศ	/							1
– สื่อ/เทคโนโลยี	/							1
5. เงื่อนไขข้อจำกัด หรือ เงื่อนไขความสำเร็จ				/	/			2

จากตาราง 4 สรุปได้ว่า รูปแบบที่จะนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น จะต้องเป็น รูปแบบที่ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนาย ผลได้ สามารถขยายผลของ การทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ สำหรับการสร้างและพัฒนารูปแบบนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ โดยการนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์เชิง โครงสร้างของกระบวนการ องค์ประกอบของรูปแบบ โดยกำหนดโครงสร้างและข้อเสนอ ของรูปแบบเพื่อไปสู่ผลสรุปสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ในการพัฒนารูปแบบ การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัย ศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ดังนี้

ไพเราะ พุ่มม้น (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การนิเทศแบบ เสริมพลังเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ ศึกษาานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดย (1) วิจัยเอกสาร จำนวน 63 เรื่อง (2) วิจัยเชิงสำรวจสถาบัน เป็นการสำรวจการปฏิบัติงานนิเทศของ ศึกษาานิเทศก์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 (3) การศึกษาพหุกรณี เป็น การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคกลาง จำนวน 3 เขตพื้นที่ (4) การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำข้อมูลจาก 4 แหล่ง มา จัดทำร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศึกษาานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1 และนำไปจัดประชุมสัมมนา ระหว่างผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุง ร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ฯ ระยะที่ 1 ตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ ฯ โดยนำ (1) จัดประชุมสนทนากลุ่ม ของกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (2) จัดประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ และนำผลการตรวจสอบมาสรุปจัดทำข้อเสนอเชิง ยุทธศาสตร์การนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ของศึกษาานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ 5 เป้าประสงค์ 5 ยุทธศาสตร์ 7 มาตรการ 21 ตัวบ่งชี้ 29 กิจกรรม 4 โครงการผลการนำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ไปใช้ในการพัฒนา โรงเรียน

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า (1) การจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก หรือตามความสามารถ ในโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป ครูสอนคนละ 1 กลุ่มสาระ โดยสอนเฉลี่ยคนละ 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ครูมีเวลาว่างเฉลี่ย 10 ชั่วโมง/สัปดาห์ ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ครูมีจำนวนน้อย) ครูสอนคนละ 1-2 กลุ่มสาระ สอนเฉลี่ยคนละ 19-20 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ครูมีเวลาว่างเฉลี่ย 5 ชั่วโมง/สัปดาห์) ซึ่งเดิมครูสอนประจำชั้นทุกกลุ่มสาระ จำนวน 25 ชั่วโมง/สัปดาห์ ไม่มีเวลาว่าง (2) สอบถามความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนหลังการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (3) และสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง และผลการใช้ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง ในระดับมากที่สุด

สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสำรวจความต้องการของผู้บริหาร จำนวน 240 คน และครูผู้สอน จำนวน 480 คน ในโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 240 โรงเรียน 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของ รูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน 3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 1 แห่ง 4) การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และ 23 ประเด็นย่อย 2) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจ 3) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

วชิรา เครือคำอ้าย (2552) ได้การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา โดย ใช้กระบวนการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศประกอบด้วย 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพและข้อมูลพื้นฐานการนิเทศการสอน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยงจำนวน 5 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 5 คนและนักเรียนจำนวน 180 คน ใน 5 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เนื้อหาแบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินตนเองด้านสมรรถภาพการสอนและสมรรถภาพการนิเทศ แบบสังเกตการสอนแบบพรรณนาความแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาความ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษามีชื่อว่า “ รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไออี (PPIE) ” ที่พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับแนวคิดของการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเตรียมความรู้ / เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ (Preparing = P) ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning = P) ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน (Implementing = I) และขั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluating = E) โดยรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพโดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านและผลการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนที่ส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศ และนักเรียนมีความสามารถในการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุญชม คงทรัพย์ (2552) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยง ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของ พนักงานครู โรงเรียนเทศบาลวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด โดยการ สั่งเคราะห์เอกสาร ร่างรูปแบบนำมาตรวจสอบและยืนยันรูปแบบโดยการสัมมนา ผู้เชี่ยวชาญ ทดลองรูปแบบแล้วสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูหัวหน้าสาย พบว่า รูปแบบสามารถ ไปใช้ได้อย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนร่วมกันสร้างสัมพันธภาพของการเป็นมิตรมากขึ้น

ยุพิน ยืนยง (2553) ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อ ส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ เรียกว่ารูปแบบการนิเทศแบบซีไอพีอี (CIPE) จากการสั่งเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ การทดสอบ การสอบถาม การสังเกตและประเด็นสนทนากลุ่ม สุ่มแบบ อาสาสมัคร แยกเป็นกลุ่มครูผู้นิเทศและกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 11 คน นักเรียน 328 คน ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศแบบหลากหลาย วิธีการอยู่ในระดับสูงมาก และครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้น เรียนหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ธัญพร ชื่นกลิ่น (2553) ได้พัฒนารูปแบบการโค้ช แบบ PPCE เพื่อพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาล ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี วิจัยญาณของนักศึกษาพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง สาธารณสุข โดยสั่งเคราะห์สิ่งที่คาดหวังกับความเป็นจริงของสมรรถนะนักศึกษา จากการ ร่วมกันสนทนากลุ่มผู้บริหาร หัวหน้าภาค อาจารย์พยาบาล และนักศึกษาพยาบาล นำมา เป็นข้อมูลในการร่างรูปแบบ ตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทดลองใช้รูปแบบ ด้วยการวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ อาจารย์ พยาบาล 4 คน นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 43 คน และผู้บริหาร 3 คน พบว่า รูปแบบการโค้ช PPCE มีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ โดย ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบอาจารย์พยาบาลมีสมรรถนะการโค้ชแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ และทักษะการคิดอย่างมีวิจัยญาณของนักศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ส่วนใหญ่จะต้องสังเคราะห์วิจัยเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาเป็นขั้นต้นก่อนเพื่อนำแนวคิดและข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดในการร่างรูปแบบ องค์ประกอบรูปแบบ แล้วนำไปผ่านการตรวจสอบยืนยันรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการที่เหมาะสมเช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา ความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การนำไปใช้เพียงใด แล้วจึงนำไปทดลองรูปแบบจากผู้เกี่ยวข้องในการนำรูปแบบไปใช้เพื่อให้มั่นใจว่ารูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไป

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพ

นอกจากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

สมบูรณ์ กุดนอก (2545) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการจัดค่ายสร้างเสริมคุณภาพให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมจัดค่ายสร้างเสริมคุณภาพให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำเพิ่มพิตยา จังหวัดสกลนครผลจากการศึกษา พบว่า หลังจากนักเรียนที่ได้รับการอบรมเรื่องการสร้างเสริมสร้างคุณภาพมีคุณภาพ ในด้านความก้าวหน้าทางการเรียน ความคงทนทางการเรียน เจตคติต่อโปรแกรมการฝึกอยู่ใน ระดับมาก

นภาพร จันทวรรณ (2545) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมคุณภาพ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในการป้องกันการติดยาบ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเวียงแก้ว จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมคุณภาพเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในการป้องกันการติดยาบ้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพ จำนวน 8 กิจกรรม เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองในด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านเพื่อนก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่อการป้องกันการติดยาบ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุษบา ญาณสมเด็จ (2546) ได้ศึกษาประสิทธิผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างคุณภาพเพื่อป้องกันการใช้ยาบ้า โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสร้างเสริมคุณภาพเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนหอยพระ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 156 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 78 คน และกลุ่ม เปรียบเทียบ จำนวน 78 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมเสริมสร้างคุณภาพ ตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก โดยมีการใช้กิจกรรมร่วมกับการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม การใช้สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มใหญ่ การอภิปรายกลุ่มย่อย การระดมสมอง ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว ความรู้เรื่องยาเสพติด และการเห็นคุณค่าในตนเองผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว ความรู้เรื่องยาและสารเสพติด และการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นหลังได้รับการฝึกอบรม

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาคุณภาพและเปลี่ยนเจตคติต่อการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental Design) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการเปลี่ยนเจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านมุกดา ที่มีคะแนนคุณภาพและคะแนนวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทต่ำ จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมแนะแนวกลุ่ม จำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมแนะแนวกลุ่มมีคะแนนคุณภาพและคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Melinda (1981) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการฝึกคุณภาพในการเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 ในชุมชนเมือง จำนวน 22 คน โดยโปรแกรมการฝึกคุณภาพมีวัตถุประสงค์ เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวในห้องเรียน เพื่อลดพฤติกรรมก่อกวนในห้องเรียน และการเพิ่มการพูดที่เหมาะสม (Approving Statement) ตลอดจนลดการพูดที่ไม่เหมาะสม (Non Approving Statement) โดยมีเทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฝึกการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (Assertiveness Training)

การเล่นบทบาทสมมติและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Role Play Video Feedback) ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนได้ แต่ไม่สนับสนุนในด้านการพูดที่เหมาะสม ตลอดจนลดการพูดจาที่ไม่เหมาะสม

Sue (1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดคุณภาพ โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือในการวัดคุณภาพสำหรับกลุ่มประชากรปกติ โดยแบ่งองค์ประกอบของคุณภาพเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication/Human Relation Skills) ทักษะด้านการดูแลสุขภาพ และร่างกาย (Physical Fitness/Health Maintenance Skills) ทักษะด้านการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา (Problem Solving/Decision Making Skills) ทักษะด้านการพัฒนาเอกลักษณ์ และจุดมุ่งหมายในชีวิต (Identity Development/Purpose in Life Skills) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนระดับปริญญาตรีที่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี จำนวน 718 คน

Liesel (2000) ได้ศึกษาโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ (บริบทของชาวอัฟริกัน) โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสร้างโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพที่ช่วยในการจัดการชีวิตของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณภาพประกอบด้วย การยอมรับตนเอง การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การเพิ่มแรงจูงใจ การมองโลกในแง่ดี และการรู้จักอดทน โปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพนั้น พัฒนามาจากพื้นฐานทฤษฎีการบำบัดของเหตุผลและพฤติกรรม ตลอดจนแนวคิดด้านความฉลาดทางอารมณ์ ผลของการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถพัฒนาคุณภาพตนเองเพิ่มขึ้น หลังจากการเข้ารับการทดลอง โดยสามารถไปใช้ชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Albertyn, Kapp; & Groenewald (2001) ได้ศึกษารูปแบบของการเพิ่มพลังในบุคคลโดยผ่านโปรแกรมคุณภาพในอเมริกาใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพนักงานในบริษัท จำนวน 37 คน โดยมีการประเมินติดตามผลคุณภาพหลังจากการอบรมเป็นระยะเวลา 3 เดือน ผลจากการศึกษาพบว่า พนักงานที่ได้รับการอบรมมีพลังในการทำงานเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง มุมมองที่ดีกับการทำงาน มีความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น มีการเคารพตนเอง และมีความรู้สึกที่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในชีวิตได้

Elizabeth (2001) ได้ศึกษาผลกระทบของโปรแกรมการพัฒนาคุณภาพวัยรุ่น โดยโปรแกรมของการพัฒนาคุณภาพประกอบด้วยทักษะต่างๆ ดังนี้ ทักษะการตั้งเป้าหมาย ทักษะการแก้ปัญหา กริฟฟิน และบอทวิน (Griffin; & Botvin. 2003) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการป้องกันในโรงเรียนกับวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดในระยะต้น โดยการศึกษาได้ใช้โปรแกรมการฝึกคุณภาพ (Life Skills Program Training) โดยมีโรงเรียนเป็นพื้นฐาน (School-Based) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในเมืองใน 29 โรงเรียน ในนิวยอร์กที่มีผลการเรียนต่ำตลอดจนมีกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด ผลจากการศึกษาพบว่าหลังจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้ารับการฝึกคุณภาพจะมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการใช้ยาเสพติด นอกจากนี้ได้มีการติดตามผลการทดลองในระยะยาว (1 ปี) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับโปรแกรมการฝึกคุณภาพที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ได้รายงานว่ามีอัตราการใช้ยาเสพติดในระดับต่ำมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกคุณภาพ

Bender (2002) ได้สร้างโปรแกรมคุณภาพเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพด้านส่วนตัว และด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสำหรับผู้เรียน (เกรด 7 อายุ 12 – 16 ปี) โดยใช้รูปแบบของโปรแกรมการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Experiment Design) ซึ่งโปรแกรมคุณภาพมีจำนวนครั้งในการทดลองทั้งหมด 12 ครั้ง และใช้เวลาครั้งละ 1.30 ชั่วโมง ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

Slicker & et al. (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อการพัฒนาคุณภาพวัยรุ่นตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมิทเชาท์ จำนวน 660 คน แบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 68.2 และเพศชายร้อยละ 22.7 มีค่าเฉลี่ยอายุ 17.9 ปี โดยการสำรวจการรับรู้ในพฤติกรรม การเลี้ยงดูของพ่อแม่และการรับรู้ของคุณภาพกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดูแลสุขภาพ และด้านการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง ผลจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาคุณภาพวัยรุ่นทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระดับสูง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบหรือโปรแกรมการพัฒนาคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลในการสร้างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้รูปแบบมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา

คุณภาพนักเรียนได้มากขึ้น ช่วยให้รูปแบบมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย สรุปดังกรอบแนวคิด
การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่จะนำเสนอต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการวิจัยตอนที่ 1 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ

นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อมาพัฒนา เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบและจัดทำร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.3 ปรับปรุงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ

นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย คีษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามประเภทและลักษณะของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือ โดยนำร่างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องในขั้นต้น

2.3 นำประเด็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นไปให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและความตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด คือ ค่า IOC (Index of Items – Objectives Congruence) โดยพิจารณาจากค่า IOC ที่ มากกว่าลงความ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของสิ่งที่ต้องการวัดได้ ส่วนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง

มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อถือว่าใช้ได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง (+1) ไม่สอดคล้อง (-1) และไม่แน่ใจ (0) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย

2.3.1 นายวีระยุทธ ก้อนกั้น ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.3.2 นายบุญไทย แสนอุบล ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2.3.3 ดร. อนุสิทธิ์ นามโยธา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.3.4 นางวัชรภรณ์ อินธิปัก ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัญยมศึกษา เขต 23

2.3.5 นายทวีศักดิ์ ไชยมาโย ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปให้โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องและความตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด คือ ค่า IOC (Index of Items – Objectives Congruence) โดยพิจารณาจากค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของสิ่งที่ต้องการวัดได้ ส่วนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อถือว่าใช้ได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง (+1) ไม่สอดคล้อง (-1) และไม่แน่ใจ (0)

2.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2.6 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ดังนี้

3.1 ขอหนังสือรับรองจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยในข้อ 1 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างนำไปใช้เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิก่อนล่วงหน้าพร้อมนัดทั้งวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์

3.3 เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยบันทึกเทปเมื่อได้รับอนุญาต จดบันทึก ใช้การสังเกตและการวิเคราะห์เอกสารต่างๆ ดูร่องรอยปรากฏการณ์ต่างๆ โดยใช้ภาพถ่าย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 นำข้อมูลในประเด็นข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้าน ใช้วิธีการจัดกลุ่มข้อมูล (Clustering) จากนั้นจึงหาความคล้ายคลึงของข้อมูล เช่น การเปรียบเทียบลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายคลึงของข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน

4.2 เมื่อได้ข้อค้นพบความเหมือนความต่างของข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยจะประมวลข้อมูลเข้าด้วยกันโดยการนำข้อมูลย่อยๆ มาสรุปตามประเด็นขั้นตอนย่อยรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนับความถี่ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะคำนึงถึงกรอบแนวคิดของการวิจัยและทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นสำคัญ

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อค้นพบและข้อเสนอนะที่ได้จากการศึกษาในตอนต้นที่ 1 สำหรับนำมาพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีระดมความคิดจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อระดมความคิดจะทำให้ได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการอภิปรายภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผลโดยดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

การตรวจสอบความสอดคล้องเพื่อพัฒนารูปแบบและคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการระดมความคิดจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 9 คน วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นายสาวิทย์ ปิยะปรณกุล นายฉัตรชัย ชัยทวีป และนายทวีศักดิ์ ไชยมาโย
- 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ดร.วิรเทพ เนียมหัตถ์ และ ดร.อนุสิทธิ์ นามโยธา
- 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ตำแหน่งคณาจารย์จากสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาจำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผศ. สมบูรณ์ มิ่งเมือง และ ผศ. พ.อ.อ. ครองชัย พรหมเทพ
- 1.4 ผู้เชี่ยวชาญครูผู้สอนด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน ได้แก่ ดร.พรเทพ เสถียรนพเก้า และ ดร.คิวนารถ ไชยมาศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 1 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิโดยดำเนินการดังนี้

- 3.1 ทำหนังสือเชิญประชุมผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมแบบตอบรับยืนยันการ

เข้าร่วมประชุม และส่งร่างรูปแบบและโครงสร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาก่อนเข้า
ประชุมสัมมนา

3.2 กำหนดและดำเนินการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship) เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างรูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ คำนวณหา
ค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการสัมมนา
กลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

4.2 แจกแจงประเภทและจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่วิเคราะห์
(Categorizing) เพื่อจำแนกหมวดหมู่

4.3 สร้างและพัฒนาแนวเรื่อง (Developing theme) เมื่อได้แนวเรื่อง
ผู้วิจัย

ได้จัดประเภทและหมวดหมู่เพื่อวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทาง
พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4 ปรับปรุงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้จากการ
จัดประชุม สัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาตอนที่ 3 นี้เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ของแนวทางการ
ดำเนินงานที่ระบุไว้ในรูปแบบ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเป็น
ประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการวิธีการ
สำรวจข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการจัดการศึกษา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 183 คน ทั่วทั้งประเทศ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศการจัดการศึกษาสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 61 คน วิธีสุ่มตัวอย่าง
อย่างง่าย (simple random sampling) จากประชากรทั่วประเทศ 183 คน จากสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 แห่ง แบ่งเป็น 5 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง จำนวน
39 คน ภาคเหนือ จำนวน 39 คน ภาคใต้ จำนวน 32 คน ภาคตะวันออก จำนวน 12 คน
ผู้วิจัยเลือกได้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 61 คน

ตาราง 5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ	จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง (คน)
		จำนวน เขต	ผอ.กลุ่มนิเทศ (คน)	
1	กาฬสินธุ์	3	3	3
2	ขอนแก่น	5	5	5
3	ชัยภูมิ	3	3	3
4	นครพนม	2	2	2
5	นครราชสีมา	7	7	7
6	บึงกาฬ	1	1	1
7	บุรีรัมย์	4	4	4
8	มหาสารคาม	3	3	3
9	มุกดาหาร	1	1	1
10	ร้อยเอ็ด	3	3	3

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง (คน)
		จำนวน เขต	ผอ.กลุ่มนิเทศ (คน)	
11	เลย	3	3	3
12	ยโสธร	2	2	2
13	ศรีสะเกษ	4	4	4
14	สกลนคร	3	3	3
15	สุรินทร์	3	3	3
16	หนองคาย	2	2	2
17	หนองบัวลำภู	2	2	2
18	อำนาจเจริญ	1	1	1
19	อุดรธานี	4	4	4
20	อุบลราชธานี	5	5	5
รวม		61	61	61

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

2. การสร้างและการคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามรูปแบบการนิเทศ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาสร้างแบบประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนา

2.2 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

2.3 นำร่างแบบสอบถามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับปรุงแก้ไขไปหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 5 คน

3. การหาคุณภาพภาพของเครื่องมือในการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ลักษณะของแบบสอบถามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ ถ้าเห็นว่าสอดคล้องให้คะแนน +1 ถ้าเห็นว่าจะไม่สอดคล้องให้คะแนน -1 ถ้าเห็นว่าจะไม่แน่ใจให้คะแนน 0 โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าของ IOC ที่ได้จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป จึงจะใช้ได้ ถ้าต่ำกว่าจะต้องปรับปรุงในด้านนั้น ผลการประเมินค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญมีค่าระหว่าง 0.60 – 1 ถือว่าข้อคำถามใช้ได้

4. ปรับปรุงแบบสอบถามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นรายการประเมินที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์จำนวน 61 ฉบับ และติดตาม สอบถามทางโทรศัพท์แบบสอบถามภายในสองสัปดาห์ภายหลังการจัดส่งและได้รับกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการในระยะที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ย 5 ระดับและเกณฑ์แปลผล ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมากกว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อยกว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

โดยมีเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ในการแปลความหมาย ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก ว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

1.50 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย ว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

เกณฑ์แบบสอบถามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากขึ้นไปถือว่ามีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังภาพประกอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 6 วิธีการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษารอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามผู้ปฏิบัติผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษารอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศ โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และจากการศึกษาแนวทางในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

(In – depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิการนิเทศการศึกษา จำนวน 8 คน ประกอบด้วย
ศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน และผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้คือ
แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้เป็นการวิเคราะห์เชิง
เนื้อหา (Content Analysis)

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษารอบแนวคิดในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตาราง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ตาราง 6 ผลการศึกษากรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่ นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบ การนิเทศ
1. หลักการของรูปแบบ การนิเทศ(ภาพ ความสำเร็จ)	พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ (2539) สุเทพ เมฆ (2540) กิตติมา ปรีดีติลล (2541) เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) ซาริ มณีศรี (2542) นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542) และ สุริวิช แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973) Good (1973) Harris (1985)	การนิเทศการศึกษาหมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศด้วยความร่วมมือ ช่วยเหลือ ชี้แนะ สนับสนุน ซึ่งกันและกัน ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้ ครูมีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองและ ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาปรับปรุง การเรียนการสอนให้มีประสิทธิ- ภาพสูงสุด อันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยให้ผู้เรียน เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมาย ของการศึกษา การนิเทศมีความสำคัญจำเป็นต่อการจัด การศึกษาที่มีการเปลี่ยน แปลง ไปตามยุค สมัยทั้งในเรื่องหลักสูตรการสอน	ดร.สมาน อัครภูมิ ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับหลักการรูปแบบการ นิเทศว่า” .การที่จะสร้าง รูปแบบการนิเทศครูเพื่อให้ครู สามารถจัดการเรียนรู้คุณภาพ ได้นั้น ต้องศึกษาหลักการ/ รูปแบบการนิเทศจากนัก การศึกษาหลายๆท่าน เช่น สังกัด อุทยานันท์, Harris เกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก เป็นต้นจะเกิดรูปแบบการนิเทศ ได้ต้องประกอบด้วย กระบวนการ + วิธีการ ดังนั้น การออกแบบรูปแบบต้อง ประกอบด้วยหลายกิจกรรม	เป็นการดำเนินการที่มุ่งให้ ความช่วยเหลือ อำนวยความ สะดวกกระตุ้น แนะนำ ให้ คำปรึกษา กับบุคลากรใน สถานศึกษาเพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้คุณภาพ ซึ่ง ส่งผลทางตรงกับกระบวนการ เรียนการสอนและมีผลต่อการ เรียนรู้คุณภาพผู้เรียน โดย อาศัยรูปแบบการนิเทศที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อช่วยให้ครู จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มี ความสามารถในการปรับตัว และการมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
	พรทิพย์ เดียวพานิชย์กิจ(2539) สุเทพ เมฆ (2540) กิติมา ปรีดีติลล (2541) เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) ชารี มณีศรี (2542) นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542) และสุริวิช แก้วอำไพ (2544) Cogan (1973) Good (1973) Harris(1985)	การบริหารจัดการวิชาการ การวัด ประเมินผลการศึกษา เพื่อยกระดับ มาตรฐานการศึกษา ปรับปรุงพัฒนา คุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอน ให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศ การศึกษาจะประสบความสำเร็จ จึงให้ ความสำคัญกับการนิเทศการสอนเป็นหลัก จุดประสงค์ในการนิเทศการสอน เกี่ยวข้อง กับการช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จใน การจัดการเรียนการสอนการนิเทศ การศึกษา หมายถึงความพยายาม ทุกชนิด ของฝ่ายการศึกษาที่การดำเนินงานการ นิเทศ แนะนำครูหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เกิดความเจริญงอกงามทางด้านวิชาชีพทาง การศึกษาที่ปฏิบัติงานนอกห้องเรียน	คือมีกระบวนการนิเทศ + กิจกรรมการนิเทศกล่าวคือ กระบวนการก็คือขั้นตอนการ นิเทศ ส่วนกิจกรรมก็จะบอก สิ่งที่ต้องทำว่ามีอะไรบ้าง.....” นอกจากนี้ ดร.วัชรฯ เล่าเรียน ดียังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า “....การประยุกต์ใช้หรือนำ รูปแบบการนิเทศการสอนแบบ ต่างๆมาใช้นั้น ผู้วิจัยต้องทำ ความเข้าใจกระบวนการหรือ รูปแบบการนิเทศนั้นๆให้เข้าใจ ทุกขั้นตอนโดยถามตนเองว่า	เมื่อเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยัง เป็นสิ่งที่จรรโลงให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งสภาวะ สุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวและมี พฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องในขณะที่เผชิญ แรงกดดัน หรือกระทบกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวความสามารถนี้ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะในการจัดการกับปัญหาที่อยู่ รอบตัวภายใต้สังคมปัจจุบัน

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		ประสิทธิภาพ สร้างสื่อและใช้สื่ออย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น มีทัศนคติและอุดมการณ์ในการสอน 2. การนิเทศการสอน ยึดความถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง การนิเทศจะต้องดำเนินการอย่างมี ระบบแบบแผน เป็นขั้นเป็นตอน สามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3 . การนิเทศการสอน มีความเป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง สามารถพิสูจน์ได้ถึงเหตุและผลรวมทั้ง ข้อเท็จจริงต่างๆ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการสรุปผลสามารถอ้างอิงได้และมีความน่าเชื่อถือได้ 4 . การนิเทศการสอน ต้องมีความยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะปรับปรุง	อะไร อนุวงไว้ เพื่อให้ได้อะไร ต้องเตรียมความพร้อมใดบ้าง กระบวนการหรือรูปแบบการนิเทศการสอนควรประกอบด้วย1)การประชุมร่วมกับครูก่อนการสังเกตการสอน 2)การสังเกตการสอนในชั้นเรียน 3)การวิเคราะห์ข้อมูลแปลความและตีความหมายของข้อมูล การสังเกตการสอนและเตรียมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู 4) การประชุมร่วมกับครูเพื่อพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน และการร่วมกันพิจารณาประเด็น	ดังนั้นการนิเทศการสอนจึงต้องอาศัยหลักการสำคัญ ได้แก่ การทำงานร่วมมือกันอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง การประสานปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้ปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือคุณภาพของผู้เรียนภายใต้บรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตร การนิเทศการสอนจะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นหากผู้นิเทศนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		ที่เปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีนิเทศการ สอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ มากที่สุด 5. การนิเทศการสอน เป็นการประสาน สัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่นๆ ยังได้ เสนอแนะเพิ่มเติมว่า “...ทฤษฎีของ Malcom knowels ที่ได้เสนอเกี่ยวกับข้อสันนิษฐาน (Assumption) การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ มี 4 ประการ ดังนี้ 1) จิตวิทยาวัยผู้ใหญ่ต้องการการตัดสินใจ สั่งการด้วยตนเอง (Self – direction) 2) วัยผู้ใหญ่สามารถขยายประสบการณ์ ของตนเองได้และอาจจะมาจากการสร้าง สถานการณ์เพื่อการเรียนรู้	ควรมีการ ทำปรับแก้ไขและพัฒนาต่อไป และร่วมกันทบทวนแผนการ นิเทศการสอนและแผนการ จัดการเรียนรู้ของครู ระหว่าง การสังเกตการสอนครั้งต่อไป”	

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		3) ความพร้อมของผู้ใหญ่ในการเรียนรู้มี อิทธิพลต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวัน และมักจะ) วัยผู้ใหญ่ จะมีการปรับตัวสำหรับการ เรียนรู้ Stephon Brokfield (1986) กล่าวถึงหลัก 6 ประการการปฏิบัติการที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งงานของเขาได้อิง แนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) มีดังต่อไปนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จะต้องเป็น ความสมัครใจ ไม่มีการคุกคามหรือบังคับ จะทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ที่จะมี ส่วนร่วมในวัยผู้ใหญ่ 2) การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ต้องให้ ความเคารพนับถือกัน (Respect) ระหว่างผู้		

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่าน เข้าใจพร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		มีส่วนร่วม 3) การร่วมมือกัน(Collaborative) จะเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) Praxis เป็นหัวใจของการเอื้ออำนาจที่มีประสิทธิภาพ ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การดำเนินการนี้ร่วมกันไปถึงวงจรของกิจกรรมความร่วมมือ (Cycle of collaborative activity) และการสะท้อนผลหลังการนำกิจกรรม 5) การสะท้อนผลจะต้องมีน้ำใจเพื่อให้ถึงเป้าหมาย กล่าวคือ ในการศึกษาจะต้องเผชิญและควรจะช่วยผู้ใหญ่เกี่ยวกับคำถามในเรื่องส่วนบุคคล, วิชาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ 6) เป้าหมายของการเอื้ออำนาจ		

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		(Facilitation) จะสนับสนุนการสั่งการตรงความมีอำนาจในวัยผู้ใหญ่ ที่เป็นหน้าที่ส่วนบุคคล Fullan (1991) ชี้ให้เห็นว่าในวัยผู้ใหญ่ (Adult) การเปลี่ยนแปลงการศึกษาจะเกิดได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ความรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่มีจะบูรณาการและนวัตกรรมการสอนเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม (Past experience) จะทำให้การเรียนการสอนมีความเหมาะสม เขารายงานว่าเมื่อไม่นานมานี้มีการปฏิรูปการศึกษา ครูได้รับสื่อนวัตกรรมอย่างมากมาย (Innovation) แต่ก็ล้มเหลว ครูไม่สามารถเชื่อมโยงสื่อนี้เข้ากับจุดมุ่งหมายของการสอนได้ เหตุผลความล้มเหลวก็คือ ผู้นิเทศ (Supervisor) ไม่ได้เข้า		

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		าไปช่วยเหลือในการบูรณาการนวัตกรรมใหม่เข้ากับประสบการณ์ความรู้เดิมที่เขามีอยู่ Sternberg (1985, 1996) ได้ทดลองในเรื่ององค์ประกอบ (Component) สถิติปัญญาในวัยผู้ใหญ่ พบว่าครูมือใหม่ (Novice teacher) แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ (Experience teacher) กล่าวคือ ครูที่มือใหม่กว่าจะยากในการเข้าถึงและตอบสนองต่อ สถานการณ์ปัญหา เขายังกล่าวอีกว่าสังคมจะมีอิทธิพลต่อความสามารถและความจำเป็นที่ครูจะต้องเกิดการเรียนรู้ อย่างมีจุดหมาย แต่ส่วนใหญ่กลับพบว่าโรงเรียนไม่ได้สนับสนุนให้เกิดการร่วมมือ (Collaborative) การสะท้อนผล (Reflection) ความคิดวิจารณ์ญาณ (Critical thinking)		

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
2.วัตถุประสงค์	พรทิพย์ เตียว พานิชย์กิจ(2539) สุ เทพ เมฆ (2540) กิติ มา ปรีดีติลล (2541) เยาวพา เดชะคุปต์ (2542)ชาริ มณีศรี (2542) นริศรา อุปรณศิริการ (2542) และสุรวิช แก้วอำไพ (2544)	แต่กลับมีความยุ่งยากในโครงสร้างของระบบโรงเรียนที่เป็นลำดับชั้น สิ่งแวดล้อมกับปัญหาและจิตวิทยาถูกแยกออกจาก ไม่มีการ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสังคมเลย 1. เพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการ ความรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา หลักสูตร นโยบายการจัดการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง 2. เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคม ที่มีการ ปรับเปลี่ยน อยู่ตลอดเวลา 3. เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษา เพื่อป้องกันความผิดพลาดใน การจัดการศึกษา ก่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการศึกษา 4. เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา	ดร.สมาน อัครภูมิ ดร. วัชร เล่าเรียนดี และ ดร.นิรมล ตูจินดา ให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำนองเดียวกันว่า จุดประสงค์ในการนิเทศ การสอน เกี่ยวข้องกับ การช่วยเหลือครูให้ ประสบผลสำเร็จในการ จัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้ สามารถจัดการเรียนการ สอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งมี ขั้นตอนการสร้างความรู้	พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการ จัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพ นักเรียน ระดับ ประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนาครูให้ สามารถออกแบบการ จัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาคุณภาพ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา 3) เพื่อเสริมสร้าง ความมั่นใจของครูต่อ

			ตระหนัก การ วางแผน การนิเทศ การ สร้างเครื่องมือสื่อการ นิเทศ การนิเทศการเรียนรู้ สอน	การจัดกิจกรรม พัฒนาคุณภาพ
--	--	--	--	---

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
----------------------	---	----------------------------	---	---------------------------------------

	พร้อมระบุชื่อและปี			
		การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการที่คนกระทำกับคน คือผู้นิเทศกระทำกับผู้สอน เป็นกระบวนการที่มุ่ง พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สอน 1) ให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน 2) ให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการสอน 2 เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 1) ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา 2) ปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 3 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอน มีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน.	การติดตามประเมินผล ขยายผล และสร้างวัฒนธรรม การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ โดยมุ่งช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมพัฒนา ครูให้มีความรู้ มีความมั่นใจและมี ความสามารถในการ พัฒนางานด้านหลักสูตร และกระบวนการจัดการ เรียนการสอน เพื่อ ปรับปรุงผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้เต็ม ศักยภาพเป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนดอย่าง มีระบบและต่อเนื่อง	อย่างต่อเนื่อง1) เพื่อ

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
3. เนื้อหาสาระ การนิเทศ	สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) โอลิวา และพอลล์ลัส (Oliva and Pawlas (2001)	4 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกัน เกี่ยวกับการนิเทศการสอนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพให้ผู้เรียน เกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการจัดการกับ อารมณ์และความเครียด รู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้วยการ จัดการเรียนการสอนคุณภาพบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพ ตามความคาดหวังของหลักสูตรตามช่วงวัยในแต่ละชั้นปี ซึ่ง พฤติกรรมคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในผู้เรียนตามช่วงวัยในระดับ ประถมศึกษาและ	ดร.วิชัย กันหาชน และ ดร. ชวลิต จันทร์ศรี ได้ เสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา ที่จะนำมาใช้ในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ต้อง พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้ 1) สภาพปัญหาความ จำเป็นในการจัดการ เรียนรู้ที่เสริมสร้าง คุณภาพ 2) จุดมุ่งหมาย มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สมรรถนะในหลักสูตรที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพ	การจัดเนื้อหาผู้วิจัยได้ ยึดแนวคิดของโอลิวา และพอลล์ลัส (Oliva and Pawlas, 2001) ซึ่งระบุไว้ว่า การนิเทศ มีขอบเขตการ ดำเนินงานที่สำคัญ 3 เรื่อง คือ การพัฒนา หลักสูตร (การ วางแผนจัดทำ หลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้ และ การประเมินหลักสูตร) การพัฒนาการสอน (การวางแผนการ

			3) ทฤษฎี แนวทางการ	สอน) และ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ สอน
--	--	--	--------------------	--

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
----------------------	---	----------------------------	---	---------------------------------------

		มัธยมศึกษา รูปแบบการจัดกิจกรรมคุณภาพ ได้แก่ 1. จัดกิจกรรมค่าย 2. จัดกิจกรรมฝึกอบรมกลุ่มสนใจ 3. จัดกิจกรรมอบรมสัมมนา 4. จัดกิจกรรมชุมชน 5. จัดกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี	จัดการเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องกับการจัด กิจกรรมคุณภาพ 4) การออกแบบการ จัดการเรียนรู้ และการ วัดประเมินผลเสริมสร้าง คุณภาพ เกี่ยวกับการ ตระหนักรู้และเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น การ คิดวิเคราะห์ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ มีทักษะการ จัดการกับอารมณ์และ ความเครียด รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่น ด้วยการจัดการ เรียนการสอนคุณภาพ บูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ และ	นอกจากนี้ยังได้ ผนวกกับสาระตาม มาตรฐานการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการประเมิน ภายนอกของ สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา ตลอดจนสมรรถนะใน การประเมินวิทยฐานะ ของครูของสำนักงาน คณะกรรมการ ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการ
--	--	--	---	--

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมคุณภาพ การจัดกิจกรรมคุณภาพทั้ง 5 รูปแบบ ต้องจัดในเนื้อหาสาระเพื่อการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียนในแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย 1. ด้านสุขภาพอนามัย 2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		ศึกษากระทรวง ศึกษาธิการ การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ตรงการปฏิรูปการศึกษา ครูและศึกษานิเทศก์ต้องทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยครูต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ถ้ามา

				จากความต้องการ ภายในตัวของครูผู้สอน เองจะดีกว่าเป็นความ ต้องการจากภายนอก
--	--	--	--	---

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
----------------------	---	----------------------------	---	---------------------------------------

	พร้อมระบุชื่อและปี			
		อย่างไรก็ดีเนื้อหาที่นำมาจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กควรต้องพิจารณาองค์ประกอบคุณภาพ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดองค์ประกอบคุณภาพที่สำคัญ ที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ . 1.การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้จักความถนัดความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม 2 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา		จึงหรือคนอื่น ๆ ถือว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้น

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
----------------------	---	----------------------------	---	---------------------------------------

		อย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และ ประเมินสถานการณ์ รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของ ปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ 3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและ รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการ ควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลียงและ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ ดี .4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสาร ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและ ความต้องการ ของ		
--	--	---	--	--

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
----------------------	---	----------------------------	---	---------------------------------------

4) กระบวนการ นิเทศ	Cogan (1973) Good (1973) และ Harri (1985)	นักผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาได้แบ่งรูปแบบการนิเทศการสอนตามลักษณะของปรัชญา และลักษณะของผู้นิเทศ ออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้ 1. การนิเทศแบบตรวจตรา (Inspection Supervision) เป็นการนิเทศแบบดั้งเดิม ผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น การเป็นไปตามหลักสูตรหรือไม่ วิธีสอนเหมาะสมหรือไม่ เมื่อตรวจแล้วชี้แจงให้ครูแก้ไขข้อบกพร่อง 2 . การนิเทศแบบให้ผลผลิต (Supervision as Production) บางครั้งเรียกว่าการนิเทศแบบ	ดร.สมาน อัครภูมิ ดร.วัชร เล่าเรียนดี ดร.ชวลิต จันทรศรี ดร.นิรมล ตูจินดา และ ดร.วิชัย กันหาชน ต่างมีความเห็นพ้องต้องกันโดย ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศว่า “..จะต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันด้วยการสร้างความตระหนักให้แก่ครูให้มีเจตคติดี	สรุปการนิเทศเชิงระบบ ประกอบด้วยตัวป้อน (input) กระบวนการ (process)และผลผลิต (output)ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (context)และข้อมูลย้อนกลับ (feedback ระบบคือปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์และมี
-----------------------	---	---	---	--

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/ แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
----------------------	---	----------------------------	---	---------------------------------------

		วิทยาศาสตร์ ซึ่งมองที่ผลผลิต โดยเปรียบสถานศึกษาเป็นแหล่งผลิต ครูเป็นพนักงาน และนักเรียนเป็นผลผลิต และผู้นิเทศ ทำหน้าที่ ตรวจสอบคุณภาพ วิจัยและพัฒนา เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ 3. การนิเทศเพื่อพัฒนา (Developmental Supervision) เป็นการ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ตามความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เช่น ผู้นิเทศจะชี้แนะเมื่อครูมีความรู้ ความสามารถต่ำ ครูขาดประสบการณ์ แต่เมื่อครูมีความ สามารถสูงเมื่อเกิดปัญหาก็ สามารถแก้ไขปัญหาพร้อมกันได้ 4. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) การนิเทศแบบนี้จะได้ข้อมูลโดยตรงจากการสังเกต การสอนในห้องเรียนจริง เป็นการ ร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน	ต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพนักเรียน เห็นความสำคัญและมี ตัวชี้วัด อะไรบ้างที่จะเกิดกับ ผู้เรียน สิ่งที่จะต้องทำ ความเข้าใจกับครูจะต้อง ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะการสอน และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ คุณภาพ ดังนั้นการสร้าง รูปแบบการนิเทศครูก็ เท่ากับการหารูปแบบ การสร้างเจตคติหรือ ความตระหนักเรื่อง การจัดการเรียนรู้คุณภาพ เป็นอย่างไรรึนั่นเอง	ผลกระทบซึ่งกันและ กันในการดำเนินงาน การนิเทศการสอน เป็น กระบวนการ นิเทศที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียน โดยตรง ตัวบ่งชี้ที่สำคัญหรือ เป้าหมายหลักของการ จัดการศึกษาใน โรงเรียนคือคุณภาพ ของผู้เรียน ดังนั้น เป้าหมายหลักที่ สำคัญของการนิเทศ การสอนก็คือการพัฒนาคุณภาพ
--	--	---	---	--

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิด	ความคิดรวบยอด	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์	การนำมาใช้ในการร่าง
------------	----------------------	---------------	--------------------------	---------------------

รูปแบบ	ที่นักการศึกษาแต่ละท่าน ว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	(Concept)	ของผู้เชี่ยวชาญ	รูปแบบการนิเทศ
		กระบวนการนิเทศเชิงระบบ ประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์ ขั้นตอนการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการทำงานขั้นแรกที่ผู้นิเทศควรให้ความสำคัญ เพราะการนิเทศ จะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพสูง ควรต้องมีการวิเคราะห์ในหัวข้อที่สำคัญๆ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น ควรใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่ครอบคลุม เช่น การนิเทศและตรวจเยี่ยม การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้สอน การส่งแบบสำรวจความต้องการ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ผล จะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนา การเรียนการสอน ที่หลากหลายและครอบคลุม เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบ กิจกรรมการนิเทศที่ตรงกับความต้องการของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย	...” ดร.วัชรรา เล่าเรียนดี ยังเสนอแนะเพิ่มเติมอีกด้วยว่า “...ต้องให้ความรู้แก่ครูและร่วมวางแผนการสอนคุณภาพทั้ง 4 องค์ประกอบ ผู้นิเทศต้องมีเครื่องมือสังเกตการจัดกิจกรรมและให้ข้อมูลสะท้อนกลับหลังการนิเทศ เพื่อให้ครูปรับปรุงการสอน และที่สำคัญผู้นิเทศต้องเสนอแนะรูปแบบการสอนคุณภาพที่เหมาะสมให้แก่ครูด้วย เช่น การสอนแบบร่วมมือ Participatory Approach เป็นต้น	โดยการกระทำหรือปฏิบัติกับครูในโรงเรียนด้วยวิธีการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนนั่นเองในที่นี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศครูเพื่อจัดการเรียนรู้คุณภาพให้แก่ผู้เรียน

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่	ความคิดรวบยอด	ข้อเสนอแนะจากการ	การนำมาใช้ในการร่าง
------------	-------------------------	---------------	------------------	---------------------

รูปแบบ	นักการศึกษาแต่ละท่านว่า ไว้พร้อมระบุชื่อและปี	(Concept)	สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	รูปแบบการนิเทศ
	การนิเทศการศึกษาเชิง ระบบการนิเทศการศึกษา ที่ประสบความสำเร็จ ควร มีกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีการเคลื่อนไหวที่เป็นพล วัตร (Dynamic) นั่นก็คือ การนำวงจรคุณภาพ (Quality Loop) หรือวิธี ระบบ (System Approach) มาใช้ในการดำเนินงาน	2) การวิเคราะห์เนื้อหาและภารกิจ .เมื่อได้ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการความจำเป็นแล้ว ผู้นิเทศจะ ดำเนินการกำหนดหลักสูตร กิจกรรม ตามลำดับ ความต้องการ แล้วกำหนดเนื้อหาในการนิเทศ การศึกษา การจัดโครงสร้างและลำดับการนำเสนอ ให้ง่ายต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ ผู้รับการนิเทศ ได้รับความสะดวก มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะใน การปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในการนิเทศ สามารถ ชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี ขึ้นได้ 3) การวิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศควรทำความ รู้จัก กับผู้รับการนิเทศในทุกมิติ เช่น เพศ วัย วุฒิ การศึกษา ประวัติการรับราชการ นิสัยใจคอ ความ สนใจ ความถนัด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวาง แผนการนิเทศ การเลือกวิธีการ สื่อ รวมทั้ง เทคนิค	การสอน และที่สำคัญผู้นิเทศ ต้องเสนอแนะรูปแบบการ สอนคุณภาพที่เหมาะสมให้แก่ ครูด้วย เช่น การสอนแบบ ร่วมมือ Participatory Approach เป็นต้น...” ดร. นิรมล ดุจจินดา เสนอว่าต้อง ให้ครูสอนคุณภาพแทรกใน ทุกสาระการเรียนรู้ ยึด มาตรฐาน ตัวชี้วัดในหลักสูตร ฯ จัดทำหน่วยที่เกี่ยวข้องกับ คุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ใน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ และสุขศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ที่ สำคัญอย่าไปเพิ่มภาระให้แก่ ครู....และหาวิธี	

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่	ความคิดรวบยอด	ข้อเสนอแนะจากการ	การนำมาใช้ในการร่าง
------------	-------------------------	---------------	------------------	---------------------

รูปแบบ	นักการศึกษาแต่ละท่านว่า ไว้พร้อมระบุชื่อและปี	(Concept)	สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	รูปแบบการนิเทศ
		นิเทศที่การนิเทศที่เหมาะสมได้ ซึ่งก็คือ หลักการนิเทศ ที่ยึดผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลางในการนิเทศนั่นเอง4) การวิเคราะห์สภาพการณ์และนโยบาย การนิเทศการศึกษา ไม่เพียงสนองความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ผู้บริหาร และครู เท่านั้น แต่ในบางกรณีก็เป็นการนิเทศตามนโยบาย เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่สนองกลยุทธ์ของฝ่ายนโยบาย เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์สภาพการณ์และนโยบาย จึงเป็นภาระงานที่จำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน 2. การออกแบบและพัฒนา เมื่อมีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เนื้อหา ภารกิจ และสภาพการณ์ต่างๆ อย่างครอบคลุมแล้ว จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ในการออกแบบและพัฒนา ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้	เหมาะสม เช่น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบพัฒนาการ...” นอกจากนี้ จันทร์เพ็ญ ปุณณวงศ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะว่า “..... กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพที่เหมาะสมควรประกอบด้วย การวางแผน 2) การสร้างสื่อ/เครื่องมือนิเทศ 3) การพัฒนาครู 4) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน 5) การสรุปรายงานผล.....”	

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่ นักการศึกษาแต่ละท่านว่า ไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		1) การออกแบบวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นเสมือนเข็มทิศในการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศควรให้ความสำคัญ อยู่เสมอ โดยกำหนดจุดวัตถุประสงค์ ทั้งในลักษณะกว้างๆ (Goals) และวัตถุประสงค์ ที่มีลักษณะเฉพาะ หรือเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) มีความครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ทำให้การนิเทศการศึกษามีความชัดเจนและครอบคลุม 2) การออกแบบวิธีการและกิจกรรม เมื่อผู้นิเทศ ได้มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการดำเนินการ กำหนดวิธีการนิเทศ ได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ในเบื้องต้น		

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่ นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้ พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการ สัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการ ร่างรูปแบบการนิเทศ
5) สื่อ/ วิธีการนิเทศ		3 ชั้นการนิเทศ 3.1 การเตรียมการและประสานงานการนิเทศ เมื่อผู้นิเทศได้มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เนื้อหาภารกิจ สภาพการณ์ต่างๆ มีการสร้างและพัฒนาสื่อและกิจกรรมการนิเทศแล้ว ควรมีการเตรียมการ ประสานงาน และนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) การจัดทำตารางและกำหนดการนิเทศ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2) ประสานงานกับคณะนิเทศ เพื่อให้มีการบูรณาการการนิเทศ ให้ครอบคลุมภารกิจ และกลยุทธ์ต่างๆ รวมทั้งการบูรณาการการนิเทศ ตามความจำเป็น 3) ประสานงานไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา ตารางการนิเทศ รวมทั้งการเตรียมข้อมูลเบื้องต้นในด้านต่างๆ	ดร.ชวลิต จันทศรี ได้ชี้แนะเกี่ยวกับสื่อ/วิธีการนิเทศว่า... “ต้องมีเครื่องมือตรวจสอบว่าครูได้สอนคุณภาพแก่นักเรียนหรือไม่ คุณภาพที่สอนต้องเริ่มต้นสร้างที่บ้านต้องติดตามที่บ้านนักเรียน ส่วนที่โรงเรียนสอนโดยผ่านกิจกรรมและแต่ละขั้นตอนต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ต้องการให้เกิดว่ามีอะไรบ้าง มีหลักฐาน	รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนแบบ CS3P2R เป็นรูปแบบที่ต้องอาศัยการสร้างสัมพันธ์และความไว้วางใจกันระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทำงานอย่างมีระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่การกำหนด

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		3.2 การปฏิบัติการณ์เทศ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศ ลงมือ ดำเนินการนิเทศ ซึ่งควรใช้หลักการนิเทศที่สำคัญๆ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน การทำงานเป็น ทีม มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลสำเร็จ ภายใต้ความ เชื่อที่ว่า ผู้รับการนิเทศทุกคน สามารถพัฒนาให้ บรรลุผลตามศักยภาพได้ ให้ความสำคัญในการ พัฒนา การจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางการ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นประโยชน์สูงสุดแก่ ผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การ เผชิญปัญหาและการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ ใน การป้องกันและการแก้ไข ปัญหาให้ผู้เรียน เน้นให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น รักการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง เกิดการใฝ่ รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ความรู้ด้าน ต่างๆ อย่างสมดุล ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ	ร่องรอยอะไร จะ ประสานงานหรือ ติดต่อใครได้บ้าง ควรทำคู่มือเล่ม เล็กๆเพื่อสะดวกใน การดำเนินงาน.....” ส่วน ดร. วิชัย กันหาชน เสนอว่า “ให้ กลับไปดูที่ คำอธิบายนิยาม ศัพท์ที่กล่าวไว้ใน เค้าโครงเกี่ยวกับ คำนิยามของ	เป้าหมายร่วมกันที่จะ ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนมีการสังเกตและ สะท้อนผลอย่างเป็น กัลยาณมิตร และร่วมมือ กันอย่างต่อเนื่องในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ รูปแบบการนิเทศการ จัดการเรียนรู้คุณภาพ ประกอบด้วย 1) ชำใจ ตรงกัน (Clarifying) 2) แบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) 3) มุ่งสู่การ แก้ไข (Problem solving) 4)

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน มีการใช้ กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น 4 ขั้นตอนประเมินผลและรายงาน การดำเนินกิจกรรมการนิเทศต่างๆ ควรได้มีการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งก่อนการดำเนินกิจกรรม ระหว่างดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์หลายประการ กล่าวคือ การประเมินก่อนการดำเนินกิจกรรม จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ เกี่ยวกับความสนใจ ความรู้พื้นฐาน การประเมินระหว่างดำเนินกิจกรรมจะทำให้ทราบข้อมูล เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้รับการนิเทศ ส่วนการประเมินหลังการดำเนินกิจกรรม จะทำให้ทราบ	รูปแบบการนิเทศ หมายถึงอะไรในนิยามประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ก็เอาหลักการและกระบวนการมาเขียนเชื่อมโยงเป็นรูปแบบการนิเทศต่อไป...”	ร่วมใจวางแผน (Planning) 5) สร้างแผนนำการปฏิบัติ (Practice) 6) เร่งรัดส่งเสริม (Reinforcing) 7) ต่อเติมตอบสนอง (Reflecting) 1.เข้าใจตรงกัน (Clarifying) ประกอบด้วย 1.1 การศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ 1.2. สร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญใน

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		ถึง ผลสัมฤทธิ์ ของการดำเนินงาน มีการเลือกใช้ วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผล ที่ครอบคลุม วัตถุประสงค์ เมื่อการประเมินผลสิ้นสุดลง ควรได้มีการสรุปและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โดย อาจจัดทำเป็นรายงาน อย่างง่าย แล้วรวบรวมไว้ใน เอกสารการนิเทศเพื่อให้เห็นเส้นพัฒนาของการ ดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม 5. ขั้นปรับปรุงและพัฒนา เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้นิเทศควรดำเนินการอยู่เสมอ ในทุกขั้นตอนการนิเทศ เพราะในปรับปรุงและพัฒนา การปฏิบัติงานนั้น ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และ พัฒนาอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการประเมินผลการ ดำเนินการทุกครั้ง จะได้ข้อมูลสำคัญที่ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ บุคลากร หน่วยงาน องค์การผู้รับผิดชอบ จะ นำไปประกอบการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้การ	ผอ.โรงเรียน ครู และ ศึกษานิเทศก์ที่ดูแล รับผิดชอบ 2) วางแผนออกแบบ การเรียนรู้โดยครู คิดก่อนแล้วช่วยกัน ทั้งกลุ่ม 3) นำแผน ไปใช้ ใน ขณะเดียวกันผู้ นิเทศก็ทำการ สังเกตการสอน 4) สะท้อนผล โดยตัว ครูเอง เพื่อนครู รอง ผอ.ฝ่าย	2. แบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) ประกอบด้วย 2.1.ทำความเข้าใจมุมมอง ความคิดเห็นของครู 2.2.รวบรวมข้อมูล แนวทาง/ เหตุผลวิธีการที่ครู เลือกใช้ 2.3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ ครู เกี่ยวกับวิธีการที่ครู เลือกใช้

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		ทำงานเป็นไปอย่างสอดคล้อง เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ และมีการผลดำเนินงานที่เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด การปรับปรุงและพัฒนาได้ดำเนินการในทุกขั้นตอนของการนิเทศ เช่น การปรับปรุงวิธีการและเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำ มีประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างสูงสุด การปรับปรุงในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการนิเทศมีความครอบคลุม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของครูและโรงเรียน รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาชุดฝึกอบรม ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับการนิเทศ บริบท เนื้อหาสาระ งบประมาณ รวมทั้งการปรับปรุงแผนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาวิธีการประเมิน ผลการ	ตระหนักในการ สอนคุณภาพ 2) สู่กระบวนการ พัฒนา เช่น การ วางแผน Plan, ปฏิบัติ Do/ Observed และ สะท้อนผล Reflect 3) หลังการพัฒนา อาจจะจัดกิจกรรม คัดเลือก Best practice การจัด กิจกรรม symposium และ กิจกรรมที่เสริม	2.4. ให้ข้อมูลวิธีสอนแบบ ร่วมมือ (Participatory Approach) 3.มุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving) ประกอบด้วย

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		นิเทศ ให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ซึ่ง จะส่งผลถึงข้อมูลที่ได้จากการประเมิน มีความถูกต้อง ต้องตามความเป็นจริง เป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้คุณภาพเป็น สมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการ เรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม เจตนารมณ์ของหลักสูตร คุณภาพในสาระการเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ .1. คุณภาพทั่วไป เป็นทักษะพื้นฐาน ของผู้เรียนในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน คุณภาพทั่วไป ถือเป็นทักษะที่เป็นแกนของทักษะต่าง ๆ และเป็นทักษะพื้นฐานของการเกิดคุณภาพ	เทคนิค Coaching การนิเทศแบบ คลินิก การนิเทศ ทางไกล การนิเทศ รูปแบบการจัดค่าย กิจกรรม ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อส่งผลต่อการ ช่วยให้ครูจัดการ เรียนรู้คุณภาพได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ....” ประยุกต์ใช้	3.1ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับ วิธีสอนที่ครูเลือกใช้ 3.2.ศึกษาข้อมูลความ จำเป็น ปัญหาการพัฒนา คุณภาพที่เกิดจากการ สังเกตการสอน 3.3.ศึกษาเกณฑ์ประเมิน ความสำเร็จตามเป้าหมาย 3.4.ครูตรวจสอบ ทบทวน ประเมินและปรับปรุง ตนเอง 4) ร่วมใจวางแผน (Planning) ประกอบด้วย ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ร่วมกันวิเคราะห์แนวโน้ม

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		องค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งความรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่สร้างคุณภาพทั่วไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคเกมการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกลึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังการเสร็จสิ้นจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้ (Apply) หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงเื่องการเรียนปกติ เป็นการบูรณาการ หรือสอดแทรกคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช	โดยจัดทำควบคู่กับการจัดทำแผนการเรียนรู้ ดังนั้นรูปแบบการนิเทศจะต้องมีแนวทางหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูทราบวิธีสอนคุณภาพคืออะไร ผู้นิเทศควรนำพาครูปฏิบัติตั้งแต่การให้ความรู้แก่ครู การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีจัดกิจกรรมการ	คุณภาพคุณภาพนักเรียนวิเคราะห์โอกาสความเป็นไปได้ อุปสรรค ความพร้อมสำหรับนำมากำหนดเป้าหมายการนิเทศ ดังนี้ 4.1.ประชุมวิเคราะห์เป้าหมาย 4.2.ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนคุณภาพ 4.3.การร่วมกันประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 5.สร้างแกนนำการปฏิบัติ (Practice)

ตาราง8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		2551นอกจากนี้ ยังพัฒนาคุณภาพทั่วไปผ่าน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรม การแสดงความสามารถพิเศษต่าง ๆ การศึกษาแหล่ง เรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา 2. คุณภาพเฉพาะ เป็นทักษะที่จำเป็น		ผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศร่วมกันวางแผนการ จัดการเรียนรู้ และกำหนด ปฏิทินการนิเทศ เพื่อให้ครู ดำเนินการดังนี้
6) บทบาทผู้ นิเทศ	แฮริส (Harris)	หน้าที่ของผู้นิเทศ 1) หน้าที่ทางการสอน (Teaching Function) เป็น หน้าที่หลัก ศิษยานิเทศจะต้องทำงานที่เกี่ยวกับการ สอนโดยตรง นั่นคือช่วยเหลือ แนะนำ เกี่ยวกับวิธีการ สอนที่ดีให้กับครูรวมถึงการวัดและประเมินผล ด้วย 2) หน้าที่จัดบริการ (Special Service Function) เป็น การช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการบริการให้แก่	ดร.วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี เสนอแนะบทบาท ของผู้นิเทศการ จัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพ ว่า “...ควรร่วมจัดทำ แผนการนิเทศและ แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกับครู	ผู้นิเทศ (Supervisor) จะต้องเห็นด้วยกับข้อที่ว่า ครูเป็นเสมือนลูกค้า (Client) มีความแตกต่างใน การพัฒนาครูในเรื่อง วิธีการและทักษะ การ พัฒนาความเป็นมืออาชีพ การพัฒนากลุ่ม การทำ วิจัยปฏิบัติการ ผู้นิเทศก็ จะต้องหาวิธีการเลือกใช้

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		นักเรียนโดยตรง ได้แก่ หน่วยสุขภาพพลานามัย การ แนะแนว บริการจิตบำบัด และสหนาการ เป็นต้น 3) หน้าที่จัดอำนวยการ (Management Function) เป็นการช่วยเหลือในเรื่องการจัดดำเนินงานในด้าน ธุรการทั่วไป เกี่ยวข้องกับคณะบุคคล เป็นการ เกี่ยวพันโดยทางอ้อมกับการเรียนการสอน 4) หน้าที่การนิเทศ (Supervision Function) เป็นงาน เกี่ยวกับการนิเทศการติดต่อ ประสานงานเป็นงานที่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน ศิษยานิเทศก์ จะทำงานร่วมกับครู 5) หน้าที่บริหารงานทั่วไป (General Administration Function) เป็นหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารในโรงเรียน ทั่ว ๆ ไป ที่ศิษยานิเทศก์จะช่วยเหลือโรงเรียนได้	โดยออกแบบการ เรียนรู้ที่ทำให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ 4 องค์ประกอบที่ กำหนด ผู้นิเทศ ต้องเตรียม เครื่องมือสังเกต การปฏิบัติ กิจกรรมการ เรียนรู้โดยจัดทำ ควบคู่กับการจัดทำ แผนการเรียนรู้ ดังนั้นรูปแบบการ นิเทศจะต้องมี แนวทางหรือ	ทักษะและเทคนิคที่จะช่วย พัฒนาครูให้เต็มตาม ศักยภาพของบุคคลและ เลือกวิธีการที่จะนำมาใช้ ให้เหมาะสมกับระดับของ ความคิด (Level of thought) การเรียนรู้ในวัย ผู้ใหญ่ (Adult Learning) และแรงจูงใจ (Motivation)บุคคลที่ทำ หน้าที่นิเทศการศึกษา ไม่ จำเป็นต้องเป็น ศิษยานิเทศก์แต่ผู้เดียว ใครก็ได้ที่ทำหน้าที่ ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
			วิธีการจัดการ เรียนรู้เพื่อให้ครู ทราบว่าวิธีสอน คุณภาพคืออะไร ผู้ นิเทศควรนำพาครู ปฏิบัติ ตั้งแต่การให้ ความรู้แก่ครู การให้ ความรู้เกี่ยวกับวิธีจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ทั้ง 4 องค์ประกอบที่ ต้องการให้เกิดในตัว นักเรียน.... เน้นอน วิธีสอนต้องไม่ใช่การ บรรยาย ครูต้องรู้วิธี สอนการคิดให้มากๆ ดังนั้นผู้นิเทศต้องรู้	และพัฒนาการเรียนการ สอนให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องของ กระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันบุคคลผู้ทำ หน้าที่นิเทศการศึกษาได้มี หลายกลุ่ม ดังนี้ 1. ศิษยานิเทศก์ คือ บุคคลที่มีหน้าที่ในการ นิเทศการศึกษาโดย ตำแหน่ง 2. ผู้บริหารสถานศึกษา 3. ครู อาจให้ความ ช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับ การปรับปรุงการจัด

ตาราง 8 (ต่อ)

	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
7) เงื่อนไข/ปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศ		1. การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การชี้แนะเป็นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับครูรายบุคคลหรือกลุ่มครู ความเชื่อถือและความไว้วางใจของครูที่มีต่อผู้ชี้แนะมีส่วนสำคัญที่ทำให้ การดำเนินการชี้แนะเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ	และรู้มากกว่าครู ดังนั้นถ้าครูขาดความรู้ที่จะสอนให้เกิดคุณภาพทั้ง 4 ด้าน ผู้นิเทศก็ต้องทำให้ครูมีความรู้ และต้องมีกลวิธีในการจัดการเรียนรู้ด้วย ต้องรู้วิธีสอนไปเกิดการคิดด้วย และต้องสอนสอดแทรกอยู่ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้.....”	กิจกรรมการเรียนรู้แก่เพื่อนครูด้วยกัน 4. ผู้เชี่ยวชาญ คือ บุคคลที่สถานศึกษาเชิญมาเป็นวิทยากร เพื่อช่วยเหลือแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5. ผู้บริหารการศึกษา

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		2. การเสริมพลังอำนาจ (empowerment) การชี้แนะ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูได้ค้นพบพลัง หรือ วิธีการทำงานของตนเอง เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความ ยั่งยืนและครูสามารถพึ่งพาความสามารถของตนเอง ได้ เป้าหมายปลายทางของ การชี้แนะ คือ การให้ครู สามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง สามารถกำกับตนเอง (self-directed) ได้ในระยะแรก ที่ครูยังไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองได้เพราะยังขาด เครื่องมือ ขาดวิธีการคิด และกระบวนการทำงาน ผู้ ชี้แนะจึงเข้าไปช่วยเหลือในระยะแรก จนกระทั่งครูได้ พบว่าตนเองสามารถทำได้ด้วยตนเอง เป็นช่วยค้นหา พลังที่ซ่อนอยู่ในตัวครูออกมา แล้วผู้ชี้แนะก็คืนพลัง นั้นให้แก่ครูไป ให้ครูได้ใช้พลังนั้นในการพัฒนางาน ของตนเองต่อไป	ดร.ชวลิต จันทร์ ศรี ยังได้ให้ข้อคิด เพิ่มเติมอีกว่า “.....การสร้าง วัฒนธรรมการ ทำงานที่เป็น ระบบ มีขั้นตอน มีความต่อเนื่อง ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของความไว้วางใจ เชื่อใจซึ่งกันและ กัน ความเป็น กัลยาณมิตร	ปัจจัยการรณารูปแบบ นิเทศแบบ CSPPRR ภายใต้เงื่อนไข หลักการ การสร้างความสัมพันธ์ และความไว้วางใจ(trust and rapport) การมี เป้าหมายและจุดเน้น ร่วมกัน (Focusing) การ ทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) การสะท้อนผลการ เรียนรู้(reflection)และ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ongoing development)

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		3. การทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) การดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนของกระบวนการที่ชัดเจน ช่วยให้ครูได้จัดระบบการคิดการทำงาน สามารถเรียนรู้และพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการชี้แนะเป็นกระบวนการพัฒนาวชิรวิทย์ที่ต่อเนื่อง ในระยะแรกครูอาจไม่คุ้นเคยกับวิธีการเหล่านี้มากนัก ทำให้ผู้ชี้แนะจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการอย่างเป็นระบบ ที่ช่วยให้ครูได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 4. การพัฒนาที่ต่อเนื่อง (ongoing development) การชี้แนะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนได้ ใช้เวลานานในการทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมาย การดำเนินการชี้แนะจึงเป็นการพัฒนาที่มีความต่อเนื่องยาวนาน	สร้างวัฒนธรรมรูปแบบการนิเทศซึ่งถือว่าสำคัญมาก.....” นอกจากนี้ ดร.วัชรรา เล่าเรียนดี ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเงื่อนไขความสำเร็จในการนิเทศว่า “.....ปัจจัยที่สำคัญในการนิเทศการสอนคือผู้นิเทศต้องเป็น	

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		ทราบเท่าที่มีความรู้ใหม่ทางการสอนเกิดขึ้นมากมาย และมีประเด็นทางการสอนที่ต้องทำความเข้าใจและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการชี้แนะก็ยังคงดำเนินการคู่ขนานไปกับการจัดการเรียนการสอน จนดูเหมือนเป็นงานที่ไม่อาจเร่งร้อนให้เกิดผลในเวลาอันสั้นได้ จึงเป็นงานที่ต้องค่อยเป็นค่อยไป 5. การชี้แนะแบบมีเป้าหมายหรือจุดเน้นร่วมกัน (focusing) ในโลกของการพัฒนาบุคลากรครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้นั้น มีเรื่องราวที่ต้องปรับปรุงและพัฒนามากมายหลายจุด ดังนั้น นักวิชาการที่เลี้ยงจึงต้องตกลงร่วมกันกับคุณครูว่าเป้าหมายสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดคืออะไร แล้วร่วมกันวางแผน วางเป้าหมายย่อย ๆ เพื่อไปสู่จุดหมายนั้น	บุคคลที่น่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ (Trust) เป็นผู้ที่ต้องมีการยอมรับ (Commitment) หมายถึง ต้องรู้จักใส่ใจต่อความรู้สึกผู้อื่น (Caring) ต้องมีความรู้ความสามารถจริง	

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		6. การชี้แนะในบริบทโรงเรียน (onsite coaching) การปฏิบัติการชี้แนะมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ครู สามารถนำความรู้ ทักษะการสอนที่มีอยู่ไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้ความรู้และ ทักษะที่ดีเกิดขึ้นในสภาพการทำงานจริง การ ดำเนินการชี้แนะจึงควรเกิดขึ้นในการทำงานในบริบท ของโรงเรียน การดำเนินการชี้แนะเป็นการทำงานเชิง ลึก เข้มข้น เป็นการช่วยให้ครูเคลื่อนจากความรู้ความ เข้าใจในการสอนแบบผิวเผิน(surface approach) ไปสู่ การทำความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น (deep approach) (Moon, 2004: 84) โดยอาศัยกระบวนการลงมือ ปฏิบัติ ลงมือทำงานการชี้แนะ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ ต้องเข้าไปทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน 7. การชี้แนะที่นำไปใช้ได้จริง (work on real content) การชี้แนะในประเด็นหรือเนื้อหาสาระที่เป็นรูปธรรม	(Competence) มี ความมั่นคงใน อารมณ์และการ ปฏิบัติ (Constant) มีความเห็น สอดคล้องมากกว่า ไม่สอดคล้องยอมรับ ความคิดเห็นที่ แตกต่าง (Congruence) และ มีความเปิดเผย จริงใจ (Openness).....	

ตาราง 8 (ต่อ)

	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่นักการศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่างรูปแบบการนิเทศ
		(being concrete) มีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ปฏิบัติได้จริง ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การที่ผู้ชี้แนะเป็นบุคคลภายนอกโรงเรียน จึงมีข้อจำกัด ตรงที่ไม่สามารถอยู่กับครูได้ตลอดเวลา การพบปะครูในแต่ละครั้งจึงมีคุณค่ามาก จึงควรใช้เวลาที่มีจำกัดนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด การชี้แนะแต่ละครั้งจึงเน้นไปที่การนำความรู้หรือทักษะไปใช้ได้จริง(Knight, 2004: 33) ได้แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และเป็นขั้นเป็นตอน ไม่เสียเวลาไปกับการอภิปรายหรือพูดคุยกันเชิงทฤษฎี 8. การทบทวนและสะท้อนผลการดำเนินงาน (after action review and reflection) การสะท้อนผลการทำงาน (reflection) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูได้คิดทบทวนการทำงานที่ผ่านมา สรุปเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป การชี้แนะจึงใช้		

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	หลักการ/ทฤษฎี/แนวคิดที่เน้นการ ศึกษาแต่ละท่านว่าไว้พร้อมระบุ ชื่อและปี	ความคิดรวบยอด (Concept)	ข้อเสนอแนะจาก การสัมภาษณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ	การนำมาใช้ในการร่าง รูปแบบการนิเทศ
		การสะท้อนผล การทำงานนี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ จนได้อีกชื่อหนึ่งว่า การชี้แนะแบบมองย้อนสะท้อนผล การทำงาน(reflective coaching) การชี้แนะช่วยให้บุคคลได้สะท้อนความสามารถของตน เพื่อหาจุดที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นการช่วยเหลือรายบุคคลในการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและพัฒนาความสามารถของตน ไม่ใช้การสอนสิ่งใหม่ จุดพื้นฐานของการชี้แนะอยู่บนพื้นฐานของความรู้หรือทักษะที่มีอยู่แล้ว		

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

การพัฒนาคุณภาพ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัวการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้คุณภาพเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพตามความคาดหวังของหลักสูตรตามช่วงวัยในแต่ละชั้นปี โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หน้า 2554)

การนิเทศการศึกษาซึ่งถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของครูให้เกิดศักยภาพในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพ การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ แม้ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ ก็ต้องมีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศจากผู้ชำนาญการ โดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาลงมือสำเร็จลุล่วง ระบบการนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณืจริง ดังนั้นในการนิเทศการศึกษาจึงจำเป็น ต้องอาศัยรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันเพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศแบบ CS3P2R สำหรับใช้กับนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อเป็นระบบสนับสนุนการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษาที่มีความสำคัญในการเป็นเพื่อนร่วมทางปรับปรุงพัฒนาคุณภาพผู้เรียนภายใต้บรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตร ช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความชัดเจน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งความรู้ ความสามารถ เจตคติ และมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพที่พร้อมในการเผชิญกับโลกยุคเปลี่ยนแปลง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบ CS3P2R นี้ ผู้วิจัยได้ สังเคราะห์ขั้นตอนของการศึกษาขึ้นภายใต้หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบระบบการนิเทศ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการนิเทศแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision) ของ Glickman and others (1990, อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, (2553) กล่าวว่า เป็นการนิเทศที่คำนึงถึงธรรมชาติของมนุษย์ ศักยภาพของมนุษย์ ตลอดจนความแตกต่างกัน ในด้าน ต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะมนุษย์ ที่เป็นผู้ใหญ่ (Adult) มีความสามารถการคิดเชิงนามธรรม (Abstract Thinking) ความรู้สึกที่ผูกต่อภาระหน้าที่ (Commitment) ความเชี่ยวชาญ (Expertise) แรงจูงใจและ เป้าหมายที่แตกต่างกันตามช่วงอายุ ดังนั้น การนิเทศการสอนตามแนวคิดนี้ ผู้นิเทศหรือผู้ทำหน้าที่นิเทศจะเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ครูที่เป็นผู้ใหญ่ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพและสามารถมีการพัฒนาถึงจุดสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียนของ Glickman and others (2004); วัชรรา เล่าเรียนดี (2550) วัชรรา เล่าเรียนดี และ ประเสริฐ มงคล (2545) ได้เสนอวิธีการนิเทศ แบบพัฒนาการ 4 วิธี คือ 1) วิธีการนิเทศ

แบบชี้นำควบคุม (Directive Control Approach) 2) วิธีการนิเทศแบบชี้นำให้ข้อมูล (Directive Informational Approach) 3) วิธีการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Approach) และ 4) วิธีการนิเทศแบบไม่ชี้นำ (Non-directive Approach) นอกจากนี้ยังได้สังเคราะห์หลักการนิเทศแบบคลินิกของ Gold hammer (อ้างถึงใน นิพนธ์ ไทยพานิช, 2535) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการสอน 2) การสังเกตการสอน 3) การวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดวิธีการ 4) การประชุมนิเทศ และ 5) การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์นิเทศ และการนิเทศแบบ PIDRE (สังต์ อุทรานันท์, 2530) ประกอบด้วย 1)การวางแผน (P-Planning) 2) ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) 3)การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) 4) การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ (Reinforcing-R) 5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) ได้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ 7 ขั้นตอน รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ประกอบด้วย 1) เข้าใจตรงกัน (Clarifying) 2) แบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) 3) มุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving) 4) ร่วมใจวางแผน (Planning) 5) สร้างแกนนำการปฏิบัติ (Practice) 6) เปรียบเทียบเสริม (Reinforcing) 7) ต่อดำเนินการ (Reflecting) ภายใต้เงื่อนไขหลักการการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) การทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) การสะท้อนผลการเรียนรู้(reflection) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going development) ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาและบริบทของสถานศึกษาได้มากที่สุดรูปแบบหนึ่ง

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศแบบ CS3P2R

- 3.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดเรียนรู้คุณภาพที่มีประสิทธิภาพ
- 3.2 เพื่อสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุณภาพให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 3.3 เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับคุณภาพ สามารถอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีความสุข

4. แนวทางการนำรูปแบบไปใช้

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ CS3P2R เป็นรูปแบบที่ต้องอาศัยการสร้างสัมพันธ์และความไว้วางใจกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ภายใต้เงื่อนไขหลักความสำเร็จของการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ 1) การสร้างความสัมพันธ์และการไว้วางใจ (trust and rapport) 2) การมีเป้าหมายและจุดเน้นเดียวกัน (focusing) 3) การทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) 4) การสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) และ 5) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going) เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทำงานอย่างมีระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่จะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนมีการสังเกตและสะท้อนผลอย่างเป็นกัลยาณมิตร และร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ดังตาราง 7

ตาราง 7 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ CS3P2R

กระบวนการนิเทศ	กิจกรรมนิเทศ	สื่อ/เครื่องมือ
1. เข้าใจตรงกัน (Clarifying)	ศึกษานโยบาย เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพ กำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จ ศักยภาพ สถานการณ์ที่เป็นอยู่เพื่อตัดสินใจเลือกประเด็นที่จำเป็นต้องการพัฒนา ดังนี้ 1. การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ 2. สร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพแก่ผู้เรียน 3. ร่วมกันค้นหาข้อมูลปัญหาที่แท้จริง เลือกเทคนิควิธีการจัดการ	1. เอกสารเสริมความรู้ 2. สื่อ VTR สร้างความตระหนัก/ จำเป็นและต้องการ 3. แบบวิเคราะห์สภาพปัญหา 4. แบบบันทึกการสังเกต 5. ตารางกำหนดเป้าหมาย

ตาราง 7 (ต่อ)

กระบวนการนิเทศ	กิจกรรมนิเทศ	สื่อ/เครื่องมือ
2. แบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge))	ผู้รับการนิเทศสะท้อนประสบการณ์การ แก้ปัญหา วิธีที่เคยประสบผลสำเร็จ วิธีที่ ไม่ประสบผลสำเร็จดังนี้ 1. ทำความเข้าใจมุมมองความคิดเห็น ของครู 2. รวบรวมข้อมูลแนวทาง/เหตุผลวิธีการ ที่ครูเลือกใช้ 3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการ ที่ครูเลือกใช้ 4. ให้ข้อมูลวิธีสอนแบบร่วมมือ (Participatory Approach)	1. แบบสอบถามความคิดเห็น 2. แบบบันทึกผลการดำเนินงาน 3. แบบสรุปวิธีแก้ปัญหาที่ครูเคยใช้ ได้ผล 4. แบบบันทึกเรื่องเล่าประสบการณ์ 5. แบบสรุปข้อมูล เรื่องราว วิธี แก้ปัญหาคุณภาพนักเรียนของครู
3. มุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving)	ผู้นิเทศพัฒนาครูด้วยการให้ความรู้ที่ จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วย วิธีที่เหมาะสม เช่น การประชุมอบรมเชิง ปฏิบัติการ การให้เอกสารความรู้ และ การศึกษาดูงาน ได้แก่ 1. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับวิธีสอนที่ครู เลือกใช้ 2. ศึกษาข้อมูลความจำเป็น ปัญหาการ พัฒนาคุณภาพที่เกิดจากการสังเกตการ สอน 3. ศึกษาเกณฑ์ประเมินความสำเร็จตาม เป้าหมาย 4. ครูตรวจสอบ ทบทวน ประเมินและ ปรับปรุงตนเอง	1. เอกสารประกอบการประชุมอบรม เชิงปฏิบัติการ 2. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ 3. ตารางฝึกออกแบบการจัดการ เรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณภาพ 4. แบบประเมินแผน/ตรวจสอบ แผนการจัดการเรียนรู้ 5. ตัวอย่างเครื่องมือประเมินคุณภาพ นักเรียนแยกตามองค์ประกอบ

ตาราง 7 (ต่อ)

กระบวนการนิเทศ	กิจกรรมนิเทศ	สื่อ/เครื่องมือ
4. ร่วมใจวางแผน (Planning)	ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกัน วิเคราะห์แนวโน้มคุณภาพคุณภาพ นักเรียน วิเคราะห์โอกาส ความเป็นไปได้ อุปสรรค ความพร้อมสำหรับนำมา กำหนดเป้าหมายการนิเทศ ดังนี้ 1. ประชุมวิเคราะห์เป้าหมาย 2. ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพ 3. การร่วมกันประเมินแผนการจัดการ เรียนรู้	1. แบบวิเคราะห์แนวโน้มคุณภาพ คุณภาพนักเรียน 2. ตารางวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในการ จัดการเรียนรู้คุณภาพ 3. ตารางวิเคราะห์ทางเลือก แนวทางการปฏิบัติและวิธีประเมิน 4. ตารางกำหนดปฏิทิน การนิเทศ สื่อการนิเทศ และเครื่องมือนิเทศที่เกี่ยวข้อง
5. สร้างแกนนำการ ปฏิบัติ (Practice)	นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผน การจัดการเรียนรู้ และกำหนด ปฏิทินการนิเทศ เพื่อให้ครูดำเนินการ ดังนี้ 1. ครูจัดการเรียนรู้สอดแทรกคุณภาพใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ค่ายคุณภาพพัฒนาผู้เรียน 2. สังเกตการสอนและสะท้อนผล 3. ทบทวนการดำเนินงาน 4. ปรับปรุงการดำเนินงานผู้	1. แผนการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ที่ สอดแทรกในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม 2. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3. คู่มือการนิเทศ 4. แบบสังเกตการสอน

ตาราง 7 (ต่อ)

กระบวนการนิเทศ	กิจกรรมนิเทศ	สื่อ/เครื่องมือ
6. เร่งรัดส่งเสริม (Reinforcing)	ผู้นิเทศสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูโดยใช้เทคนิค Peer Coaching การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมความยั่งยืนด้วยชุมชนการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ยอมรับข้อเสนอของครู 2. สร้างขวัญกำลังใจ 3. สนับสนุนให้ครูสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองด้วยเทคนิค Peer Coaching เกิดชุมชนนักปฏิบัติแห่งการพัฒนาวิชาชีพที่ต่อเนื่องยั่งยืน (Professional Learning Community)	1. แบบสังเกตการสอน 2. แบบบันทึกสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน 3. แบบประเมินพฤติกรรมคุณภาพนักเรียน 4. เกณฑ์การประกวด ยกย่อง เชิดชูเกียรติ 5. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6. บันทึกนักปฏิบัติพัฒนาวิชาชีพ
7. ต่อเติมตอบสนอง (Reflecting)	ผู้นิเทศสะท้อนผลการประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างนิเทศ และประเมินผลหลังการนิเทศ ดังนี้ 1. ทบทวนการดำเนินงานกับเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 2. ปรับปรุงการดำเนินงาน 3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ/สะท้อนผลการนิเทศเป็นวงรอบให้บรรลุเป้าหมายเกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องยั่งยืน	1. แบบประเมินผลก่อนการนิเทศ 2. แบบประเมินผลระหว่างนิเทศ 3. แบบประเมินผลหลังการนิเทศ 4. สรุปผลการสะท้อนข้อมูลแก่ครูเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

5. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

ความสำเร็จของรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

5.1 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ

ประกอบด้วย

5.1.1 ผู้นิเทศ (Supervisor) จะต้องเห็นด้วยกับข้อที่ว่าครูเป็นเสมือนลูกค้า (Client) มีความแตกต่างในการพัฒนาครูในเรื่องวิธีการและทักษะ การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การพัฒนากลุ่ม การทำวิจัยปฏิบัติการ ผู้นิเทศก็ต้องหาวิธีการเลือกใช้ทักษะและ

เทคนิคที่จะช่วยพัฒนาครูให้เต็มตามศักยภาพของบุคคลและเลือกวิธีการที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับระดับของความคิด (Level of thought) การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ (Adult Learning) และแรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งรูปแบบการนิเทศแบบ CS3P2R จะสำเร็จได้ต้องอาศัยหลักการชี้แนะ (Coaching) ที่จำเป็นได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) การทำงานอย่างเป็นระบบ(systematic approach)การสะท้อนผลการเรียนรู้(reflection) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going development) ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาและบริบทของสถานศึกษา

5.1.2 ครูผู้สอน ต้องจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต รวมทั้งจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมโครงงาน/โครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น

5.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างคุณภาพให้มากที่สุด ทั้งใน 8 สารการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพได้ทุกองค์ประกอบของคุณภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องหมั่นนิเทศติดตาม กำกับดูแลอย่างใกล้ชิดและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพในลักษณะต่างๆอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปรูปแบบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) เข้าใจตรงกัน (Clarifying) 2) แบ่งปันความรู้

(Sharing Knowledge) 3) มุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving) 4) ร่วมใจวางแผน (Planning) 5) สร้างแกนนำการปฏิบัติ (Practice) 6) เฝ้าระวังส่งเสริม (Reinforcing) 7) ต่อเติมตอบสนอง (Reflecting) ภายใต้เงื่อนไข หลักการการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) การทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) การสะท้อนผลการเรียนรู้(reflection) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going development) ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและบริบทของสถานศึกษาได้มากที่สุดรูปแบบหนึ่งดังภาพประกอบ 7

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผลการยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship seminar) จำนวน 9 คน ได้แก่ เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารการศึกษา และครูผู้สอนด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นขั้นตอนการยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เทคนิคระดมความคิดจะทำให้ได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีการอภิปรายภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Seminar) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้เป็นแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Seminar รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) ดังตาราง 10

ตาราง 8 ผลการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ รูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
1. ความ เป็นมาและ ความสำคัญ	1. การพัฒนารูปแบบการ นิเทศพิจารณาจากวิจัยนี้เป็น R & D หรือไม่ 2. ต้องพัฒนามาจากปัญหา จริง ๆ 3. คุณภาพในปัจจุบันมี ความสำคัญมาก แต่ก็น่าเป็น ห่วงเด็กเยาวชนทุกวันนี้	ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการนิเทศด้วยการวิจัย พัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม กับยุคสมัยและการเปลี่ยนแปลงของบริบท สังคม จากปัญหาที่สังเคราะห์จากเอกสาร งานวิจัย บทความทางวิชาการต่างๆ รายงาน ผลการนิเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ และได้เพิ่มเติม ข้อมูลสถานะเหตุการณ์สังคมที่น่าเป็นห่วงซึ่ง จำเป็นต้องใช้คุณภาพในการตัดสินใจกับการ ดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
	4. ควรมีข้อมูลนักเรียนที่ขาดคุณภาพและต้องมีที่มาให้ชัดเจน	ในปัจจุบันที่ต้องอาศัยการฝึกฝนเตรียมพร้อมในสถานศึกษาก่อนออกไปเผชิญสังคมต่อไป นอกจากนี้ยังได้เพิ่มข้อเสนอแนะและคิดเห็นของนักการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่แสดงถึงความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ
2. หลักการ ของรูปแบบ	1. ผู้เกี่ยวข้องของมีใครบ้าง ศึกษานิเทศก์ ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน เด็ก ผู้ปกครอง 2. กิจกรรมต่าง ๆ จะส่งผล ต่อนักเรียน ให้นักเรียนลงมือ ปฏิบัติกิจกรรม 3. ผู้นิเทศ หมายถึง ศึกษานิเทศก์ ที่จะลงมือทำ กับครูใช่หรือไม่ 4. ต้องตอบใจให้ได้ว่า รูปแบบนี้จะช่วยให้ครูจัดการ เรียนรู้คุณภาพได้อย่างไร 5. การนิเทศใช้หลัก Coaching ใช่หรือไม่ 6. ตัว Skill ยังไม่ชัดเจน	ผู้วิจัยได้เพิ่ม หลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ของผู้นิเทศ เช่นศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครู และ ผู้เกี่ยวข้องคือผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฯ โดย ผ่านกิจกรรม 2 แนวทางคือ การบูรณาการใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ และ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการ นิเทศแบบพัฒนาการ ที่อาศัยหลักการ ชี้แนะ Coaching

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
3. วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ การนิเทศ แบบ CS3P2R	7. หลักสูตรนี้ครูได้อะไร เด็ก ได้อะไรต้องการให้เกิดอะไร กับเด็ก	ได้ระบุในวัตถุประสงค์ชัดเจนแล้ว
4. แนว ทางการนำ รูปแบบไปใช้	1. การให้ความรู้คุณภาพแก่ ครูอาจเป็นการอบรม/สัมมนา 2. รูปแบบการนิเทศการ จัดการเรียนรู้คุณภาพนี้ดี เกือบจะสมบูรณ์ ให้สืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพ 3. ความสัมพันธ์ของรูปแบบ ต้องให้เป็นพลวัตร 4. รูปแบบการนิเทศนี้ ครูถือ เป็นหัวใจสำคัญ จุดเน้นคือให้ เพิ่มการจัดกิจกรรมของครูให้ ลงสู่เด็กให้ได้ 5. คุณภาพจะอยู่ในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนให้ลงสู่การ ปฏิบัติให้มาก ๆ ครูต้องสร้าง กิจกรรมให้มากเพื่อให้ผู้เรียน เกิดคุณภาพ 6. จะเกิดนวัตกรรม 2 อย่าง คือ รูปแบบการนิเทศ ฯ กับ หลักสูตรการนิเทศ	ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้วยกิจกรรมค่าย คุณภาพ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมแนว และ กิจกรรมลูกเสือ โดยใช้เนื้อหาจาก องค์ประกอบคุณภาพ 4 องค์ประกอบตามตัว บ่งชี้และจุดเน้นในแต่ละระดับชั้นของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ตามหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Method) ประกอบด้วย การเชื่อมประสบการณ์ การ สะท้อนคิดและอภิปราย การสร้างความคิด รวบยอด และการประยุกต์ใช้

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
	7. คุณภาพจะเกิดได้ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ 8. ให้เพิ่มการจัดการเรียนรู้ที่เกิดคุณภาพสู่การอ่านของนักเรียน 9. รูปแบบนี้เป็นคุณภาพหรือไม่ 10. เนื้อหาในรูปแบบนี้เป็นของผู้นิเทศ ต้องหากิจกรรมที่จะให้ครูไปจัดการเรียนรู้กับนักเรียน 11. ให้ปรับผัง สุกคร ให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน	กิจกรรมลูกเสือ โดยใช้เนื้อหาจากองค์ประกอบคุณภาพ 4 องค์ประกอบตามตัวบ่งชี้และจุดเน้นในแต่ละระดับชั้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning Method) ประกอบด้วย การเชื่อมประสบการณ์ การสะท้อนคิดและอภิปราย การสร้างความคิดรวบยอด และการประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้ปรับตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
	13. ใส่ภาษาอังกฤษให้เหมือนกัน ทั้งผู้นิเทศ ครูผู้สอน ผู้บริหาร สถานศึกษา 14. รูปแบบการนิเทศกับการพัฒนาคุณภาพต้องสัมพันธ์กัน มีเนื้อหาอะไรบ้างที่จะให้ครูไปใช้กับนักเรียน และต้องให้ครูเข้าใจด้วย 15. รูปแบบการนิเทศกับการพัฒนาคุณภาพต้องสัมพันธ์กัน มีเนื้อหาอะไรบ้างที่จะให้ครูไปใช้กับนักเรียน และต้องให้ครูเข้าใจด้วย 16. เหมือนกัน ทั้งผู้นิเทศ ครูผู้สอน ผู้บริหาร สถานศึกษา 17. เจาะลึกสู่ความสำเร็จทั้ง 5 ตัว ให้เขียนลูกศรส่งตัว รูปแบบทั้ง 7 ตัว ให้ชัด	

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ รูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
5. เงื่อนไข ความสำเร็จ	รูปแบบนี้มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ใช้หลักการ นิเทศแบบ Coaching กับครู ภายใต้เงื่อนไขความสำเร็จ 5 ประการ คือ การสร้าง ความสัมพันธ์และความ ไว้วางใจ การมีเป้าหมายและ จุดเน้นร่วมกัน การทำงาน อย่างเป็นระบบ การสะท้อน ผลการเรียนรู้ และการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	

**ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็น
ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็น ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตาราง 11 – 12

ตาราง 9 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	13	65.0
- หญิง	7	35.0
รวม	61	100
2. อายุ		
- 26- 35 ปี	-	-
- 36 – 45 ปี	2	10.0
- 46 ปีขึ้นไป	18	90.0
รวม	61	100
3. ตำแหน่ง		
- ผู้อำนวยการศึกษานิเทศก์	20	100
รวม	61	100
4. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	10	41.6
- ปริญญาโท	12	50.0
- ปริญญาเอก	2	8.3
รวม	61	100

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อายุราชการ		
- 10 – 15 ปี	-	-
- 16 – 20 ปี	1	5.0
- 21 – 30 ปี	3	15.0
- 31 ปีขึ้นไป	16	80.0
รวม	61	100
6. สถานที่ทำงาน		
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1		
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2	8	40.0
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3		
รวม	61	100

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป สูงสุดเป็นเพศชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 อายุสูงสุด 46 ปีขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ตำแหน่งผู้อำนวยการศึกษานิเทศก์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

ตาราง 10 ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็น ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบการนิเทศ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเป็นมาและความสำคัญ	4.40	.68	มาก	4.55	.75	มาก	4.45	.60	มาก	4.450	.75	มาก
2. ด้านหลักการของรูปแบบ	4.30	.58	มาก	4.70	.57	มากที่สุด	4.60	.59	มากที่สุด	4.55	.75	มากที่สุด
3. ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.65	.58	มากที่สุด	4.65	.58	มากที่สุด	4.55	.60	มากที่สุด	4.50	.76	มาก
4. ด้านแนวทางการนำไปใช้	4.40	.59	มาก	4.55	.60	มากที่สุด	4.45	.68	มาก	4.35	.745	มาก
4.1 กระบวนการสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying)												
4.1.1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ	4.50	.60	มาก	4.60	.59	มากที่สุด	4.50	.60	มาก	4.45	.75	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.1.2 การสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ	4.50	.60	มาก	4.65	.58	มากที่สุด	4.55	.60	มากที่สุด	4.55	.75	มากที่สุด
4.1.3 ร่วมกันศึกษาข้อมูลปัญหาที่แท้จริง	4.45	.60	มาก	4.60	.50	มากที่สุด	4.45	.60	มาก	4.50	.60	มาก
4.1.4 เลือกเทคนิควิธีการจัดการความรู้ที่พัฒนาคุณภาพ	4.50	.60	มาก	4.65	.58	มากที่สุด	4.50	.60	มาก	4.55	.51042	มากที่สุด
4.2 กระบวนการแบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge)												
4.2.1 ทำความเข้าใจมุมมองความคิดของครู	4.40	.68	มาก	4.40	.82	มาก	4.40	.68	มาก	4.30	.65	มาก
4.2.2 รวบรวมข้อมูลตามเหตุผลวิธีการที่ครูเลือกใช้	4.70	.47	มากที่สุด	4.55	.51	มากที่สุด	4.35	.74	มาก	4.45	.60	มาก
4.2.3 ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการที่ครูเลือกใช้	4.55	.60	มากที่สุด	4.50	.68	มาก	4.45	.68	มาก	4.50	.60	มาก
4.2.4 ให้ข้อมูลวิธีสอนแบบร่วมมือ (Participatory Approach)	4.45	.75	มาก	4.35	.87	มาก	4.35	.74	มาก	4.30	.73	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4.3 กระบวนการมุ่งสู่การแก้ไข(Problem Solving)												
4.3.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เคยใช้	4.50	.51	มาก	4.55	.75	มากที่สุด	4.40	.68	มาก	4.45	.60	มาก
4.3.2 ศึกษาข้อมูลความจำเป็นปัญหาการจัดการคุณภาพที่เกิดจากการสังเกตการสอน	4.55	.68	มากที่สุด	4.35	.93	มาก	4.35	.74	มาก	4.30	.73	มาก
4.3.3 ศึกษาเกณฑ์ประเมินความสำเร็จตามเป้าหมาย	4.50	.76	มาก	4.35	.87	มาก	4.30	.80	มาก	4.25	.78	มาก
4.3.4 ครูตรวจสอบทบทวนประเมินและปรับปรุงตนเอง	4.50	.76	มาก	4.40	.88	มาก	4.35	.81	มาก	4.35	.81	มาก
4.4 กระบวนการร่วมใจวางแผน (Planning)												
4.4.1 ทบทวนการดำเนินงานกับเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง	4.50	.76	มาก	4.30	1.12	มาก	4.55	.75	มากที่สุด	4.40	.82	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4.4.2 ปรับปรุงการดำเนินงาน	4.60	.75	มากที่สุด	4.40	.82	มาก	4.60	.75	มากที่สุด	4.40	.75	มาก
4.4.3 ให้ข้อมูลย้อนกลับ/สะท้อนผลการนิเทศเป็นวงรอบให้บรรลุเป้าหมายเกิดการพัฒนาด้านต่อเนื่องยั่งยืน	4.50	.76	มาก	4.25	.96	มาก	4.45	.75	มาก	4.35	.74	มาก
4.5 กระบวนการสร้างแกนนำการปฏิบัติ (Practice)												
4.5.1 ยอมรับข้อเสนอของครู	4.60	.50	มากที่สุด	4.45	.82	มาก	4.55	.68	มากที่สุด	4.40	.594	มาก
4.5.2 สร้างขวัญกำลังใจ	4.60	.50	มากที่สุด	4.50	.76	มาก	4.60	.59	มากที่สุด	4.55	.60	มากที่สุด
4.5.3 สนับสนุนให้ครูสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองด้วยเทคนิค (Peer Coaching)	4.65	.48	มากที่สุด	4.45	.51	มาก	4.50	.68	มาก	4.35	.58	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4.6 กรอบงานการเร่งรัดส่งเสริม (Reinforcing)												
4.6.1 ลงมือปฏิบัติตามแผน	4.75	.44	มากที่สุด	4.65	.48	มากที่สุด	4.50	.68	มาก	4.50	.60	มาก
4.6.2 สังเกตการสอนและสะท้อนกลับ	4.55	.68	มากที่สุด	4.45	.75	มาก	4.55	.75	มากที่สุด	4.35	.74	มาก
4.6.3 ทบทวนและดำเนินงาน	4.60	.68	มากที่สุด	4.45	.82	มาก	4.50	.76	มาก	4.40	.75	มาก
4.6.4 ปรับปรุงการดำเนินงาน	4.60	.75	มากที่สุด	4.45	.82	มาก	4.60	.68	มากที่สุด	4.40	.75	มาก
4.6.5 ให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.65	.67	มากที่สุด	4.35	.87	มาก	4.50	.76	มาก	4.45	.75	มาก
4.7 กระบวนการต่อเติมตอบสนอง (Reflecting)												
4.7.1 ประชุมวิเคราะห์เป้าหมาย	4.60	.75	มากที่สุด	4.45	.82	มาก	4.60	.68	มากที่สุด	4.40	.75	มาก
4.7.2 ร่วมกันวางแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ	4.55	.60	มากที่สุด	4.55	.68	มากที่สุด	4.55	.68	มากที่สุด	4.45	.60	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4.7.3 การร่วมกัน ประเมินแผนการจัดการ เรียนรู้	4.55	.68	มากที่สุด	4.35	.81	มาก	4.45	.75	มาก	4.35	.74	มาก
5. ด้านเงื่อนไข ความสำเร็จของการใช้ รูปแบบ	4.50	.60	มาก	4.30	.80	มาก	4.40	.75	มาก	4.35	.74	มาก
โดยรวม	4.54	.67	มากที่สุด	4.45	.80	มาก	4.47	.75	มาก	4.40	.74	มาก

จากตาราง 10 ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็น ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของรูปแบบ
การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
ส่วนความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. คำถามของการวิจัย
2. ความมุ่งหมายของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ซึ่งในแต่ละข้อมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการนิเทศครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิธีดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยสังเคราะห์สาระข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจากการศึกษา มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบและจัดทำร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 ปรับปรุงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseur) กลุ่มเป้าหมาย ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseur) จำนวน 9 คน เลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
ที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียนที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ตำแหน่งคณาจารย์
จากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญครูผู้สอนด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีวิทย
ฐานะเชี่ยวชาญ การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

ตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานที่
ระบุไว้ในรูปแบบ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของ
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้วยการสอบถามผู้ปฏิบัติจริง คือ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศเขตพื้นที่การศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 61 คน เลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ
แนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการนิเทศ และ 5) ปัจจัยเอื้อและข้อจำกัด

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) เข้าใจตรงกัน (Clarifying) 2) แบ่งปัน
ความรู้ (Sharing Knowledge) 3) มุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving) 4) ร่วมใจวางแผน
(Planning) 5) สร้างแกนนำการปฏิบัติ (Practice) 6) เสริมแรงส่งเสริม (Reinforcing) 7) ต่อเติม
ตอบสนอง (Reflecting) ภายใต้เงื่อนไข หลักการการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ
(trust and rapport) การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) การทำงานอย่างเป็น

ระบบ (systematic approach) การสะท้อนผลการเรียนรู้(reflection) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going development)

3. การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอเสนอผลอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษากรอบแนวคิดและองค์ประกอบรูปแบบในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) หนังสือ ตำรา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อนำมาสังเคราะห์และร่างต้นแบบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และเพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และเทคนิควิธีปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้รับข้อคิดเห็น การเสนอแนะเพิ่มเติม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ระดับสูงด้านการนิเทศการศึกษา สำหรับนำมาปรับปรุงร่างต้นแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพที่สำคัญประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการแนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการนิเทศ และ 5) ปัจจัยเอื้อและข้อจำกัด ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว สอดคล้องกับ ศักดา สถาพรวงษา (2549) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด ส่วนที่ 2 คือ ระบบของรูปแบบ ส่วนที่ 3 คือ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และส่วนที่ 4 คือ เงื่อนไขของรูปแบบ ในขณะที่เลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้เสนอไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบมีอยู่ 2 ส่วน คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) กลไกของ

รูปแบบซึ่งเป็นตัวจักรในการทำหน้าที่ของรูปแบบเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีบริบทเป็นเงื่อนไขของการเกิดขึ้น คงอยู่ และล่มสลายของรูปแบบที่สร้างขึ้น ดังนั้น การที่จะระบุว่ารูปแบบจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ทั้งนี้เนื่องจาก การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร ตลอดจนนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ ได้บ้าง ดังที่ Bardo & Hartman (1982) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของรูปแบบไว้ว่าการออกแบบรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมงานทั้งระบบขององค์การหรืองานบางส่วนขององค์การก็ตาม ผู้ออกแบบไม่สามารถที่จะออกแบบองค์ประกอบย่อยของระบบนั้น ๆ ได้ทั้งหมด เพราะจะมีรายละเอียดและความสลับซับซ้อนมากเกินไป ดังนั้นการออกแบบรูปแบบจึงกำหนดเฉพาะองค์ประกอบสำคัญของระบบนั้น ๆ เท่านั้น โดยมีสมมุติฐานว่า หากองค์ประกอบเหล่านั้นทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้แล้ว การดำเนินงานขององค์การจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ค่อนข้างจะแน่นอน ดังนั้นการที่ผู้วิจัยสังเคราะห์รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพได้ 5 องค์ประกอบ จึงเพียงพอที่จะอธิบายมโนทัศน์ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนทั้งส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ และส่วนที่เป็นกลไกของรูปแบบตลอดทั้งได้เสนอเงื่อนไขที่จะช่วยทำให้การนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จได้

2. พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รวบรวมรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญ พบว่า คุณภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัวการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้คุณภาพ

เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพตามความคาดหวังของหลักสูตรตามช่วงวัยในแต่ละ ชั้นปี โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันเป็นยุคของ ความเร็วและความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสารความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆรอบตัว การหลอหลอมรวม ความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนในสังคม จะต้องตั้งรับต่อการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมี วิจารณญาณ เด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพต่ำขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดีเมื่อจบการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีปัญหาทางอารมณ์จิตใจและ มีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอ ไว้ว่า ปัญหาคุณภาพสำหรับเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบคือ การตัดสินใจการ แก้ปัญหาการจัดการกับอารมณ์และความเครียดปัญหาเหล่านี้ส่งผลกับการดำเนินชีวิตทำให้เกิด ความสับสนคับข้องใจและวิตกกังวลหากปล่อยไว้จะเกิดเป็นปัญหารุนแรงต่อไป ครูจึงต้องจัด กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นภูมิคุ้มกันให้รอดพ้นจากการครอบงำ ความคิดของสื่อเทคโนโลยีและสามารถตั้งรับต่อการก้าวรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) แต่อาจเนื่องจากนโยบาย การประเมินผลคุณภาพ และอื่นๆ สร้างภาระงานของครูในอันที่จะต้องเร่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ส่วน ใหญ่เน้นที่การวัดความรู้ ทำให้ละเลยต่อการพัฒนาด้านคุณภาพ ประกอบกับปัจจุบันงาน ด้านการศึกษาได้เจริญ ก้าวหน้าไปอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น ด้าน หลักสูตร ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สาระการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและ นวัตกรรม แนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ครูผู้สอนมีภาระงาน มากขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง จำเป็นต้องได้รับการนิเทศช่วยเหลือจากผู้นิเทศ สอดคล้องกับ การให้สัมภาษณ์ของวัชรฯ เล่าเรียนดี เมื่อคราวผู้วิจัยได้ไปขอสัมภาษณ์เชิง ลึก ที่กล่าวว่า “การนิเทศการสอนปัจจุบันและอนาคตจะมีความจำเป็นมากขึ้น เพราะ ขอบข่ายความรู้แต่ละวิชามีการแตกแขนงมากขึ้น ทั้งในด้านการนำไปใช้ในการทำงานใน วิชาชีพกับการดำรงชีวิตในสังคม มีเทคโนโลยีใหม่ๆเกิดขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันทุก ด้าน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีดำรงชีวิต ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ควบคู่กับ กับการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับยุคศตวรรษที่ 21

ผู้นิเทศจึงต้องมีวิสัยทัศน์ ท้นต่อเหตุการณ์ มองไปข้างหน้าให้ไกล คาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น ด้วย เหตุ ด้วยผล พร้อมกับคิดหาวิธีการแก้ไข ป้องกันและพัฒนาในเวลาเดียวกัน....”
 ดังนั้นการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนั้นว่ามีความสำคัญในการที่จะช่วยครู ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และคุณลักษณะตามที่สังคมและ ประเทศชาติต้องการ โดยเฉพาะด้านคุณภาพที่ครูจะต้องปลูกฝังและเสริมสร้างให้เกิด ขึ้นกับตัวผู้เรียน

2.2 หลักการแนวคิด พบว่า การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการแนวคิดดังนี้

2.2.1 เป็นการดำเนินการนิเทศอย่างมีระบบ(Systematic) ทั้งนี้เนื่องจาก Cogan (1973) Good (1973) และ Harris (1985) ได้เสนอว่า การนิเทศการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ควรมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีการเคลื่อนไหวที่เป็นพลวัตร (Dynamic) นั่นก็คือการนำวงจรคุณภาพ (Quality Loop) หรือวิธีระบบ (System Approach) มาใช้ในการ ดำเนินงาน เช่นเดียวกับ แนวคิดการนิเทศแบบพัฒนาการ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ อำนวย ความสะดวกกระตุ้น แนะนำ ให้คำปรึกษา กับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้คุณภาพ ซึ่งส่งผลทางตรงกับกระบวนการเรียน การสอนและมีผลต่อการเรียนรู้คุณภาพผู้เรียน ให้มีความสามารถในการปรับตัว และการมี พฤติกรรมที่ถูกต้องเมื่อเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และยังเป็นสิ่งที่จรรโลงให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพจิตที่ดี สามารถ ปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องในขณะที่เผชิญแรงกดดัน หรือกระทบกับ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ความสามารถนี้ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ เจต คติและทักษะในการจัดการกับปัญหาที่อยู่รอบตัวภายใต้สังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับ Oliva and Pawlas(2001) และ วัชรรา เล่าเรียนดี (2550) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอน เป็น วิธีการที่มุ่งเน้นการช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูโดยตรง ซึ่งอาจใช้วิธีการ นิเทศรายบุคคลหรือวิธีการนิเทศ รายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครู โดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.2.2 การนิเทศยึดหลักการทำงานร่วมมือกัน (Collaborative) ด้วยสมัคร ใจ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง การประสานปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้ปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือคุณภาพของผู้เรียน ภายใต้บรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับ

Stephon Brokfield (1986) กล่าวถึงหลัก 6 ประการการปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งงานของเขาได้อิงแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) 1) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จะต้องเป็นความสมัครใจ ไม่มีการคุกคามหรือบังคับ จะทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ที่จะมีส่วนร่วมในวัยผู้ใหญ่ myh'ouhg 2) การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ต้องให้ความเคารพ นับถือกัน (Respect) ระหว่างผู้มีส่วนร่วม 3) การร่วมมือกัน (Collaborative) จะเอื้อให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) Praxis เป็นหัวใจของการเอื้ออำนวยที่มีประสิทธิภาพ ระหว่าง ผู้เรียนและผู้อำนวยความสะดวกดำเนินการนี้ร่วมไปถึงวงจรของกิจกรรมความร่วมมือ (Cycle of collaborative activity) และการสะท้อนผลหลังการนำกิจกรรม 5) การสะท้อนผลจะต้องมี น้ำใจเพื่อให้ถึงเป้าหมาย กล่าวคือ ในการ ศึกษาจะต้องเผชิญและควรจะช่วยผู้ใหญ่ เกี่ยวกับคำถามในเรื่องส่วนบุคคล, วิชาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ 6) เป้าหมายของการ เอื้ออำนวย (Facilitation) จะสนับสนุนการสั่งการตรง ความมีอำนาจในวัยผู้ใหญ่ ที่เป็น หน้าที่ส่วนบุคคล ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่นๆ หมายถึง กระบวนการ พัฒนาการสอนของครูให้ดีขึ้น และสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัย ความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภายใน สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

2.2.3 เน้นหลักการส่งเสริมพัฒนาการของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (

Theories of Adult Learning) ที่คำนึงถึงธรรมชาติและศักยภาพของมนุษย์ ในการเริ่มต้นวิธี คิดใหม่ๆ ให้แก่ครู โดยเชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์และค่านิยมที่เคยมีมาก่อน จัดให้กลุ่ม ครูได้เรียนรู้ร่วมกันแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดการ นิเทศแบบพัฒนาการของ กลิคแมน และคณะ (Glickman and others, 1968) ที่ผสมผสาน ปรัชญาการศึกษาและหลักการความเชื่อเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ไปสู่วิธีการ นิเทศที่หลากหลายวิธี ทั้งนี้จะเห็นได้จาก Fullan (1991) ที่ได้ชี้ให้เห็นว่าในวัยผู้ใหญ่ (Adult) การเปลี่ยนแปลงการศึกษาจะเกิดได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ความรู้ในวัย ผู้ใหญ่ที่มีจะบูรณาการและนวัตกรรมการสอนเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม (Past experience) จะทำให้การเรียนการสอนมีความเหมาะสม เขายังได้รายงานเพิ่มเติมว่าเมื่อไม่ นานมานี้มีการปฏิรูปการศึกษา ครูได้รับสื่อวัตกรรมการสอนอย่างมากมาย (Innovation) แต่ก็ ล้มเหลว ครูไม่สามารถเชื่อมโยงสื่อเข้ากับจุดมุ่งหมายของการสอนได้ เหตุผลความ ล้มเหลวก็คือ ผู้นิเทศ (Supervisor) ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในการบูรณาการนวัตกรรมใหม่เข้า กับประสบการณ์ความรู้เดิมที่เขาอยู่ ดังนั้นการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ การนิเทศการสอนจะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นหากผู้นิเทศนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมา

ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเป็นการดำเนินการที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก กระตุ้น แนะนำ ให้คำปรึกษา กับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้คุณภาพ

2.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ และ 3) เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ ของครูต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เชิง ลึกผู้เชี่ยวชาญ อาทิ ดร.สมาน อัครวุฒิ ดร.วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี และ ดร.นิรมล ตัญจินดา ได้ให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำนองเดียวกันว่า “...จุดประสงค์ในการนิเทศการสอน เกี่ยวข้องกับ การช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างความรู้ความตระหนัก การวางแผน การนิเทศ การสร้างเครื่องมือสื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอน การ ติดตามประเมินผล ขยายผล และสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพโดยมุ่ง ช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความมั่นใจและมีความสามารถในการ พัฒนางานด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีระบบและต่อเนื่อง.....” ซึ่ง สอดคล้องกับพรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ(2539) สุเทพ เมฆ (2540) กิติมา ปรีดีดีล (2541) เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) ชารี มณีศรี (2542) นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542) และสุรวิษ แก้วอำไพ (2544) ได้เสนอว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการที่คนกระทำกับคน คือผู้นิเทศกระทำกับผู้สอน เป็นกระบวนการที่มุ่ง พัฒนาระบบการเรียนการสอน ซึ่งมี วัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สอน ด้วยวิธีให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน และให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการสอน 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ด้วยวิธีส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา และปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 3) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอน มีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน. และ 4) เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศการสอน ดังนั้น วัตถุประสงค์ที่กำหนด มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การนิเทศการสอนดังกล่าว

2.4 กระบวนการนิเทศ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศประกอบด้วย

2.4.1 การสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying) ทั้งนี้เนื่องจากหลักการนิเทศแบบร่วมมือ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะร่วมกันตัดสินใจในวิธีการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานตลอดเวลา การสร้างความเข้าใจตรงกัน ผู้นิเทศจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่ครูพุดถึง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันโดยพยายามกระตุ้นให้ครูระบุสาเหตุของปัญหาและประเด็นปัญหาได้ชัดเจน โดยร่วมกันศึกษานโยบาย เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ศักยภาพ สถานการณ์ที่เป็นอยู่เพื่อตัดสินใจเลือกประเด็นที่จำเป็นต้องการพัฒนา ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ 2) การสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพแก่ผู้เรียน 3) การร่วมกันค้นหาข้อมูลปัญหาที่แท้จริงเลือกเทคนิควิธีการจัดการ สอดคล้องกับ การให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวถึงเรื่องนี้ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ดร.สมาน อัครวุฒิ ดร.วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี ดร.ชวลิต จันทศรี ดร.นิรมล ตูจินดา และ ดร.วิชัย กันหาชน ต่างมีความเห็นพ้องต้องกัน โดย ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศว่า “...จะต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันด้วยการสร้างความตระหนักให้แก่ครูให้มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน เห็นความสำคัญและมีตัวชี้วัดอะไรบางอย่างที่จะเกิดกับผู้เรียน สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับครูจะต้องประกอบด้วย ความรู้ ทักษะการสอน และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ดังนั้นการสร้างรูปแบบการนิเทศครูก็เท่ากับการหารูปแบบการสร้างเจตคติ หรือความตระหนักเรื่องการจัดการเรียนรู้คุณภาพเป็นอย่างไรนั่นเอง...” นอกจากนี้การสร้างความเข้าใจตรงกันยังช่วยให้ครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา มองเห็นและยอมรับปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยผู้นิเทศกระตุ้นด้วยคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง และวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลง นับว่าการสร้างความเข้าใจตรงกันเป็นขั้นตอนแรกที่เหมาะสมนำมาพิจารณาในการนิเทศการสอน ดังนั้น การนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ควรศึกษานโยบาย เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ศักยภาพ สถานการณ์ที่เป็นอยู่เพื่อตัดสินใจเลือกประเด็นที่จำเป็นต้องการพัฒนา ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ 2) สร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้

เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพแก่ผู้เรียน 3) ร่วมกันค้นหาข้อมูลปัญหาที่แท้จริงเลือกเทคนิควิธีการจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศควรเตรียมสื่อประกอบการนิเทศ ได้แก่ เอกสารเสริมความรู้ สื่อ VTR สร้างความตระหนัก/จำเป็น และต้องการ แบบวิเคราะห์สภาพปัญหา แบบบันทึกการสังเกต ตารางกำหนดเป้าหมาย สำหรับเป็นเครื่องมือในการนิเทศด้วย

2.4.2 . การแบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) เนื่องจากครูแต่ละคนมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน วิธีให้ความรู้แก่ครูก็ควรจะใช้วิธีแตกต่างกัน ดังที่ กลlickแมน และคนอื่นๆ (Glickman and others ,2001) เสนอว่าครูที่มีระดับการพัฒนาต่ำ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความผูกพันต่อภาระหน้าที่น้อย มีวิธีคิด การให้เหตุผลแบบเดิมๆ ต้องการพัฒนาน้อย ฟังพอใจในสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ ผู้นิเทศจำเป็นต้องใช้วิธีนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลในการปฏิบัติ (Directive Approach) ในกรณีที่ครูมีระดับการพัฒนาในระดับปานกลาง มีความสนใจ ตั้งใจสอน มีความรู้และความผูกพันต่อภาระหน้าที่ระดับปานกลาง ต้องการพัฒนาตนเอง ผู้นิเทศควรพิจารณาใช้วิธีนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Approach) ส่วนครูที่มีระดับการพัฒนาสูง เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการรับรู้และเรียนรู้ได้ดี ต้องการอิสระในการพัฒนาตนเอง นำตนเองได้ ผู้นิเทศควรพิจารณาใช้วิธีนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Nondirective Approach) ดังนั้นการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรดำเนินการดังนี้ ผู้นิเทศกระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศสะท้อนประสบการณ์ การแก้ปัญหา วิธีที่เคยประสบผลสำเร็จ วิธีที่ไม่ประสบผลสำเร็จ แล้วผู้นิเทศควรดำเนินการ ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจมุมมองความคิดเห็นของครู 2) รวบรวมข้อมูลแนวทาง/เหตุผลวิธีการที่ครูเลือกใช้ 3). ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการที่ครูเลือกใช้ 4.) ให้ข้อมูลวิธีสอนแบบร่วมมือ (Participatory Approach) สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ เช่น แบบสอบถามความคิดเห็น แบบบันทึกผลการดำเนินงาน แบบสรุปวิธีแก้ปัญหาที่ครูเคยใช้ได้ผล แบบบันทึกเรื่องเล่าประสบการณ์ แบบสรุปข้อมูล เรื่องราว วิธีแก้ปัญหาคุณภาพนักเรียนของครู จะช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4.3 การมุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving) ทั้งนี้เนื่องจาก ครูได้รับการกระตุ้นในชั้น แบ่งปันความรู้ ด้วยการให้ครูสะท้อนประสบการณ์ การแก้ปัญหา ทั้งวิธีที่ประสบผลสำเร็จ และวิธีที่ไม่ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ วัชรรา เล่าเรียนดี ที่ให้ข้อเสนอแนะในการช่วยเหลือครูแก้ปัญหา ด้วยวิธีนิเทศแบบชี้แนะควบคุมหรือชี้แนะให้ข้อมูล แบบร่วมมือ และแบบไม่ชี้แนะตามความแตกต่างของครูแต่ละคนแล้ว ดังนี้ “

ในกรณีที่ผู้เรียนครูที่ต้องนิเทศแบบชี้แนะควมคุมผู้นิเทศต้องพยายามคิดพิจารณาแนวทางที่เป็นไปได้ในการช่วยเหลือให้ครูเหล่านั้นแก้ปัญหาได้ โดยคิดหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมที่สุดก่อนนำเสนอให้ครู หรือคิดเสนอแนวทางหลายๆแนวทางให้ครูได้เลือกพร้อมกับให้เหตุผลในกรณีที่ผู้เรียนครูแบบชี้แนะให้ข้อมูล สำหรับครูที่ต้องใช้วิธีนิเทศแบบร่วมมือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะ แนวทางใหม่ๆหลายๆแนวทางก่อนที่จะร่วมกันสรุปวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้และเหมาะสม ส่วนครูที่เหมาะสมจะใช้วิธีนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ผู้นิเทศกระตุ้นให้ครูกำลังหาวิธีแก้ปัญหาหรือแนวทางปฏิบัติอื่นๆด้วยตนเอง สอบถามทางเลือก เปรียบเทียบ อธิบายเหตุและผลที่จะเกิดขึ้น ในการใช้แต่ละวิธี....” ดังนั้นรูปแบบนิเทศพัฒนาครูให้สามารถคิดแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาที่ตรงกับนักเรียนของตนได้ ต้องสนับสนุนทั้งการให้ข้อมูลด้วยการให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีที่เหมาะสม และการให้ครูได้เลือกวิธีปฏิบัติด้วยตนเอง จากการจัดประสบการณ์ต่างๆ เช่น การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้เอกสารความรู้ และการศึกษาดูงาน หรือไม่อย่างนั้น ผู้นิเทศควรดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับวิธีสอนที่ครูเลือกใช้ 2) ศึกษาข้อมูลความจำเป็น ปัญหาการพัฒนาคุณภาพที่เกิดจากการสังเกตการสอน 3) ศึกษาเกณฑ์ประเมินความสำเร็จตามเป้าหมาย 4) ครูตรวจสอบ ทบทวน ประเมินและปรับปรุงตนเอง จึงจะช่วยให้การมุ่งสู่การแก้ไข (Problem solving) ประสบผลดีในการลงมือปฏิบัติการแก้ปัญหา สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่ เอกสารประกอบการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตารางฝึกออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณภาพ แบบประเมินแผน/ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างเครื่องมือประเมินคุณภาพนักเรียนแยกตามองค์ประกอบ

2.4.4 การร่วมใจวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการวางแผนคิดว่า จะทำอะไรบ้าง กำหนดแผนงานว่าจะทำที่ไหน เมื่อไหร่ รวมทั้งกำหนดจุดประสงค์ คาดคะเนผลในการทำงาน ดังที่ สจัด อุทราพันธ์ (2530) ที่เสนอว่า เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญญา ความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนขั้นตอนปฏิบัติงานนิเทศซึ่งสอดคล้องกับงานการนิเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกิจกรรม การพัฒนาครูที่จัดเพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และเพิ่มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จนั้น ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการ วางแผน เลือกกิจกรรมพัฒนา มีการติดตามช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

โดยที่โรงเรียนมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ ในการนำความรู้ ทักษะไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดดำเนินการพัฒนาครู สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ ดร.วัชรฯ เล่าเรียนดี ยังเสนอแนะเพิ่มเติมอีกด้วยว่า “....ต้องให้ความรู้แก่ครูและร่วมวางแผนการสอนคุณภาพทั้ง 4 องค์ประกอบ ผู้นิเทศต้องมีเครื่องมือสังเกตการจัดกิจกรรมและให้ข้อมูลสะท้อนกลับหลังการนิเทศ เพื่อให้ครูปรับปรุงการสอน และที่สำคัญผู้นิเทศต้องเสนอแนะรูปแบบการสอนคุณภาพที่เหมาะสมให้แก่ครูด้วย เช่น การสอนแบบร่วมมือ Participatory Approach เป็นต้น...” ดร.นิรมล ตูจินดา เสนอว่าต้องให้ครูสอนคุณภาพแทรกในทุกสาระการเรียนรู้ ยึดมาตรฐาน ตัวชี้วัดในหลักสูตรฯ จัดทำหน่วยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและสุขศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ที่สำคัญอย่าไปเพิ่มภาระให้แก่ครู....และหาวิธีนิเทศที่เหมาะสม เช่น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบพัฒนาการ....” นอกจากนี้ จันทรเพ็ญ ปุณณวงศ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะว่า “.....กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพที่เหมาะสมควรประกอบด้วย 1)การวางแผน 2) การสร้างสื่อ/เครื่องมือ นิเทศ 3) การพัฒนาครู 4) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน 5) การสรุปรายงานผล.....” ดังนั้น กิจกรรมการวางแผนสำหรับการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรร่วมกันวิเคราะห์ แนวโน้มคุณภาพคุณภาพนักเรียน วิเคราะห์โอกาส ความเป็นไปได้ อุปสรรค ความพร้อมสำหรับนำมากำหนดเป้าหมายการนิเทศ ดังนี้ 1) ประชุมวิเคราะห์เป้าหมาย 2) ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ 3) การร่วมกันประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะการร่วมมือวางแผนนับเป็นขั้นตอนที่จำเป็นช่วยให้การปฏิบัติมุ่งสู่ความสำเร็จได้อย่างมีขั้นตอน และเป็นเหตุเป็นผล มีโอกาสความเป็นไปได้และเหมาะสมค่อนข้างสูง สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่ แบบวิเคราะห์แนวโน้มคุณภาพคุณภาพนักเรียน ตารางวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ตารางวิเคราะห์ทางเลือกแนวทางการปฏิบัติและวิธีประเมิน ตารางกำหนดปฏิทินการนิเทศ สื่อการนิเทศและเครื่องมือนิเทศที่เกี่ยวข้อง

2.4.5 การสร้างแกนนำการปฏิบัติ (Practice) ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จัดเป็นการพัฒนาทักษะด้านเทคนิควิธีและเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างหนึ่ง ในเรื่องนี้ กลlickแมน และคนอื่นๆ(Glickman and others,2004) ได้เสนอรูปแบบ

การพัฒนาทักษะที่ พัฒนาโดย Joyce and Showers ว่าควรมีขั้นตอน การนำเสนอสาระ ความรู้และทักษะ การสาธิตทักษะ การฝึกปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนและการให้ ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนและการติดตามช่วยเหลือ (Coaching) และยังอธิบายเพิ่มเติมว่า รูปแบบที่มีการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนและให้ข้อมูล ย้อนกลับ(Feedback)และมีการติดตามช่วยเหลือ(Coaching) ประสพผลสำเร็จมากกว่า รูปแบบที่มีการฝึกปฏิบัติขณะที่ฝึกอบรมแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นการสร้างครูแกนนำ (Master Teachers) โดยการช่วยเหลือครูเป็นบทบาทของวิทยากร ครูพี่เลี้ยง ผู้เชี่ยวชาญ (Expert หรือ Mentor) ผู้นำทีมการสอน จะช่วยครูให้พัฒนาตนเองเพื่อช่วยเหลือครูคนอื่นๆ ต่อไป ดังนั้นในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดปฏิทิน การนิเทศ เพื่อให้ครูดำเนินการดังนี้ 1) ครูจัดการเรียนรู้สอดคล้องตามคุณภาพใน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้และจัดกิจกรรมค่ายคุณภาพพัฒนาผู้เรียน 2) สังเกตการสอนและสะท้อนผล 3) ทบทวนการดำเนินงาน และ 4) ปรับปรุงการดำเนินงาน สื่อและเครื่องมือที่ควรใช้ในการ นิเทศ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้คุณภาพ ที่สอดคล้องในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คู่มือการนิเทศ แบบสังเกตการสอน

2.4.6 การเร่งรัดส่งเสริม (Reinforcing) ทั้งนี้เนื่องจาก กลlickแมน และคน อื่นๆ(Glickman and others ,1995) ได้เสนอว่า การกระตุ้นและเสริมแรง (Reinforcing) สำหรับผู้รับการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม ผู้นิเทศควรพยายามทบทวนและพูดย้ำถึงความ คาดหวัง สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ทบทวนแผนปฏิทินงาน และวันเวลาการติดตามผล ส่วนผู้รับการ นิเทศแบบที่ต้องชี้แนะให้ข้อมูล ผู้นิเทศควรทบทวนเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม เกณฑ์การประเมินความสำเร็จตามเป้าหมาย และนัดวันเวลาสังเกตการสอน สำหรับผู้ นิเทศแบบใช้วิธีนิเทศแบบร่วมมือ และผู้รับการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ผู้นิเทศควรใช้วิธีการกระตุ้นเสริมแรง (Encouraging) ด้วยการแสดงออกด้วยความสนใจ เต็มใจที่จะรับฟังเรื่องราว ปัญหาต่างๆของครู กระตุ้นด้วยคำพูด ท่าทางประกอบ รวมทั้งพูดเสริมกำลังใจ สนับสนุน ชมเชย ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ ดังนั้น ดังนั้นในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรสร้างขวัญ กำลังใจแก่ครูโดยใช้เทคนิค Peer Coaching การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมความยั่งยืน ด้วยชุมชนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ยอมรับข้อเสนอของครู 2) สร้างขวัญกำลังใจ 3) สนับสนุนให้ครู สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองด้วยเทคนิค Peer Coaching เกิดชุมชนนักปฏิบัติแห่งการ

พัฒนาวิชาชีพที่ต่อเนื่องยั่งยืน (Professional Learning Community) ในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานต่อไป สำหรับสื่อและเครื่องมือ ที่ผู้นิเทศควรนำมาใช้ในขั้นนี้ ได้แก่ แบบสังเกตการ
สอน แบบบันทึกสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน แบบประเมินพฤติกรรมการ
นักเรียน เกณฑ์การประกวด ยกย่อง เชิดชูเกียรติ เว็บไซต์เปลี่ยนเรียนรู้ บันทึกนักปฏิบัติ
พัฒนาวิชาชีพ

2.4.7 การต่อเติมตอบสนอง (Reflecting) เนื่องจากการนิเทศแบบร่วมมือ
และการนิเทศแบบไม่ชี้นำ ขั้นนี้เป็นการพิจารณาไตร่ตรอง เพื่อสรุปการนิเทศครั้งสุดท้าย ผู้
นิเทศควรสรุปแนวทางและแผนปฏิบัติงานโดยที่ครูยอมรับและเข้าใจตรงกันทุกเรื่อง หรือ
อาจมอบหมายให้ครูทบทวนแผนและแนวทางปฏิบัติอีกครั้ง มีการจดบันทึกข้อตกลง
ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาการยอมรับการนัดหมาย ผู้นิเทศอาจพูดสรุปความคิดเห็นตามปัญหา
และความต้องการของครู พยายามจับประเด็นสำคัญที่ครูพูดให้มากที่สุด หรืออาจ
ตอบสนองด้วยคำพูดการเสนอของครู เพื่อทบทวนความเข้าใจของผู้นิเทศเกี่ยวกับเรื่องที่
ครูพูด เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้งพิจารณาเครื่องมือที่ ต้องการทราบจากครู
สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ ดร.ชวลิต จันทศิริ ศึกษาพิเศษที่เชี่ยวชาญ ได้ชี้แนะ
เกี่ยวกับสื่อ/วิธีการนิเทศว่า ต้องมีเครื่องมือตรวจสอบว่าครูได้สอนคุณภาพแก่นักเรียน
หรือไม่ คุณภาพที่สอนต้องเริ่มต้นสร้างที่บ้านต้องติดตามที่บ้านนักเรียน ส่วนที่โรงเรียน
สอนโดยผ่านกิจกรรม และแต่ละขั้นตอนการนิเทศ ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ต้องการให้
เกิดว่ามีอะไรบ้าง มีหลักฐาน ร่องรอยอะไร จะประสานงานหรือติดต่อใครได้บ้าง ควรทำ
คู่มือเล่มเล็กๆเพื่อสะดวกในการดำเนินงาน.....” ดังนั้นสื่อเครื่องมือในการนิเทศขั้นนี้ควร
ประกอบด้วย แบบประเมินผลก่อนการนิเทศ แบบประเมินผลระหว่างนิเทศ แบบ
ประเมินผลหลังการนิเทศ แบบสรุปผลการสะท้อนข้อมูลแก่ครูเพื่อการปรับปรุงพัฒนา
และผู้นิเทศควรสะท้อนผลการประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างนิเทศ และประเมินผล
หลังการนิเทศ ดังนี้1) ทบทวนการดำเนินงานกับเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง2). ปรับปรุงการ
ดำเนินงาน 3). ให้ข้อมูลย้อนกลับ/สะท้อนผลการนิเทศเป็นวงรอบให้บรรลุเป้าหมายเกิด
การพัฒนาที่ต่อเนื่องยั่งยืน

2.5 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

ความสำเร็จของรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง
ดังนี้

2.5.1 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ

ประกอบด้วย

2.5.2 ผู้นิเทศ (Supervisor) จะต้องเห็นด้วยกับข้อที่ว่าครูเป็นเสมือนลูกค้า (Client) มีความแตกต่างในการพัฒนาครูในเรื่องวิธีการและทักษะ การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การพัฒนากลุ่ม การทำวิจัยปฏิบัติการ ผู้นิเทศก็ต้องหาวิธีการเลือกใช้ทักษะและเทคนิคที่จะช่วยพัฒนาครูให้เต็มตามศักยภาพของบุคคลและเลือกวิธีการที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับระดับของความคิด (Level of thought) การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ (Adult Learning) และแรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งรูปแบบการนิเทศแบบ CS3P2R จะสำเร็จได้ต้องอาศัยหลักการชี้แนะ (Coaching) ที่จำเป็นได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) การทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) การสะท้อนผลการเรียนรู้ (reflection) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going development) ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาและบริบทของสถานศึกษา

2.5.3 ครูผู้สอน ต้องจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต รวมทั้งจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมโครงงาน/โครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น

2.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างคุณภาพให้มากที่สุด ทั้งใน 8 สารการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพได้ทุกองค์ประกอบของคุณภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องหมั่น

นิเทศติดตาม กำกับดูแลอย่างใกล้ชิดและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพในลักษณะต่างๆอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

นอกจากบทบาทของผู้เกี่ยวข้องแล้ว การที่รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนั้น สิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องคำนึงถึง คือ จะต้องอาศัยเทคนิคการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีเป้าหมายและจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) การทำงานอย่างเป็นระบบ (systematic approach) การสะท้อนผลการเรียนรู้(reflection) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (on-going development) ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาและบริบทของสถานศึกษาได้มากที่สุดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ดร.ชวลิต จันทร์ศรี ยังได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมอีกว่า “.....การสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอน มีความต่อเนื่อง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความเป็นกัลยาณมิตรนิเทศ จะช่วยให้สร้างวัฒนธรรมรูปแบบการนิเทศ ซึ่งถือว่าสำคัญมาก.....” นอกจากนี้ ดร.วัชรฯ เล่าเรียนดี ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเงื่อนไขความสำเร็จในการนิเทศว่า “.....ปัจจัยที่สำคัญในการนิเทศการสอน คือผู้นิเทศต้องเป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ (Trust) เป็นผู้ที่ต้องมีการยอมรับ(Commitment) หมายถึง ต้องรู้จักใส่ใจต่อความรู้สึกผู้อื่น (Caring) ต้องมีความรู้ความสามารถจริง (Competence) มีความมั่นคงในอารมณ์และการปฏิบัติ (Constant) มีความเห็นสอดคล้องมากกว่าไม่สอดคล้องยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง(Congruence) และมีความเปิดเผยจริงใจ (Openness).....” ดังที่เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549) ได้เสนอแนะแนวทางการนิเทศแบบสอนงานไว้ว่า การนิเทศสอนงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นิเทศจะคอยแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากผู้นิเทศจะสอนแนะแล้ว ยังจะช่วยให้ครูได้วิเคราะห์ตนเองให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หมดไป การนิเทศสอนงานจะช่วยให้ครูสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้ครูตระหนักว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น จะต้องใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ขณะเดียวกันผู้นิเทศสอนงานจะให้ ข้อมูล ความรู้ที่จำเป็น ซึ่งครูยังขาดอยู่ ดังนั้น การนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียง

ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้นิเทศ และความสามารถในการรับ (Receptiveness) ของครูเท่านั้น
แต่ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวดล้อมของการนิเทศสอนงานด้วย

3. การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
ส่วนความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้
เนื่องจากการตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้คุณภาพเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบ
รูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจจะใช้การ
วิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) ใน
ทัศนะของ อุทุมพร จามรมาน (2541) กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบมี
คุณลักษณะ 2 อย่าง คือ 1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความ
เกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร 2) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์
ดังกล่าว โดยสามารถประมาณค่าข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้หรืออ้างอิง
จากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบได้ 2 ข้อ คือ การ
สร้างรูปแบบ และการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม ส่วนทัศนะของ Eisner (1976) ได้
เสนอแนวคิดการตรวจสอบรูปแบบในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่า
การวิจัยเชิงปริมาณคือ การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีความเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากัน
นั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้
1) การประเมินตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือ
กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Model) อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดย
ผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่ง
ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป
อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามวิจารณ์ญาณของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่ง
ที่ทำการประเมิน 2) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (specialization)
ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มี
ความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็น
การวัดคุณค่า ที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้
ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงใน
วงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริงๆ มาเป็นผู้

ประเมินผล จึงจะทราบและเข้าใจลึกซึ้งจริง ๆ 3) เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่าคุณวฒินั้นเที่ยงธรรม และมีคุณยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจาก ประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเอง และ 4) เป็นรูปแบบที่ให้ความยืดหยุ่น ในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัยยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บ รวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของไพเราะ พุ่มมัน (2553) ได้ศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การนิเทศแบบ เสริมพลังเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ ศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การ ตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง และผลการใช้ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ทุกกลุ่มมี ความคิดเห็นว่า รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบ การนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ใน ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 ศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างมีระบบสำหรับผู้นิเทศนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษาตนเอง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ

นักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการนิเทศภายในสำหรับผู้มีหน้าที่
ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ศึกษาวิเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถ
นำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อช่วยให้การนิเทศการเรียนการสอน
มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 การใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นควรกำหนดระยะเวลาในการนิเทศให้เหมาะสมกับ
สถานศึกษา

2.3 ศึกษาวิเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ควรได้รับการอบรมก่อนที่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการนิเทศการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- กมลรัตน์ วัชรินทร์. (2547). การพัฒนาแบบวัดคุณภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). แนวทางการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2544). คู่มือฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วงศ์กมลโปรดักชั่น.
- _____. (2545). คู่มือคลายเครียด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สยามเอ็มแอนด์ปีพลีซิ่ง.
- กนิษฐา นาวารัตน์. (2549). การพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การส่งเสริมความเป็นศูนย์กลาง การศึกษานานาชาติของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญา ด.ช. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลรัตน์ วัชรินทร์. (2547). การพัฒนาแบบวัดคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมวิชาการ. (2545). การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558). กรุงเทพฯ: ศรุสภา.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2544). การจัดกลุ่มสนใจ. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (2543). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2545). แนวทางการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
- กาญจนา จุ่งรุ่งเรือง. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพและการปรับตัวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ปศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กิตติมา ปริดีติลล. (2541). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิทักษ์.

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *คู่มือการสอนคุณภาพในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ : บริษัทยูเร็นส์ อิมเมจ กรุป จำกัด.
- . . กระทรวงสาธารณสุข. (2543). *คู่มือการสอนคุณภาพเพื่อป้องกันเอดส์*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- . .กระทรวงสาธารณสุข. (2541). *คู่มือคลายเครียด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสยามเอ็มแอนด์บีพลับพลึง จำกัด.
- . .กระทรวงสาธารณสุข (2544). *คู่มือฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร:วงศ์กมลโปรดักชั่น.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2542). *ฝ่าวิกฤตชีวิตด้วยการปรึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน,(2550). *คู่มือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจสำหรับครูและศึกษานิเทศก์*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- . (2554). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพ บุคลากรการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จินตนา ศักดิ์ภู่อารัม. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. 2549. *การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยง โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ด.ช. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ชะลอ ออสุทธิใจ.สพช.กับงานปฏิรูปการศึกษา.(2543). *วิทยาสาร*,99(5), หน้า 32.
- ซารี มณีศรี.(2542). *การนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศิลป์บรรณาการ.
- ดิเรก วรณเดียร. (2545). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ด.ช. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุขฎี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม; และ สายฤดี วิโรกิจโกตาธร. (2546, กันยายน). “Mega Skills คุณภาพที่ได้กตังมี,” *บันทึกคุณแม่*. 10(122):หน้า 156–159.

ถนอมพร (ตันติพิพัฒน์) เลหาจรัสแสง. (2541). *คอมพิวเตอร์ช่วยสอน*. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทฤษฎีการเรียนรู้. (2549). เข้าถึงได้จาก :<http://elearning.utcc.ac.th/courseonline/>

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2549.

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism theory). (2549). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.thaiedresearch.org/> วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2558.

ทีศนา แคมมณี และคณะ. (2548). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง*

โรงเรียน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธมลวรรณ เหล่าวิทยานุรักษ์. (2545). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทาง*

สังคม คุณภาพด้านจิตพิสัยและพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม. วิทยานิพนธ์ วท.ม.

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธัญพร ชื่นกลิ่น. (2553). *การพัฒนารูปแบบการโค้ช เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการ*

เรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ

นักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.

ปริญญาวิทยานิพนธ์ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นภาพร จันทวรรณ. (2545). *การใช้กิจกรรมคุณภาพเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองใน*

การป้องกันการติดยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน

บ้านเวียงแก้ว อ.เชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิพนธ์ ไทยพานิช. (2535). *การนิเทศแบบคลินิค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. 2542). *การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของ*

ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 12. กรุงเทพฯ: ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญชม คงทรัพย์. (2552). *ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้*

ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของ

พนักงานครู โรงเรียนเทศบาลวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุษบา ญาณสมเด็จ. (2546). *ประสิทธิผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างคุณภาพ เพื่อป้องกันการ
การใช้ยาบ้าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหอพระ จังหวัดเชียงใหม่.
เชียงใหม่: โรงเรียนหอพระ.*

พรทิพย์ เตียวพานิชย์กิจ. (2539). *การติดตามการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาต้นแบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร.*

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.*

(พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ไพเราะ พุ่มม้น. (2553). “ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อการปฏิรูป
การเรียนรู้ทั้งโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศึกษานิเทศก์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1” *วิทยาสาร* ปีที่ 109, 11(9),
หน้า 62 – 67

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). *ผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนา
คุณภาพ และเปลี่ยนเจตคติต่อการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

มาเรียม นิลพันธุ์ เอกนถน บางท่าไม้ และคณะ. (2553). *การประเมินโครงการยกระดับ
คุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.*

เมธาวี อุดมธรรมมานภาพ; ภัคดี ปรีวรรณ; และบุราพร เล็กสุขุม. (2545). *ผลของการ
เรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาตนด้านความฉลาดทางอารมณ์ (ดี เก่ง) ของกรม
สุขภาพจิต ด้วยโปรแกรมการฝึกทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต.*

ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริม
สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล ปทุมธานี
วิทยานิพนธ์ ปรัช.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2540). “หลักและวิธีการสอนคุณภาพ” *กองบริการการศึกษา*. 8 (68): หน้า 8-28.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). *การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ รุ่นที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). *รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. ปริญญาวิทยานิพนธ์ ด.ช. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตาตา พับลิเคชั่น.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา*. ปริญญาวิทยานิพนธ์ ด.ช. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2552). *นิเทศการสอน = Supervision of instruction*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- . (2554). *นิเทศการสอน Supervision of Instruction*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- . (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. (2551). *รูปแบบการนิเทศการเปลี่ยนแปลง*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1.
- ศักดิ์ดา สถาพรวงษา. (2549). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา กศ.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมค่ายคุณภาพ*. ราชบุรี: ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง.

- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ. (2549). *โครงการไลฟ์เฮาส์*. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.nfocr.com/project/lesson2.htm>. วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2549.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2549). “สมรรถนะครูและผู้บริหารการศึกษา.” *วารสารการศึกษาไทย* (7) (2): หน้า 10-21.
- สมาน อัครภูมิ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด*.
 วิทยานิพนธ์ปริญญา กศ.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2544). *การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. เชียงใหม่: เชียงใหม่ บี เอส การพิมพ์.
- สาย ภาณุรัตน์. (2517). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2549). *การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร (ฉบับปรับปรุง)*.
 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมคุณภาพ*.
 กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพ
 บุคลากรการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
 สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2542). *การวิจัยและประเมินคุณภาพ
 ประสิทธิภาพ การศึกษา ปีการศึกษา 2540 เล่มที่ 1 คุณภาพ – ประสิทธิภาพและ
 ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมพัฒนา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *การเสริมสร้าง “คุณภาพ” ตามจุดเน้นการ
 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมบุญ กุดนอก. (2545). *ประสิทธิผลของโปรแกรมการจัดค่ายสร้างเสริมคุณภาพ
 นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ด.ช.สกลนคร:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมศักดิ์ นุญญิตมพานิษฐ์; สุดาภรณ์ กุมาร; และวิยะดา ดิลกวัฒนา. (2543). “การเสริม
 คุณภาพเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าในนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
 จังหวัดสุโขทัย, วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข. 3(2): หน้า 60-70.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. “สมรรถนะครูและผู้บริหารการศึกษา.” *วารสารการศึกษาไทย* (7) (2): หน้า 10-21.

สมาน อัครภูมิ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด*.

วิทยานิพนธ์ปริญญา กศ.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศ: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ “ครูมืออาชีพ” การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุทธนู ศรีไสย์. (2545). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ กิตติรัชตานนท์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). *กัลยาณมิตรนิเทศสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์ในการนิเทศเพื่อสร้างโรงเรียนให้เข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.

สุเทพ เมฆ. (2540). “การนิเทศภายในโรงเรียน”. *การศึกษาเอกชน*. 7(70) หน้า 46 - 48.

สุรวิช แก้วอำไพ. (2544). *ภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2548). *รายงานวิจัยโครงการวิจัยรูปแบบของระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

_____. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน. (2541). “โมเดล,” *วารสารวิชาการ*. (2)(6): หน้า 22-26

Albertyn, Ruth M.; Kapp, Chris A.; & Groenewald, Cornie J. (2001). “Patterns of Empowerment in Individuals Through the Course of A Life skills Programme in South Africa.” *Studies in the Education of Adults*. 33(2): pp.120-200.

- Anderson, Carl R. (1988). *Management : Skills, Function and Organization Performance*. 2nd ed. Needham Heights. MA : Allyn and Bacon.
- Bardo, J. W. & Hartman, J. J. (1982). *Urban Society: A Systematic Introduction*. U.S.A.: F.E. Peacock.
- Bender, Cornelia Johanna Getruida. (2002). *A Life Skills Programme for Learners in the Senior Phase: A Social Work Perspective*.
- Botvin, Gilbert J. (2006). *Life Skills Training : Promoting Health and Personal Development*. Princeton Health Press.
- Brookfield, Stephen D. (1986). *Understanding and facilitating adult learning: A comprehensive analysis of principles and effective practices*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Brown, W.B. and Moberg, D.J. (1980). **Organization Theory and Management: Macro Approach**. New York: John Wiley and Sons.
- Cogan, Morris L. (1973). *Clinical Supervision*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Edversden, Terre H. (2001). *Life Skills Knowledge of Rural and Urban High School Freshmen in Illinois*. Illinois: Southern Illinois University at Carbondale.
- Eisner, E. (1976). *Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational*
- Elizabeth, Taylor T. (2001). *The Impact of the Going for the Goal Program on Life Skills Development in Adolescence*. New Brunswick: University of New Brunswick.
- Fullan, M.G. (1991). *The New Meaning of Educational Change*. London: Cassell Educational Limited.
- Gilbert, Botvin J.; & Wolfgang, Kantor L. (2000). "Preventing Alcohol and Tobacco Use Through Life Skills Training: Theory. Method, and Empirical Findings," *Alcohol Research and Health*. 24(4); p.250. Retrieved August 15, 2005,
- Glickman, Carl. D., Stephen P. Gordon and Jovita. M. Ross – Gordon. (2001). *Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach*. 3^d ed. Massachusetts: Allyn and Bacon

- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw–Hill Book.
- Gregory, Barry M. (2001). *College Alcohol and Life Skills Study with Student–Athletes*. Florida Atlantic University
- Griffin, K. W.; & Botvin, G. J. (2003). “Effectiveness of a Universal Drug Abuse Prevention Approach for Youth at High Risk for Substance Use Initiation,” *Preventive Medicine*. 36(1): pp. 1–7.
- Harris, Ben M. (1985). *Supervisory behavior in education 3rd ed*. Englewood Cliffs: Prentice–Hall.
- Hersey, P. Blanchard, K.H. and Johnson, D.E. (1996). *Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resource*. Upper Saddle River, NJ.: Prentice–Hill.
- House, R. J. (1977). A 1976 Theory of charismatic leadership. In J.G. Hunt and L.L. Larson (eds.) *Leadership: The cutting edge*. Carbondale: Southern Illinois University Press.
- Hunt, A (1998). **Laufer seminar**. Retrieved February 7, 2004 from <http://langue.hyper.chubu.ac.jp/jalt/pub/tlt/98/sep/laufer.htm> Jyvaskyla University,
- Hunt, D.E. (1981). “Learning style and the interdependence of Practice and Theory”. *Phi Delta Kaplan*, 9(5), pp.647–649.
- Kay, Gregg K. (1998). *American Expedition : A Curriculum Designed to Facilitate Life Skills Development Among High School Students*. The Union Institute.
- Keeves, John P. (1988). “Models and Model Building”. In Keeves, John P. (editor). *Educational Research, Methodology, and Measurement: An International Hanbook*. U.K.: Pergarmon Press.
- Knowles, Malcolm S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy*. New York: Cambridge, The Adult Education Company.

- Kohlberg, L., & Armon, C. (1984). *Three types of stage models used in the study of adult development*. New York: Praeger.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607–610.
- Ivancevich, J. H. et al. (1989). *Management : Principles and Functions*. 4th ed. Boston.
- Liesel, Ebersohn. (2000). *Guidance and Counseling Programme in Core Life Skills*. Dissertation Abstracts International.
- Marie, Ann Conerly. (1997). *The Effect of Life Skills Instruction on Locus of Control in Adult Male Inmates*. The University of Southern Mississippi.
- Melinda, Contreras. (1981). *A Study of the Effectiveness of A Structured Life Skills Program in Facilitation Appropriate Classroom Behavior*. New Jersey: Rutgers the State University of New Jersey.
- Mescon. M.K. Albert. M. Khedori. F. (1985). *Management*. New York : Harper & Row
- Oliva, Peer F. Pawlas George E. *Supervision for Today's Schools* 6th ed. New York : John Wiley, & Sons Inc.
- Rauch, C.F. and Behling, O. (1984). *Functionalism: Basis for an Alternate Approach to the Study of Leadership*. In J.G.Hunt, and others (eds.), *Leaders and Managers*. Elmsford, NY: Pergamon Press.
- Sallis, Edward. (2002). *Total Quality Management in Education*. London: Kogan.
- Mangallan; & Juliana, Raskauskas. (2003). "Building Life Skills Through After school Participation in Experimental and Cooperative Learning," *Child Study Journal*. 33(3); pp. 74–165.
- Slicker, Ellen K.; & et al. (2005). *The Relationship of Parenting Style to Older Adolescent Life Skills Development in the United States*. SAGE Publications.
- Smith, Edward W. (1980). *The Education's Encyclopedia*. New York: Prentice – Hall.
- Smith, R. H. and Others. (1980). *Management: Making Organizations Perform*. New York: Macmillan.

- Steiner, G. A. (1969). *Individual Behavior and Group Achievement*. New York: Oxford University Press.
- Sternberg, R. (1984). Higher-order reasoning in post-formal operational thought. In M. Commons, F. Richards, & C. Armon (Eds.), *Beyond formal operations* pp. 74–92). New York: Praeger.
- Stoner, A. F., & Wankel, C. (1986). *Management*. 3rd ed. New Delhi: Prentice – Hill Privated.
- Sue, Blum C. (1991). *Measurement of Life Skills*. University of Montana.
- Tosi, H.L., & Carrol, S.J. (1982). *Management*. 2nd ed. New York: John Wiley and Sons.
- Willer, D. (1986). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood cliff, NJ.: Prentice–Hill.
- World Health Organization. (1993). *Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools*. Programmed on Mental Health. Geneva.
- Zipora, Shechtman; Merav, Levy ;& Judy, Leichtentritt. (2005). “Impact of Life Skills Training on Teacher’s Perceived Environment and Self-Efficacy,” *Journal of Educational Research*. 98(3): pp.54–144.
- Zolinger, Terrell W.; Saywell, Robert M.;& Muegge, Carolyn M. (2003). “Impact of the Life Skills Training Curriculum on Middle School Students Tobacco Use in Marion Country Indiana, 1997–2000,” *The Journal of School Health*. 79(9): pp. 46–338.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. อนุสิทธิ์ นามโยธา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
 ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
 ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟื่องสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน วีระยุทธ ก้อนกัน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
 ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
 ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟิงสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน บุญไทย แสนอุบล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
 ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
 ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟิงสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางวารภรณ์ อินธิปัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟิงสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายทวีศักดิ์ ไชยมาโย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
 ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
 ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟื่องสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักสาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๗๒๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟื่องสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดให้นักศึกษาดังกล่าวเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๑๗๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร-อุดรธานี

อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion handbook) จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายฉัตรชัย จูมวงศ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เฟื่องสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร รักษาสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร หลิมเจริญ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในวันอังคารที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง ๕๔๓ ชั้น ๕ อาคารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา

ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย โสพันนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๒

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐาน
สำหรับการร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง : เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลต่อการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้คุณภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านให้ข้อมูลด้วยความเป็นจริง โดยแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อการสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพ 2 ข้อ ประกอบด้วยประเด็น จำนวน 10 ประเด็น โดยในแต่ละข้อจะนำเสนอข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้อง ประกอบในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมายลงใน ☒ ตามสภาพความเป็นจริง

1. ชื่อ นามสกุล

☐ ยินดีเปิดเผย ☐ ไม่ยินดีเปิดเผย โทร e-mail

ตำแหน่ง สังกัดหน่วยงาน.....

2. ที่อยู่ ชื่อหมู่บ้าน หมู่ที่ ตำบล

อำเภอ จังหวัด

รหัสไปรษณีย์

เป็นหมู่บ้านในเขต ☐ องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ☐ เทศบาลตำบล

☐ เทศบาลเมือง

3. ข้อมูลส่วนตัว

3.1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3.2. อายุ ☐ 15 - 25 ปี ☐ 26 - 35 ปี ☐ 36 - 45 ปี

☐ 46 - 55 ปี ☐ 56 - 65 ปี ☐ 66 ปีขึ้นไป

3.3 การศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าระดับ ปริญญาตรี \
- ☐ ระดับปริญญาตรี สาขา
- ☐ ระดับปริญญาโท สาขา
- ☐ ระดับปริญญาเอก สาขา
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

3.4 สถานะทางสังคม

- ☐ ผู้บริหารระดับกรม ระบุตำแหน่ง
- ☐ ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ ระบุตำแหน่ง
- ☐ นักวิชาการ, ผู้ปฏิบัติงาน, เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของระดับกรม
- ☐ นักวิชาการ, ผู้ปฏิบัติงาน, เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของระดับเขตพื้นที่
- ☐ ผู้บริหารหน่วยงานเอกชน
- ☐ นักวิชาการอิสระ

3.5 อายุการทำงาน (อายุการทำงานตามข้อ 3.4)

- ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5 – 10 ปี
- ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี
- ☐ มากกว่า 20 ปี

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ให้การสัมภาษณ์ ต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
คุณภาพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

1. ปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลาง กระแสเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาคือของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งชั่วร้าย หรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ที่ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพในระดับต่ำหรือขาดภูมิคุ้มกันทางสังคม เมื่อเขาพ้นวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาเรื่องการปรับตัว และการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมากมายนั่น

1.1 ท่านคิดว่าปัจจุบันการจัดการเรียนรู้คุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

1.2. ท่านคิดว่าสถานการณ์ปัจจุบันมีความจำเป็นที่ครูจะต้องได้รับการ
พัฒนาการจัดการเรียนรู้คุณภาพมากน้อยเพียงใด ด้านหลักสูตร ด้านการออกแบบการ
จัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

2. แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติในการนิเทศนั้นมีการเปลี่ยนแปลงและมี
วิวัฒนาการมาตลอด โดยอาศัยแนวปฏิบัติเดิมที่ไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควรเป็นจุดเริ่มต้น
ของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้งานที่ปฏิบัติในแต่ละยุคบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ
ยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการนิเทศในหลายๆรูปแบบ จะมีการบูรณาการจากหลายๆทฤษฎีมาเป็น
แนวทางในการปฏิบัติ จะเห็นว่าทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศมักจะประยุกต์หรือปรับใช้ทฤษฎี
การบริหารจัดการ ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

2.1 รูปแบบการนิเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบันรูปแบบใดที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนา
ครูในการจัดการเรียนรู้คุณภาพ รูปแบบดังกล่าวมีจุดเด่น จุดด้อย และ ข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่ากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพที่เหมาะสมควร
ประกอบด้วยขั้นตอนใดบ้างแต่ละขั้นตอนมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าการจัดให้ครูได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการใช้เทคนิค

Coaching and Mentoring และการสะท้อนปัญหาตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้คุณภาพได้ดีขึ้นหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าการจัดให้ครูได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลองและสภาพจริง

ด้วยวิธีจัดค่ายการเรียนรู้จะเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

2.5 หลังจากให้ประสบการณ์แก่ครูแล้วควรให้เวลาครูนำไปปฏิบัตินาน

เพียงใดจึงไปติดตามผลเพื่อสะท้อนย้อนกลับ เพราะเหตุใด

.....

.....

2.6 ท่านคิดว่าวิธีพัฒนาครูด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshops) ที่

ได้ผลควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

2.7 ท่านคิดว่ากิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพใดอีกบ้างที่ควร

นำมาใช้พัฒนาครู เพราะเหตุใด

.....

.....

2.8 ท่านมีข้อสังเกต เงื่อนไขหรือข้อเสนอแนะในการนิเทศการจัดการเรียนรู้

คุณภาพอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

**แบบตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

คำชี้แจง

1. แบบตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในภาพรวม ซึ่งผู้วิจัยจะสงวนคำตอบไว้เป็นความลับและจะใช้ประโยชน์เฉพาะในงานวิจัยเท่านั้น

2. แบบประเมินชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เกณฑ์ในการตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีดังนี้

5 หมายถึง ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ

4 หมายถึง ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ

3 หมายถึง ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ

2 หมายถึง ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ

1 หมายถึง ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบ

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านในการสละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถามของท่าน

ผู้วิจัย นายฉัตรชัย จุ่มวงศ์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ☐ ลงใน (...) ที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน
ให้ครบทุกช่อง

1. เพศ

(....) ชาย

(....) หญิง

2. อายุ

(....) 26- 35 ปี

(....) 36 – 45 ปี

(....) 46 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

(....) ผู้อำนวยการศึกษานิเทศก์

4. ระดับการศึกษา

(....) ปริญญาตรี

(....) ปริญญาโท

(....) ปริญญาเอก

5. อายุราชการ

(....) 10 – 15 ปี

(....) 16 – 20 ปี

(....) 21 – 30 ปี

(....) 31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	รายการ	ความถูกต้อง					ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้					ความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.	ด้านความเป็นมาและความสำคัญ																				
2.	ด้านหลักการของรูปแบบ																				
3.	ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ																				
4.	ด้านแนวทางการนำรูปแบบไปใช้																				
4.1	กระบวนการสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying)																				
4.1.1	การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ																				
4.1.2	การสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ																				
4.1.3	ร่วมกันศึกษาข้อมูลปัญหาที่แท้จริง																				
4.1.4	เลือกเทคนิควิธีการจัดการความรู้ที่พัฒนาคุณภาพ																				
4.2	กระบวนการแบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge)																				
4.2.1	ทำความเข้าใจมุมมองความคิดของครู																				

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าความสอดคล้อง IOC

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใน
การวิจัย ดังนี้

1. นายวีระยุทธ ก้อนกัน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
มัธยมศึกษา เขต 1 สกลนคร
2. นายบุญไทย แสนอุบล ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
มัธยมศึกษา เขต 1 สกลนคร
3. อนุสิทธิ์ นามโยธา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนกง
อำเภอกุสุมาลย์ สกลนคร
4. นางวราภรณ์ อินธิปัก ตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต
23 สกลนคร
5. นายทวีศักดิ์ ไชยมาโย ตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา
มุกดาหาร

ภาคผนวก ง

สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 11 แบบประเมินค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คน)					รวม	แปลผล
		1	2	3	4	5		
1.	ด้านความเป็นมาและความสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.	ด้านหลักการของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
3.	ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.	ด้านแนวทางการนำรูปแบบไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.1	กระบวนการสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.1.1	การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.1.2	การสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.1.3	ร่วมกันศึกษาข้อมูลปัญหาที่แท้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.1.4	เลือกเทคนิควิธีการจัดการความรู้ที่พัฒนาคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.2	กระบวนการแบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คน)					รวม	แปลผล
		1	2	3	4	5		
4.2.1	ทำความเข้าใจมุมมองความคิดของครู	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.2.2	รวบรวมข้อมูลตามเหตุผลวิธีการที่ครูเลือกใช้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.2.3	ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการที่ครูเลือกใช้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.2.4	ให้ข้อมูลวิธีสอนแบบร่วมมือ (Participatory Approach)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.3	กระบวนการมุ่งสู่การแก้ไข (Problem Solving)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.3.1	เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนที่เคยใช้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.3.2	ศึกษาข้อมูลความจำเป็นปัญหาการพัฒนาคุณภาพที่เกิดจากการสังเกตการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.3.3	ศึกษาเกณฑ์ประเมินความสำเร็จตามเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.3.4	ครูตรวจสอบ ทบทวน ประเมินและปรับปรุงตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.4	กระบวนการร่วมใจวางแผน (Planning)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.4.1	ทบทวนการดำเนินงานกับเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.4.2	ปรับปรุงการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คน)					รวม	แปลผล
		1	2	3	4	5		
4.4.3	ให้ข้อมูลย้อนกลับ/สะท้อนผล การนิเทศเป็นวงรอบให้บรรลุ เป้าหมายเกิดการพัฒนาที่ ต่อเนื่องยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.5	กระบวนการสร้างแกนนำ การปฏิบัติ (Practice)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.5.1	ยอมรับข้อเสนองานของครู	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.5.2	สร้างขวัญกำลังใจ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.5.3	สนับสนุนให้ครูสามารถ ตัดสินใจได้ด้วยตนเองด้วย เทคนิค (Peer Coaching)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6	กระบวนการเร่งรัดส่งเสริม (Reinforcing)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.1	ลงมือปฏิบัติตามแผน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.2	สังเกตการสอนและ สะท้อนกลับ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.3	ทบทวนและดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.4	ปรับปรุงการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.3	ทบทวนและดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.4	ปรับปรุงการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.5	ให้ข้อมูลย้อนกลับ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7	กระบวนการต่อเติม ตอบสนอง (Reflecting)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7.1	ประชุมวิเคราะห์เป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คน)					รวม	แปลผล
		1	2	3	4	5		
4.7.2	ร่วมกันวางแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7.3	การร่วมกันประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
5.	ด้านเงื่อนไขความสำเร็จของการใช้รูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.3	ทบทวนและดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.4	ปรับปรุงการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.6.5	ให้ข้อมูลย้อนกลับ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7	กระบวนการต่อเติมตอบสนอง (Reflecting)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7.1	ประชุมวิเคราะห์เป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7.2	ร่วมกันวางแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
4.7.3	การร่วมกันประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
5.	ด้านเงื่อนไขความสำเร็จของการใช้รูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้

ตาราง 12 แบบประเมินค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ข้อมูล
พื้นฐานสำหรับการร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้คุณภาพในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คน)					รวม	แปลผล
	1	2	3	4	5		
ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์							
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ให้การสัมภาษณ์ ต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ คุณภาพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน							
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
1.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้
2.8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) และ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship
Seminar)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ สัมภาษณ์เชิงลึก (In – dept Interview)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญสัมภาษณ์เชิงลึก (In – dept Interview) ดังนี้

ลำดับ	ชื่อ นามสกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	ระดับการศึกษา
1	ดร.ชวลิต จันทร์ศรี	ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ	สพป. มหาสารคาม เขต 2	ปริญญาเอก
2	ดร.เกษร ทองแสน	ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ	สพป.ยโสธร เขต 2	ปริญญาโท
3	ดร.วิชัย กันหาชน	ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ	สพป.ขอนแก่น เขต 5	ปริญญาเอก
4	ดร.สมาน อัครภูมิ	อาจารย์พิเศษ	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ อุบลราชธานี	ปริญญาเอก
5	ดร.วัชรวิภา เล่าเรียนดี	อาจารย์พิเศษ	มหาวิทยาลัย ศิลปากร	ปริญญาเอก
6	ดร.นิรมล ตูจันทา	รองผู้อำนวยการ สำนักบริหารงาน การศึกษาภาคบังคับ สพฐ	สำนัก บริหารงาน การศึกษาภาค บังคับ สพฐ	ปริญญาเอก
7	นายระพีพัทธ์ สุวรรณมุก	ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ	สพป.ยโสธร เขต 2	ปริญญาโท
8	นางจันทร์เพ็ญ บุญนวงศ์	ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ	สพป. เลย เขต 1	ปริญญาโท

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ การสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Seminar)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ การสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship Seminar) ดังนี้

ลำดับ	ชื่อ นามสกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	ระดับ การศึกษา
1	ดร.วีรเทพ เนียมหัตถ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน โนนสวรรค์สมบูรณ์วิทย	สพป.สกลนคร เขต 1	ปริญญาเอก
2	ดร.พรเทพ เสถียรนพแก้ว	อาจารย์	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สกลนคร	ปริญญาเอก
3	ดร.อนุสิทธิ์ นามโยธา	ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านโนนสูง	สพป.สกลนคร เขต 1	ปริญญาเอก
4	ดร.ศิวনারถ	ครูโรงเรียนเมืองสกลนคร (ธาตุพนารายณ์เจงเวง	สพป.สกลนคร เขต 1	ปริญญาเอก
5	ผศ.พ.ต.อ. ครองชัย พรหมเทพ	ข้าราชการบำนาญ	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สกลนคร	ปริญญาโท
6	ผศ. สมบูรณ์ มิ่งเมือง	ข้าราชการบำนาญ	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สกลนคร	ปริญญาโท
7	นายสานิต ปิยปกรณ์กุล	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ	สพป.สกลนคร เขต 1	ปริญญาโท
8	นายฉัตรชัย ชายทวีป	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ	สพป.นครพนม เขต 1	ปริญญาโท
9	นายทวีศักดิ์ ไชยมาย	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ	สพป. มุกดาหาร	ปริญญาโท

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายฉัตรชัย จูมวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	21 มีนาคม 2499
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	28/9 ชุมชนหนองมันปลา ซอยหนองมันปลา 1 ถนนสกลนคร – กาฬสินธุ์ ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่ม งานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514 – 2517	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2540 – 2542	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2553 – 2558	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2517 – 2527	ครูจิตวา โรงเรียนบ้านดงยอ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2528 – 2539	ศึกษานิเทศก์ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1